

Ujuni

Uṭup ujuni

Ulibra uteek wi Uṭup wi Naṣibaṭi katim ki wa kawo « Ujuni » ṭiki uji uṭiiniyaan ujuni wi umundu, na iko bti inwoon abot aṭiiniyaan pntaali pi Iṭrayel panwoon pi Naṣibaṭi. Kafah 1 te 11: Hum di ṅaan akdoon kadoo kame umundu wi ṅwoon wi? In awoon ṅaan? We uwoon ulempul kēme we ukaan kē abi ṭi umundu? We ukaan kē baṅaan baji baban ṭuṅ kawo ṭi pṅom na bkujar na ugut? We uhinanun kapēnan uko mēnt? Iko mēnt yi yi kafah kateek ki ulibra ujuni wi kakdoon na pteem. ṅiint na ṅaaṭ jibi baṭakadiiri (1-2); pgar pi bagaruṅ na Naṣibaṭi (3); Kayin na Abel (4) Nowe ṭi wal wi uṣubal uweek (6-9); Katoh kaweeek ki ṅṣoobra ki Babel (11). Iko impiitun ṭi, ṅaan aanhil kaṭup bnuura wal wi iṭepun na manjoonan jibi baṅaan bajen bajaan bado hēnkuṅ. Ifah 12 te 50 ikakalēs jibi Naṣibaṭi aktijun umundu mbuur wi aduun bantohi bateek biki Iṭrayel bado kalempara : Abraham (12.1–25.18), anwoon ṅaan anfiyaaruṅ bnuura abot aji ṭaṣ Naṣibaṭi awo i baṅaan bado katen ṭi a. Itaak awoon abukul. Ababul Jakob (25.19–36.43) i i babiin aṭu katim ki Iṭrayel. Yotef (37.1–50.26) anwoon alon ṭi babak Jakob, abiin ado kē Jakob na babakul bandukiiṅ na babak baka bti kē baya afēt du Ejiptu. Ulibra ujuni uwo duna pjukan ṭi uko wi Naṣibaṭi adoluṅ. Ujunna aṭup kē Naṣibaṭi apaṣun umundu, kē uko mēnt ukdiiman mndēm mi wa, kē umundu bti uṣē wo ṭi iṅen yi Naṣibaṭi, ul akṣihun

wa. Ulibra ubaana ti kahonj ki Naşibaţi ahonuj aji ado katen pntaali pi nul. Du ujuni te uba ulibra wi, Naşibaţi awoon i baktiiniyaanuj: Ado kë bañaan bame a, aji wayeş, aji toj kabot kaţenk pntaali pi nul, aji boman iko bti yi pntaali pi nul. Kë aşe ji njal bañaan bafiyaara bakuţ bafiyaar kahonj ki ahonuj, bado kaţaş uko wi aţuuj pdo na bgah bi nul. Ulibra wi ujej idolade yi unjon yi Itrayel kadolna bañaan bayikrën bnuura hum di pntaali mënţ pabiinj awo ti pfiyaar, jibi padoluj kë pfiyaar mënţ paliint abot ajoonan.

Upaşa umundu

¹ Du ujuni Naşibaţi apaş baţi na mboş.

² Kë mboş manşe wo mnjintj kë nin ukoolan uunwo ti ma, bdëm bawun bnjiir, kë uyook umpënnuj du Naşibaţi uşe fuuţ ti meel duuţ.

³ Naşibaţi aji wal mënţ: « Bjeehi bawoon » kë bjeehi bawoo. ⁴ Naşibaţi awin kë bjeehi banuuraa, aşe paţeş bjeehi na bdëm. ⁵ Naşibaţi adu bjeehi aji « unuur » adu bdëm « utejan. » Utaakal uwoo, nfa kë mankuţ awo : unuur mënţ uwoonj uteek.

⁶ Kë Naşibaţi aşe ji : « Uko ulonj unnaamuj ji kanjan uwoon ti ptoof pi meel, upaţeşaan ma » kë uwo hañ. ⁷ Naşibaţi ado uko mënţ kë upaţeş meel, kë mlonj manwo ti uţeeh kë mnlonj manwo du bko duuţ. ⁸ Naşibaţi adu uko mënţ aji « baţi. » Utaakal uwoo, nfa kë mankuţ awo : unuur mënţ uwoonj utëbantën.

⁹ Kë Naşibaţi aşe ji : « Meel manwoon ti baţi uţeeh manţonkandëren ti dko dloolan, pkay pakuţ papën pawinana » kë uwo hañ. ¹⁰ Naşibaţi adu dko dkay

aji « mboş » ašë du dko di meel « bdëk. » Naşibaţi awin kë uko mënţ unuura. ¹¹ Naşibaţi aji : « Mboş mambukan ujaagal, ugoŋ bti na mnko bti. Uko undoli uko wi ukdoon kabuk udo kawo na uhiib këme mbuk » kë uwo haŋ. ¹² Mboş kë mambuk ujaagal, ugoŋ bti na mnko bti. Ujaagal unwoon, uji uwo na kanaamare ki wa, bgof banwoon baji bawo na kanaamare ki ba, bko bandoon kawo na kanaamare ki ba ; uko undoli uji uwo na mbuk këme uhiib. Naşibaţi awin kë uko mënţ unuura. ¹³ Utaakal uwoo, nfa kë mankuţ awo : unuur mënţ uwoon uwajantën.

¹⁴ Naşibaţi kë ašë ji : « Iko ilon inkdoon kajeehan iwoon du baţi duuţ ipaţëşaan unuur na utejan! Idoon kadiiman wal wi nŋfettu, nnuur, na nşubal ; ¹⁵ iwoon du baţi duuţ ido kajeehan mboş! » kë uwo haŋ. ¹⁶ Naşibaţi ado iko itëb iweek injaan ijeehan, uweek uji upën kaşih na nfa te utaakal, umpoţi kapën kaşih na utejan. Ado kak njah. ¹⁷ Naşibaţi aţu ya du baţi duuţ ido kajeehan mboş, ¹⁸ ido kaşih pnak na utejan, ipaţëşaan bjeehi na bdëm. Naşibaţi awin kë uko mënţ uwo unuura. ¹⁹ Utaakal uwoo, nfa kë mankuţ awo : unuur mënţ uwoon ubaakanţën.

²⁰ Kë Naşibaţi ašë ji : « Meel mantum nko, nkat nŋabot nŋado kayiţ du baţi, ŋi mboş duuţ! » ²¹ Naşibaţi apaş nko nweek nŋyibanaan nŋi bdëk na nko nŋanwoon ŋi meel bti kë nŋatum maakan, akak apaş nkat bti. Naşibaţi awin kë uko mënţ uwo unuura. ²² Naşibaţi awul nŋa bnura aji : « An nko nŋi meel, kabuk kajoobëţ na an, nabuk maakan natuman meel mi idëk. Kë an nkat, nabukan natuman mboş! »

²³ Utaakal uwoo, nfa kë mankuṭ awo : unuur mēntṭ uwoonṭ uñeenantṭen.

²⁴ Naṣibaṭi aji : « Mboṣ manwulan ṅko bti : Nṅtaam ṅi katoh, ṅko ṅmpoṭi na ṅko ṅi uṭeeh bti » kë uwo haṅ. ²⁵ Naṣibaṭi ado ṅko ṅi uṭeeh bti, ṅntaam ṅi katoh bti na ṅko ṅmpoṭi bti. Naṣibaṭi awin kë uko mēntṭ unuura.

²⁶ Naṣibaṭi aji : « Nawulan ṅdo ñaaṅ anaamun, awo ji un, aṣih ṅṭëb ṅi bdëk, ṅkat ṅi baṭi, ṅntaam ṅi katoh, na ṅko bti ṅanjaanṭ ṅapula ṭi mboṣ. »

²⁷ Naṣibaṭi apaṣ bañaanṭ kë banaam na a :

bapaṣana anaam na Naṣibaṭi,
apaṣ baka kë bawo ñiintṭ na ñaaṭ.

²⁸ Naṣibaṭi awul baka bnuura aji : « Kabuk kajoobëṭ na an, nabukan maakan, natuman mboṣ nabot naṣih ma. Naṣihan ṅṭëb ṅi bdëk, ṅkat ṅi baṭi na ṅko bti ṅanwoonṭ ṭi mboṣ. » ²⁹ Naṣibaṭi aji : « Natenan, dwulan ujaagal unwoonṭ na mbuk na uko wi ugof na mnko bti manjaanṭ mambuk nado kade. ³⁰ Dwul kak iko mēntṭ ṅko bti ṅanwoonṭ na uhefēntṭ: ṅnko bti ṅanwoonṭ ṭi mboṣ, ṅkat bti ṅi baṭi na ṅko bti ṅankmpuliinṭ ṭi mboṣ. Dwul ya ṅa ṅado kade » kë uwo haṅ. ³¹ Naṣibaṭi aten uko bti wi adolonṭ aṣë win kë uwo unuura. Utaakal uwoo, nfa kë mankuṭ awo : unuur mēntṭ uwoonṭ upaajanṭen.

2

¹ Hēnk di di Naṣibaṭi abaanṭ ppaṣ baṭi na mboṣ na iko bti inwoonṭ da. ² Unuur uṭēnk paaj na ulonṭ uṭēnk kë Naṣibaṭi aba ulempul. Anoorfēn unuur mēntṭ wi adolonṭ ulempul bti aba. ³ Naṣibaṭi adēman unuur uṭēnk paaj na ulonṭ akuṭ ado wa kë uyimani, ṭiki anoorfēn unuur mēntṭ wi abaanṭ ppaṣ iko bti.

Naşibaţi aţak ñiinţ na ñaaţ

⁴ Kë hënk di di *Yawe Nawat Kabuka apaşun baţi na mboş. Ƨi wal wi Naşibaţi Nawat Kabuka apaşun mboş na baţi, ⁵ nin ugoŋ na ujaagal uloŋ uundobi may may Ƨi mboş, Ƨiki Naşibaţi Ajugun aandobi do uşubal kë uşub Ƨi ma, kë nin ñaaŋ aankak awo, ankjaari ma. ⁶ Kë meel manşë ji mampëna Ƨi ukumpëş uloŋ katulan mboş bti. ⁷ Wi wi Naşibaţi Ajugun aţakuŋ ñaaŋ na ufuuş wi mboş, afuuţ Ƨi iyiş yi nul uhefënt wi ubida, kë akak ñaaŋ ankhefëntuŋ.

⁸ Naşibaţi Nawat Kabuka atepi uwoorta du umbaŋ wi umayar unuur Ƨi uţaak wi Eden aşë Ƨu da ñaaŋ i aţakuŋ. ⁹ Naşibaţi Nawat Kabuka anaţan Ƨi mboş mnko bti manuuriin bten abot alil. Akak anaţan Ƨi uwoorta bko bi ubida na bko bmeeni bnuura na buţaan.

¹⁰ Bdëk bloŋ bapëna Eden abi atulan uwoorta, aşë paşşëraan da, ado itant ibaakër. ¹¹ Kateek katim ki ka kawo Pişon : kafooy uţaak wi Hawila bti, unwoon na wuuru, ¹² wuuru mënt uwo ujint piş. Uţaak mënt uwo kak na bko bloŋ banjaan babomanaan mnkulan bi bajaan bado bdeliyum, na mnlaak mpoţi mnloŋ mannuuriin maakan aji manuur abot atam preeş ji wuuru, mi bajaan bado koralin. ¹³ Katëbantën katim ki ka kawo Gihon : Kafooy uţaak wi Kuş bti. ¹⁴ Kawajantën katim ki ka kawo Tigrë: Kawo du umayar unuur wi uţaak wi Aşuur. Kabaakantën katim ki ka kawo Ęfrat.

¹⁵ Naşibaţi Nawat Kabuka aţu ñaaŋ Ƨi uwoorta wi Eden ado kajaar wa abot ado kayeŋ wa. ¹⁶ Naşibaţi Nawat Kabuka aţiini na a wal mënt aji : « Ihi-nan kade mnko bti mi uwoorta, ¹⁷ kë bko bi pme

bnuura na buṭaan iinkde ba, ṭiki unuur wi ikdeen ba, ikeṭ. »

¹⁸ Naṣibaṭi Nawat Kabuka aji wal mēnt: « Uunuura ṅaaṅ awo aloolan. Dwo kado naṭēnka, anaamuṅ na a. » ¹⁹ Naṣibaṭi Nawat Kabuka akak ajeṅ mboṣ abomanaan ṅko ṅi uṭeeh bti na ṅkat ṅi baṭi bti, aṣē ṭij ṅa ṅaaṅ, katen itim yi akṭuuṅ ṅa : undoli uwo kawo katim ki ṅaaṅ akṭuuṅ wa. ²⁰ Kē ṅaaṅ awul ṅntaam ṅi katoh bti itim na ṅkat bti na ṅko ṅi uṭeeh bti. Nin uloṅ unnaamuṅ na a, unhinanuṅ kaṭēnka na manjoonan uunwoo. ²¹ Wal mēnt, kē Naṣibaṭi Nawat Kabuka aṣē ṭu ṅiintṅ bṅoy bweek. Wi akṅoyēntuṅ, kē aṣē pēnan kamoh kalon ki kantaagan aṣē tuh dko di apēnanaanuṅ ka. ²² Wi wi aṣaaṅ ajeṅ kamoh mēnt aṭakna ṅaaṭ aṣē ṭija ṅiintṅ.

²³ Kē ṅiintṅ aṣē wuuhar aji :

« Yoow, byaaṣ bi kamoh ki imoh yi naan ka,
pṅaak pi naan pa.

Adu'ana ṅaaṭ,

ṭiki apēnna ṭi ṅiintṅ*! »

²⁴ Waṅ ukaṅ kē ṅiintṅ akluṅ kaduk aṣin na anin kanaakiir na aharul, bakak ṅaaṅ aloolan. ²⁵ Kē bukal batēb bti, ṅiintṅ na ṅaaṭ baṣē wo byiṣu, kē nin aloṅ aankowa atēntul.

3

Adam na Ewa badookana du uwoorta wi Eden

¹ Upula ubi wo unkguuradaanuṅ ṭi ṅko ṅi uṭeeh bti ṅi Naṣibaṭi *Nawat Kabuka apaṣuṅ. Uji na ṅaaṭ:

* **2:23** Adu'ana ṅaaṭ ṭiki apēnna ṭi ṅiintṅ: ṭi uhebēre ṅiintṅ awo Iṣ kē ṅaaṭ awo Iṣa.

« Kë Naşibaţi aji nawut kade nin pko ploŋ ți mnko mi uwoorta? »

² Kë ņaaţ ateema aji : « Nhinan kade mnko mi uwoorta. ³ Kë bko banwoon ți ptoof pi uwoorta, Naşibaţi aji nkeţ woli nban ba, këme ade ba. »

⁴ Kë upula uteema aji : « Nin! Naankkeţ! ⁵ Naşibaţi ame kë unuur wi nakdeen bko mēnt, kēş ki nan kahaabēşa naşē nawo ji a*, name bnuura na buţaan. »

⁶ ņaaţ awin kë bko baka plil pde, anuura ți kēş, abot awo bko banjaan bawul uşal untuŋa. Amar wal mēnt pko ploŋ ți bko mēnt ade, akak awul ayinul, anwoon na a, kë adee. ⁷ Wal mēnt kë kēş kaşē haabēşa na baka kë bame hēnkuŋ kë bawo byişu. Bajej itoh yi bko bi bajaan bado bfig aşiir awunna nleef.

⁸ Na utaakal, uyook ulil ukob, kë Naşibaţi Nawat Kabuka aşē pēn ptar ihoţ, ņiint na ņaaţ batiinka aşē mena ți mnko mi uwoorta. ⁹ Naşibaţi Nawat Kabuka adu ņiint aji : « Iwo tuŋ ba? »

¹⁰ Kë ateema aji : « Dtiink kë ikpoş ți uwoorta kë nlēnki ți ki dwo byişu, aya amena. » ¹¹ Kë akak aji na a : « In aţupiin aji iwo byişu? Ikeer ade bko bi nneenaniin pde! »

¹² Kë ņiint aji na a : « ņaaţ i iţuun kë aŋogēn amarun pko ți bko buŋ awulēn, kë ndee! » ¹³ Kë Naşibaţi Nawat Kabuka aşē ji na ņaaţ : « we wi idolun hēn? » Kë ateem aji : « Upula uguurnun, kë nde ba. » ¹⁴ Kë Naşibaţi Nawat Kabuka aşē ji na upula : « Jibi idolun uko mēnt, Ikfēpaniin ți nntaam ni katoŋ bti

* **3:5** Nawo ji a : Balon baji başibaţi.

na ŋko ŋi uṭeeh bti.
 Ido kapoşna kayiŋ kabot kade mboş
 ŋnuur bti ŋi ubida wi nu.
 15 Dṭu bşoorad ṭi iwi na ñaaṭ,
 ṭi pntaali pi nu na pi nul.
 Baluŋ kanantlu bkow,
 kë iwi, iluŋ katib baka ṭi pşoñ. »
 16 Naşibaṭi Nawat Kabuka akak aji na ñaaṭ:
 « Dluŋ kaṭu'u ṭi unoor uweek woli ibuk,
 iluŋ kahaj woli ibuk.
 Uŋal wi nu uluŋ kado kawuuku du ayinu
 ado kaṭu'u pdo uko wi aŋaluŋ. »
 17 Naşibaṭi Nawat Kabuka aji na ñiintṭ:
 « Jibi itiinkuŋ uṭup wi aharu,
 ade bko bi mbiin aneenanu pde,
 iṭu mboş manfëpana!
 Ido kaji khaj maakan kaba kahinan kapënan ṭi ma
 uko ude
 ŋnuur bti ŋi ubida wi nu.
 18 Mboş mando kawulu iyiw,
 ibot ido kade ŋdeey ŋi uṭeeh.
 19 Ujënk wi nu
 wi wi ikluŋ kado kadeena
 te wal wi ikluŋ kakak du mboş mi ipënnuŋ
 ṭiki iwo ufuuş
 akuṭ aluŋ kakak du ufuuş. »
 20 Adam, ñiintṭ, aṭu aharul katim ki « Ewa† » ṭiki
 awooŋ anin bañaan bti.
 21 Naşibaṭi Nawat Kabuka ado Adam na aharul
 imişa yi injan awoharan baka. 22 Wi wi aşaan aji :
 « Hënkun ñaan akak ji nja, kame bnuura na buṭaan!

† 3:20 Ewa : ṭi uhebërë uwoon Najeb.

Awutan hënkuŋ katar kañen, kamar kak ƚi bko bi ubida kakaana ubida wi mnto! » ²³ Kë Naşibaƚi Nawat Kabuka aşë dooka ƚi uwoorta wi Eden ado kajaar mboş mi bapënananuluŋ. ²⁴ Wi adookuluŋ aşë ƚu ŋwanjuƚ ŋi bajaan bado kerubim kë ŋakyeŋ du umban wi umayar unuur wi uwoorta, na kakej ki bdoo kankdolun ji kabëntabën, kayeŋna bgah byaani du bko bi ubida.

4

Kayin aƚiŋ Abel

¹ Wi iko yaŋ iƚëpuŋ, Adam ameer na Ewa aharul ; kë awo na kayiŋ, abuk Kayin* aşë ji : « *Yawe Nawat Kabuka ado kë mbuk ñiint » ² Akak abuk napoƚ ñiint, Abel.

Abel awo nayafan, kë Kayin aşë wo najaar. ³ Wi bayaan aban ƚuŋ, kë Kayin aşë ƚij ŋdeey ŋi apënananun ƚi mboş aŋeŋan Nawat Kabuka. ⁴ Abel ul kak, kë apënan ŋloŋ ƚi ŋntaam ŋambukiin uteek ƚi batani bi nul aƚu na mniir mi ŋa aŋeŋanaan Nawat Kabuka. Kë Ajugun adi bŋeŋan bi Abel, ⁵ aşë wo aandi bi Kayin. Kë Kayin aşë deebaƚ maakan, kaara kë daƚoñara na a.

⁶ Nawat Kabuka aji na Kayin wal mënt: « we ukaaŋ kë ideebaƚi, kë kaara di nu dabot aƚoñara ba? ⁷ Woli ido hënkuŋ uko unnuuriin, iinkhil kadeeŋ bkow i? Kë woli ido uko unwoon unnuura, buŋaan daji dabop ƚi plëman pi nu ji uko wi uŋeeh unjoŋun kado na pwatu. Kë işë wo i kawat da. »

* **4:1** Kayin : Katim ki kanaam kadu'are na pka.

⁸ Kayin kë aşë ji na Abel aṭa'ul : « Biin n̄ya uṭeeh†. » Kë wi bawoon̄ du uṭeeh, kë Kayin aşë dēpa ṭi Abel afiṅ.

⁹ Nawat Kabuka aji na Kayin : « Abel aṭa'u awo ṭuṅ ba? » Kë aṭeem aji : « Mēm̄mee. Dwo nayeṅ i aṭa'naan i? » ¹⁰ Kë Nawat Kabuka akak aji na a : « we wi idolon̄ ba? Dṭiink p̄ñaak pi aṭa'u du mboṣ kë pakhuuran abi ṭi n̄ji ala nlukana. ¹¹ Hēnkuṅ, ifēpanaa, adookana ṭi mboṣ manhaabēṣuṅ mntum adaan p̄ñaak pi aṭa'u i ifiṅ. ¹² Ukaṅ kë woli ijaar, mboṣ maankak awulu ṅdeey : ido kañaay ñaay na umundu. »

¹³ Kë Kayin aşë ji na Nawat Kabuka : « Kakob ki katam maakan pa n̄ji. ¹⁴ Idookēn nṭa ṭi mboṣ mnuura, kë nwoyi kamena kaya kalowu ; kado kañaay ṭi umundu, ñaaṅ awinēnle afiṅ. » ¹⁵ Nawat Kabuka kë aşë teema aji : « Nin, woli ñaaṅ afiṅ, bañaṅ paaj na alon̄ bakfiṅaniṅ pa plukanu. » Wi wi Nawat Kabuka aṣaaṅ aṭu uko ulon̄ ṭi Kayin unṭuun̄ ñaaṅ awinale awut kafiṅa. ¹⁶ Kë hēnk di ayaṅ alow Nawat Kabuka, afēṭ du utaak wi Nod unwoon̄ du umayar unuur wi Eden.

Pntaali pi Kayin

¹⁷ Kayin ameer na aharul, kë awo na kayiṅ abuk Henok. Kayin awo wal mēnt̄ ṭi pniw ubeeka, kë hēnk di aṭuun̄ wa katim ki abukul Henok. ¹⁸ Henok awoon̄ aṣin Irad, kë Irad awo aṣin Mehuyahel, kë Mehuyahel awo aṣin Metuṭayel, kë Metuṭayel awo aṣin Lamek.

¹⁹ Lamek aniiṅ baat̄ batēb, alon̄ awo katim ki Adah, kë natēbant̄en awo Filah. ²⁰ Adah abuk Yabal

† **4:8** Biin n̄ya uṭeeh : Dko di daanwo ṭi ulibra uteek.

; awoon aşin banjaan bafët ți iloona kabot kayafan.
²¹ Katim ki ața'ul kawo Yubal ; awoon aşin banjaan bakob uko unnaamuņ ji bntuni wi bajaan bado « harpe » kabot kateen. ²² Filah kak abuk napoț ñiint i katim ki Tubal Kayin, anwoon ateem bațak bti banjaan baboman iko ijul injaan ilofar. Ața Tubal Kayin ñaăț awo katim ki Naamah.

²³ Lamek aji na baharul :

« Adah na Filah, natiinkaan ;
 bahar Lamek, nawatan ibaț.

Dfiņ ñiint, ți ki bakobën awuran

Aa, dfiņ națașa mënt, ți ki batehanaan

²⁴ Woli ñaan afiņ Kayin, bañaan paaj na alon
 bakfiņaniin kalukanaana,

kë woli ñaan afiņ Lamek, bañaan iñeen-paaj-na-
 alon na paaj na alon (77)

bakfiņaniin kalukanaana. »

²⁵ Adam akak ameer na aharul kë abuk napoț ñiint, kë Ewa ațu'a katim ki Fet aşë ji : « Wi Kayin afiņ Abel, kë Nașibați aşë wulën napoț ñiint i. »

²⁶ Fet ul kak kë abuk napoț ñiint, ațu'a katim ki Enoș. Wal mënt wi wi bañaan bajunuņ pdëman Nașibați kadola *Nawat Kabuka†.

5

Pntaali pi Adam te kaban du Nowe na babukul

¹ Uko umpiitaniin ți pntaali pi Adam wii wi : unuur wi Nașibați ațakuņ ñaan, adola kë anaam na

† **4:26** Wi wi bañaan bajunuņ pñehan Nawat Kabuka : bapiit ți ñibra ñlon aji : wi wi bañaan bajunuņ pñehan Nașibați aji badu'a kaji Nawat Kabuka.

a. ² Wal mēnt̄ ado baka kē bawo ñiint̄ na ñaaṭ, awul baka bnuura, aṣē ṭu baka katim aji « Bañaan̄. »

³ Wi Adam adoluṅ ṅṣubal iñeen-week na iñeen ṅwajant̄ (130), abuk napoṭ anaamuṅ na a, aṣē ṭu'a katim ki Tet. ⁴ Wi Tet abukiin̄, Adam akak ado ṅṣubal iñeen-week bakreṅ (800) abot abuk bapoṭ biint̄ na baaṭ. ⁵ Nṣubal bti ṅi Adam adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na iñeen ṅwajant̄ (930). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

⁶ Wi Tet adoluṅ ṅṣubal iñeen-week na kañeen (105) aṣē buk Enoṣ. ⁷ Wi Enoṣ abukiin̄, Tet akak aṭo ṅṣubal iñeen-week bakreṅ na paaj na uloṅ (807), abot abuk biint̄ na baaṭ. ⁸ Nṣubal bti ṅi Tet adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na ṅṣubal iñeen-na-ṅtēb (912). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

⁹ Wi Enoṣ akaan̄ ṅṣubal iñeen kañeen-kaloṅ (90) aṣē buk Kenan. ¹⁰ Wi Kenan abukiin̄, Enoṣ akak aṭo ṅṣubal iñeen-week bakreṅ na iñeen-na-kañeen (815), abot abuk biint̄ na baaṭ. ¹¹ Nṣubal bti ṅi Enoṣ adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na ṅṣubal kañeen (905). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

¹² Wi Kenan akaan̄ ṅṣubal iñeen paaj-na-uloṅ (70) aṣē buk Mahalalel. ¹³ Wi Mahalalel abukiin̄, Kenan akak aṭo ṅṣubal iñeen-week ṅyaaṣ bakreṅ na ṅṣubal iñeen ṅbaakër (840) abot abuk biint̄ na baaṭ. ¹⁴ Nṣubal bti ṅi Kenan adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na ṅṣubal iñeen (910). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

¹⁵ Wi Mahalalel akaan̄ ṅṣubal iñeen-paaj na kañeen (65) aṣē buk Yered. ¹⁶ Wi Yered abukiin̄, kē akak aṭo ṅṣubal iñeen week bakreṅ na ṅṣubal iñeen ṅwajant̄ (830) abot abuk biint̄ na baaṭ. ¹⁷ Nṣubal

bti ɲi Mahalalel adoluɲ ʧi mboʃ ɲawo iɲeen-week bakreɲ na ɲʃubal iɲeen kaɲeen-kaloɲ na kaɲeen (895). Wi wi aʃaaɲ akeʧ.

¹⁸ Wi Yered akaaɲ ɲʃubal iɲeen-week na iɲeen paaj na ɲtëb (162) aʃë buk Henok. ¹⁹ Wi Henok abukiin, Yered akak aʧo ɲʃubal iɲeen-week bakreɲ (800) abot abuk biinʧ na baat. ²⁰ ɲʃubal bti ɲi Yered adoluɲ ʧi mboʃ ɲawo iɲeen-week ɲyaaʃ kaɲeen-kaloɲ na iɲeen paaj na ɲtëb (962). Wi wi aʃaaɲ akeʧ.

²¹ Wi Henok akaaɲ ɲʃubal iɲeen-paaj na kaɲeen (65), aʃë buk Matutalem. ²² Wi Matutalem abukiin, Henok awo na Naʃibaʧi aʧaʃa ɲʃubal iɲeen-week ɲyaaʃ ɲwajanʧ (300) abot abuk biinʧ na baat. ²³ ɲʃubal bti ɲi Henok adoluɲ ʧi mboʃ ɲawo iɲeen-week ɲwajanʧ na iɲeen-paaj na kaɲeen (365). ²⁴ Henok awo na Naʃibaʧi aʧaʃa kë Naʃibaʧi aʃë jeja, baɲaaɲ baankak awina, ʧiki Naʃibaʧi aya na a.

²⁵ Wi Matutalem akaaɲ ɲʃubal iɲeen-week na ɲʃubal iɲeen bakreɲ na paaj-na-ulon (187) aʃë buk Lamek. ²⁶ Wi Lamek abukiin, Matutalem akak aʧo ɲʃubal iɲeen-week ɲyaaʃ paaj-na-ulon na ɲʃubal iɲeen bakreɲ na ɲtëb (782) abot abuk biinʧ na baat. ²⁷ ɲʃubal bti ɲi Matutalem adoluɲ ʧi mboʃ ɲawo iɲeen-week ɲyaaʃ kaɲeen-kaloɲ na iɲeen paaj na kaɲeen-kaloɲ (969). Wi wi aʃaaɲ akeʧ.

²⁸ Wi Lamek akaaɲ ɲʃubal iɲeen-week na iɲeen bakreɲ na ɲtëb (182) aʃë buk napoʧ ɲiinʧ. ²⁹ Awul napoʧ mënʧ katim ki Nowe, ʧiki aji : « I, akʧuuɲ iɲen yi nun inoorfën ulemp na unoor. Mboʃ mi Naʃibaʧi afëpuɲ manʧuuɲ un ulemp na unoor mënʧ. » ³⁰ Wi Nowe abukiin, Lamek akak aʧo ɲʃubal iɲeen-week kaɲeen na ɲʃubal iɲeen kaɲeen-kaloɲ na kaɲeen

(595). Abot abuk bapoŋ biinŋ na baat. ³¹ Nŋsubal bti ŋi Lamek adolonŋ ŋi mboŋ ŋawo iŋeen-week ŋyaaŋ paaj-na-ulonŋ na nŋsubal iŋeen paaj-na-ulonŋ na paaj-na-ulonŋ (777). Wi wi aŋaan akeŋ.

³² Wi Nowe akaan nŋsubal iŋeen-week kaŋeen (500) aŋe buk ŋem, Ham na Jafet.

6

Kaŋaafa ki uŋsubal uweek

¹ Wi baŋaan bajununŋ pŋum ŋi mboŋ abot abuk bapoŋ baat, ² kē baŋaan biki baŋi* baŋe win kē baat biki baŋaan bajen banuuraa, aniiim biki baŋalonŋ. ³ Wi wi *Yawe Nawat Kabuka aŋaan aji : « Uhefēnŋ wi naan, wi nwulonŋ ŋaan uunkduka ŋi a te mnŋo ŋiki awo ŋaan najen ; henkuŋ nŋsubal ŋi nul ŋaankŋep iŋeen-week na iŋeen nŋtēb (120). »

⁴ Wal mēnŋ baŋaan balonŋ badēm maakan bamēgaŋaan bawo ŋi mboŋ ; badobi woha wo da wal wi baŋaan biki baŋi babinŋ ŋi baat babuk baŋaan bajen abuk bapoŋ na baka. Bukal bawoonŋ tfa baŋaan biki itim ipēnalinŋ.

⁵ Nawat Kabuka awin kē buŋaan bi ŋaan akdolonŋ ŋi mboŋ badēma adēm pya kē ŋaan abot aji bi ŋu ŋu uŋal bti ŋi pdo buŋaan nŋnuur bti. ⁶ Nawat Kabuka adug umeli ŋi uko wi aŋakuŋ ŋaan, kē uhaaŋul uwo ŋi mnŋēg mnweek. ⁷ Wi wi aŋaan aji : « Dpēnan ŋi mboŋ baŋaan biki nŋi nŋakuŋ, na nŋntaam ŋi katoŋ, na ŋko ŋi uŋeeh na ŋkat, ŋiki ddug umeli uko wi

* **6:2** Baŋaan biki baŋi : Bapiit aji babuk Naŋibaŋi : Balonŋ baŋal aji baŋiniyaan nwanjut, balonŋ kak kē baji baŋiniyaan babuk baŋih. Kē balonŋ baji baŋiniyaan biki pntaali pi Fet.

nṭakari ṇa. » ⁸ Kē ñaaṇ aloṇ aṣē wo, i Naṣibaṭi alilandēri, anwoon katim ki Nowe.

Pboman upuur

⁹ Uko wi Nowe wii wi :

Nowe abi wo ñiinṭ naṭool ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi abot aji tiinka ; awo na a aji ṭaṣa. Wal mēntṭ ul awohaṇ haṇ ṭi bañaanṭ bti. ¹⁰ Nowe abuk bapoṭ biinṭ bawajanṭ; Ṣem na Ham na Yafet. ¹¹ Kē bañaanṭ biki mboṣ bti baṣē wuṭ awo bado buṭaan ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, mnṇot kē mantum ṭi mboṣ. ¹² Naṣibaṭi aten mboṣ awin kē bañaanṭ bawuṭi, ṭiki bawo bti ṭi pdo buṭaan.

¹³ Kē Naṣibaṭi aṣē ji na Nowe : « Dba na bañaanṭ bti na ṇko bti ṭiki bañaanṭ bakaanṭ kē mnṇot mantum ṭi mboṣ. Dpēnan baka keeri ṭi mboṣ. »

¹⁴ Akak aji na Nowe : « Bomaan upuur pa iwi, upuur unkwoon uweek, wi ikbomanuṇ na impiṇu inuura, ido imeeṭ ṭi wa, ikēr wa ṭi meeṭ na bdig na uko unkneenanuṇ meel pṭēp. ¹⁵ Hēnk di di ikbomanuṇ upuur mēntṭ: udēm kado uko ji ṇmetēr iñeen-week na iñeen ṇwajanṭ (130m) kahaan kado ṇmetēr iñeen ṇtēb na ṇtēb (22m), kadiilade kawo ṇmetēr iñeen na ṇwajanṭ (13m). ¹⁶ Doon bṭuk ṭi upuur bi kakujēntṭ kakwoon pṭoof pi umetēr, ibot ido plēman pi wa pawo ṭi kabanṭ, ido wa uka ṇṣoobra ṇtēb aṭu na uṭeeh.

¹⁷ « Nji, dṭij meel kado ma mampar maniink dko, kabaana na bañaanṭ na ṇko bti : nin uko ulonṭ uunkduka ṭi mboṣ kado kahefēntṭ. ¹⁸ Kē nji nṣē do bhoṇar na iwi, luṇi ineej ṭi upuur iwi na aharu na babuku, na bahar baka. ¹⁹ Ṭi ṇko bti doon kaneejan ṇtēb ṭi upuur ṇabuur na iwi ; ṇawoon ukaṣ na waat. ²⁰ Nkaṭ, ṇntaam ṇi katoṇ na ṇko ṇi uṭeeh

bti ñaluñ kabi du iwi kado kawoona ñtëb ñtëb ukaş na waaţ kabuur na iwi. ²¹ Kë iwi, laan uko ude unwohan bti ihank nakaana uko ude iwi na ñko mënţ. »

²² Kë hënk di Nowe adoluñ, ado uko wi Naşibaţi ajakuluñ bti ado.

7

Pneej ţi upuur

¹ Kë *Yawe Nawat Kabuka aji na Nowe : « Neejan ţi upuur iwi na biki katohu bti, ţiiki ţi bañaan bti iwi ţañ iwoon natool ţi këş ki naan. ² Ʋi ñko bti ñanhilnuñ pdo bţenjan bi Naşibaţi, doon kajejna ñtëb ñtëb, ukaş na waaţ te ñyaaş paaj-na-ulon. Kë ñandukiin, jejan ukaş na waaţ ţañ. ³ Jejan kak ñkat ñi baţi, ukaş na waaţ ñyaaş paaj-na-ulon, ñko na ñkat ñahilna ñaniink mboş bti. ⁴ Ʋnuur paaj-na-ulon ñaţëple, kado uşubal uşub ñnuur iñeen ñbaakër na ñtejan iñeen ñbaakër, kawet ţi mboş bañaan na ñko bti ñi ñji ndoluñ. » ⁵ Kë Nowe ado iko bti yi Nawat Kabuka ajakuluñ ado.

⁶ Nowe aka ñşubal iñeen-week ñyaaş paaj (600) wi uşubal uweek ujotuñ ţi mboş. ⁷ Aneej ţi upuur na aharul na babukul na bahar baka kabuurna meel mamparuñ. ⁸ Ʋko ñanhiluñ pdolna bţenjan bi Naşibaţi na ñanwoon ñaanhil pdolna ba, ñkat na ñko ñankpuliin ţi mboş bti ⁹ ñabi ukaş na waaţ aneej ţi upuur wi Nowe jibi Naşibaţi ajakuluñ. ¹⁰ Wi ñnuur paaj-na-ulon ñaţëpuñ kë uşubal uweek uşë jot.

¹¹ Ʋi unuur uţënk ñnuur iñeen na paaj-na-ulon wi pli ptëbantën pi uşubal wi Nowe akaan ñşubal iñeen-week ñyaaş paaj (600), kë meel mntum maakan

manwoon̄ ʒi mboş ʋteeh manşë may, kë baʒi bawo wo ʒi bahaabëşa haabëşa, kë meel manktula. ¹² Uşubal uşub ʒi mboş ado ŋnuur iñeen ŋbaakër na ŋtejan iñeen ŋbaakër (40).

¹³ Unuur mënʒ, Nowe, aharul na babukul Şem na Ham na Yafet na bahar baka kë başë neej na a ʒi upuur. ¹⁴ Baneej na ŋntaam ŋi katoh, na ŋko ŋi ʋteeh bti na ŋkaʒ bti na ŋko ŋmpoʒi ŋankyitun̄ bti. ¹⁵ Ŋko bti ŋankheefëntun̄ ŋabi ʒi Nowe aneejna ŋtëb ŋtëb ʒi upuur ; ¹⁶ kawo ukaş na waat ʒibi Naşibaʒi abiiŋ ajaka. Wi wi Nawat Kabuka aşaan̄ adët bgah.

¹⁷ Uşubal unşubun̄ wun̄ udo ŋnuur iñeen ŋbaakër ; kë meel mampar apel mboş aşë deen̄ upuur kë ukyaak. ¹⁸ Meel mampaya atum maakan, kë upuur uşë yaak aya, ¹⁹ mampaya ayaha ya adoo gur inkun̄ bti. ²⁰ Mandoo ʒëp inkun̄ ŋmetër paaj-nalun̄. ²¹ Wal mënʒ kë bañaan̄ bti na ŋko bti ŋanwoon̄ ʒi mboş kë ŋaşë keʒ: ŋkaʒ, ŋntaam ŋi katoh, ŋko ŋi ʋteeh, na ŋko ŋmpoʒi bti na bañaan̄ bti. ²² Nin uhefënt̄ uunkak aduka ʒi mboş. ²³ Hënk, kë Naşibaʒi awet uhefënt̄ bti ʒi mboş: bañaan̄, ŋntaam ŋi katoh, ŋko ŋi ʋteeh, na ŋko ŋmpoʒi na ŋkaʒ, kë Nowe na bañaan̄ banwoon̄ na a, aʒu na ŋko ŋanwoon̄ na baka ʒi upuur ʒaň babuurun̄. ²⁴ Meel mampar ado ŋnuur iñeen-week na iñeen-kañeen (150).

8

Ukay meel

¹ Kë Naşibaʒi aşë leş Nowe na ŋko ŋi ʋteeh na ŋntaam ŋi katoh bti ŋanwoon̄ na a ʒi upuur. Ado kë uyook uyook ʒi mboş, kë meel manjun̄ pwala.

² Kë meel mntum maakan manwoon̄ ʒi mboş ʋteeh

bti manşë tañan ppën, kë baţi badëtanaa, meel maankak atula. Kë uşubal uţañan pjot.

³ Meel manwala ntiinku ntiinku, hënk, wi ŋnuur iñeen-week na iñeen-kañeen (150) ŋaţëpuŋ kë manşë wala ; ⁴ te kë upuur udo hil anaţ du inkunŋ yi Arafat ʒi unuur uţënk ŋnuur iñeen na paaj-na-ulonŋ wi pli pţënk paaj na ploŋ. ⁵ Meel manwali'aara wala te pli pţënk kli iñeen. ʒi unuur uteek wi pli mënţ kë inkunŋ işë pën awinana.

⁶ Wi ŋnuur iñeen ŋbaakër ŋaţëpuŋ, kë Nowe aşë haabëş ujaneel wi adolonŋ ʒi upuur, ⁷ aşë wutan untomaali. Uya, akak, ayoonk meel mankay ʒi mboş. ⁸ Akak awutan ubalab ufaatal katenna me meel manwalaa. ⁹ Wi ubalab uwoonŋ uunya win dko dţo, ʒiki meel mangur mboş bti, uwugşsa akak du Nowe du upuur. Nowe atar kañen, ayeenk wa aneejan ʒi upuur meet. ¹⁰ Ayoonk ŋnuur paaj na ulonŋ akak awutan wa kë upën ʒi upuur. ¹¹ Ukak na utaakal awo na katoh kahalulu ki bko bi bajaanŋ bado bnoliwera ʒi mntum! Nowe ame wal mënţ kë meel manwalaa. ¹² Aţo kak ŋnuur paaj na ulonŋ aşë wutan ubalab, kë wi uyaanŋ, uunkak abi.

¹³ ʒi unuur uteek wi pli pteek pi uşubal wi Nowe akaanŋ ŋşubal iñeen-week ŋyaaş paaj na uşubal (601), wi wi meel mankayunŋ ʒi mboş. Nowe agurëş bţuk bi upuur ; aten, awin kë mboş manjun pkay. ¹⁴ ʒi unuur uţënk iñeen ŋtëb na paaj-na-ulonŋ wi pli ptebantën, kë mboş manşë kay bti.

Upën ʒi upuur

¹⁵ Wal mënţ kë Naşibaţi aşë ji na Nowe : ¹⁶ « Pënan ʒi upuur, iwi na aharu, na babuku na bahar baka. ¹⁷ Pënaan kak ŋko bti ŋanwoonŋ na iwi, ŋkat,

ņntaam ņi katoĥ na ņko ņi uŧeeĥ na ņko ņmpoŧi. Njaban maakan ņatun ņaniink mboŧ. » ¹⁸ Kē Nowe na aĥarul na babukul na bahar baka bapēni. ¹⁹ Nņntaam ņi katoĥ na ņko ņi uŧeeĥ na ņko ņmpoŧi na ņkat bti ņapēn ŧi upuur, awo kabuka na kabuka.

²⁰ Wi wi Nowe aŧaaņ ado *bliit bi mngur pa *Nawat Kabuka, ajeĥ ņlon ŧi ņko na ŧi ņkat bti ņanhilun pdolna Naŧibaŧi bŧeņan aŧiņara, atēr ņa kē ņayik bti. ²¹ Yawe Nawat Kabuka atiink pŧēkēn plil aŧē ģi ŧi uŧalul : « Baņaaņ baankak ado nŧēp mboŧ. Uwo manjoonan kē ņĥaaŧ ņi baka ņawuŧna du kpoŧ ; kē nŧē wo mēnkak atok baņaaņ na ņko bti ģibi ndolun.

²² Te wi mboŧ mankdoon kawoha wo,
kajaar na kakit,
ujonŧ na uyikaj,
kanuur na pti,
pnak na utejan
ido kawoha wo. »

9

Kaĥon ģi Naŧibaŧi

¹ Naŧibaŧi awul Nowe na babukul bnuura bi nul aŧē ģi na baka : « Kabuk kajoobēt na an, nabukan maakan, natuman mboŧ. ² Nņko ņi mboŧ, ņkat na ņko ņmpoŧi na ņŧēb ņi bdēk, ņul bti ņado kaŧi'an kakuŧ kado kalēnk ŧi kadunan. Dwulan ņa bti. ³ ģibi nwulanaņ iko yun yi ujaagal na mnko manjaan mambuk, dkak awulan ņko ņun bti nado kade. ⁴ Kē naŧē wo naanwo kade uko na pņaaĥ pi wa ŧiki pņaaĥ pawoon ubida. ⁵ Dkak alun kaŧu ŧiaan kēme

uko unktulun pñaak pi ñaan uhepna ti uko mēnt.
Kabot kaṭu ñaan andoli ateen ti ubida wi atēntul.

⁶ Naṣibaṭi aṭak ñaan

kē anaam na a

ukaan kē ñaan anktulun pñaak pi atēntul,

bakak atula pñaak.

⁷ Kē an, kabuk kajoobēt na an, nabukan maakan ;
naniink mboṣ, nabukan maakan. »

⁸ Naṣibaṭi aṭiini wal mēnt na Nowe na babukul
banwoon na a aji : ⁹ « Natenan, dhoṅan, an na
kntaali ki nan te mnṭo, ¹⁰ na ṅko bti ṅanwoon na
iwi : ṅkaṭ, ṅntaam ṅi katoh na ṅko ṅi uṭeeh, ṅko
bti ṅampēnun ti upuur na iwi, ṅko bti ṅanwoon ti
mboṣ, ¹¹ kē mēnkak ado uṣubal utēnt wi kē mēnkak
ado meel manpar hēnk mantok uko bti unwoon na
uhēfēnt. Meel maankak abi katok iko bti inwoon ti
mboṣ. »

¹² Naṣibaṭi akak aji : « Uko unkdiiimanun kahon
ki nji ndolon na an na ṅko bti ṅanwoon na an wii
wi, kahon kaṅ ddo ka kak na pntaali pi nu te mnṭo.

¹³ Dṭu kaṅaanan ki naan du baṭi ki najaan nado ki
ubopal, kul kakdoon kayuuj kahon ki nji ndolon
na umundu. ¹⁴ Woli dlun ado uṣubal kē ujēni, kē
kaṅaanan ki ubopal kapēn awinana, ¹⁵ kaleṣ wal
mēnt kahon ki nji ndolon na an na ṅko bti. Nin
meel maankak apar jibi mamparun kafin uhēfēnt
ti mboṣ. ¹⁶ Woli kaṅaanan ki ubopal kapēn aw-
inana du baṭi, dwin ka, kaṣē kaleṣ kahon kanwoon
kaankba ki nji Naṣibaṭi ndolon na bañaan bti na
ṅko bti ṅanwoon ti mboṣ. »

¹⁷ Hēnk, kē Naṣibaṭi aji na Nowe : « Wan uwoon
uko unkyuujun kahon ki nji ndolon na bañaan bti
na ṅko bti ṅanwoon ti mboṣ. »

Babuk Nowe

¹⁸ Şem, Ham na Yafet babak Nowe bampënnuñ ti upuur. (Ham awoon aşin Kanaan) ¹⁹ Bawajanţ bukuñ bawoon babak Nowe, kë ti bukal di di bañaan bti banfëtuñ ti mboş bawoonuñ.

²⁰ Nowe anwoon najaar, ado uţeeh atepi mnko manjaan mandolna ubiñu. ²¹ Wi adaanuñ ubiñu umpënuñ ti uţeeh mënt, aşë kuj awohëş aduka byişu du kaloona ki nul meet. ²² Ham, aşin Kanaan, awin aşin kë awo byişu, aşë ya bdig aţup babak aşin batëb bandukiin. ²³ Kë Şem na Jafet başë jej bayeti aţu ti igaan yi baka aşë bot apoş poş akak ufeţ ado bi agur aşin baka. Baten umban wundu kahilna kawo baankwin aşin baka byişu.

²⁴ Wi Nowe anaţiin, kë ukuj ubaa, ame uko wi Ham nabaasha i nul adoluñ. ²⁵ Wi wi aşaan aji :
« Kanaan afëpaniin!

Awo pa bamakul najuuk i bajuuk. »

²⁶ Nowe akak aţiini aji :
« Ddëman *Yawe Nawat Kabuka, Naşibaţi i Şem!
Dñehan ajuukntën Kanaan ti ulemp, ado kalempar Şem.

²⁷ Dñehan Naşibaţi ado Yafet abuk pntaali ptum,
padëm paka utaak uweek,
dñehan kak babak Yafet bafëţ na babak Şem,
babuk Kanaan babot bajuukëţ ti ulemp bado
kalempar babak Yafet na Şem. »

²⁸ Wi uşubal uweek na meel mamparanuñ njaţëpuñ,
Nowe aţo nşubal iñeen-week nşujanţ na nşubal iñeen
kañeen (350). ²⁹ Nşubal bti ni Nowe adoluñ ti
mboş nşawo iñeen-week kañeen-kalon na nşubal iñeen
kañeen (950), wi wi aşaan aket.

10

Pntaali pampënnuŋ ƚi babak Nowe

¹ Pntaali pi bi Őem, Ham na Yafet babak Nowe babukuŋ wi uőubal uweek ubaaŋ pii pi.

Babuk Yafet

² Babuk Yafet biinŋ bawo : Gomer, Magog, Ma-day, Yawan, Tubal, Moőek na Tirat. ³ Kë babak Gomer biinŋ bawo : Aőkenat, Rifat, Togarma. ⁴ Kë biki Yawan bawo : Eliőa, Tarőiő, Kitim na Dodanim. ⁵ Du bukal di di bańaaŋ banwayőeruŋ afëŋ ańog idëk bawoonuŋ. Bukuŋ bawoonuŋ babak Yafet, baji bawayőer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka na uŋup wi baka.

Babuk Ham

⁶ Babuk Ham biinŋ bawo : Kuő, Miőrayim, Put na Kanaan. ⁷ Kë biki Kuő bawo : Feba, Hawila, Tabta, Raama, na Tabteka. Kë biki Rama bawo : őeba na Dedan.

⁸ Kuő akak abuk Nemrod ambiin awo naőih nateek ƚi mboő. ⁹ Abi wo najan naweek ƚi kadun ki Naőibaŋi, ukaaŋ kë baji baji : « Awo ji Nemrod, najan naweek ƚi kadun ki Naőibaŋi. » ¹⁰ Ńbeeka ŋanwoonuŋ ŋweek ƚi dko di aőihuŋ ŋawo Babel, Erek, Akad na Kalneh du utaak wi őineyar*. ¹¹ Du utaak mënŋ di di Nemrod apënnuŋ aya te Aőuur aőë niw Niniwe na Rehobot-Ir, na Kalah. ¹² Akak aniw Reten ƚi ptoof pi Niniwe na ubeeka uweek wi Kalah.

¹³ Miőrayim awoon aőin bańaaŋ biki Lud, biki Anam, biki Lehab, biki Naftuh, ¹⁴ na biki Patrot, na biki Katluh na biki Kaftor [di *bafilitter ƚi bapënnuŋ].

* **10:10** őineyar : Babel.

15 Kanaan awoon ašin bañaan biki Fidon, anwoon abukul nateek. Abot awo ašin bahitit, 16 na Bayebutit, Bahamorit, Bagirgaşit, 17 Bahiwit, Barkit, Batinit, 18 Barwadit, Batemarit, Bahamatit ; wi wi kntaali ki Kanaan kaşaan awayşer. 19 Utaak wi Kanaan upenna Fidon, aya umban wi Gerar, te Gata, abot ayeenk du Fodom na Gomora na Adma na Şeboyim te aban du Leşa.

20 Bukun bawoon babuk Ham, baji bawayşer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka na uşup wi baka.

Babuk Şem

21 Şem tmak Yafet akak abuk bapoş biinş. Ul awoon ateem babuk Eber na pntaali pi baka bti.

22 Babuk Şem biinş bawo : Elam, Aşur, Arpakşad, Lud, Aram. 23 Biki Aram bawo : Uş, Hul, Geter na Maş. 24 Arpakşad abuk Şelah, kë Şelah abuk Eber. 25 Eber abuk bapoş biinş batëb : nateek awo katim ki Peleg†, ũiki ũi wal mënş wi wi bañaan bawayşerun ũi mboş. Aşa'ul awo katim ki Yoktan.

26 Yoktan abuk Almodad, Şelef, Haşarmawet, Yerah, 27 na Hadoram, Utal, Dikla, 28 na Obal, Abimayil, Şeba, 29 Ofir, Hawila, na Yobab : bukun mënş bti bawo babuk Yoktan. 30 Bafëtna ubeeka wi Meşa te adoo ban wi Şefar unwoon du inkun inwoon du umayar unuur.

31 Bukun bawoon babuk Şem, baji bawayşer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka na uşup wi baka.

† 10:25 Peleg : ũi uhebëre dawoon pwayşer.

³² Bukun̄ bawoon̄ pntaali pi babak Nowe, baji bawayşer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka.

Du bukal di di bañaan̄ bajunnun̄ pwayşer aniink mboş wi uşubal uweek uţepun̄.

11

Katoh kaweeek ki nşoobra ki Babel

¹ Bañaan̄ bti ũi mboş baţup uţup uloolan. ² Jibi bañaan̄ bakyaanţun̄ du umayar unuur, bawin dko dlon̄ danwoon̄ daanwo na inkun̄ du utaak wi Őineyar* aya afet̄ da. ³ Wal mēnt̄ kē başē tiinkar aji : « Nawulēn̄ n̄do induba yi n̄kjun̄un̄ ũi bdoo. Kē bajej induba mēnt̄ na bnag blon̄ aniwna†. » ⁴ Bakak aji : « Nawulēn̄ n̄niw ubeeka na katoh kaweeek ki nşoobra kankyaan̄ te du baţi! Hēnk katimun̄ kapēnala, n̄kuţ n̄wo n̄ēnkwayşer kaniink mboş bti. »

⁵ Kē *Yawe Nawat Kabuka aşē wala ũi mboş pten ubeeka na katoh kaweeek ki nşoobra ki bañaan̄ bajēn̄ bawoon̄ ũi pniw, ⁶ aşē ji : « Nawin hēnkun̄! Bañaan̄ bti bawo baloolan, aţup uţup uloolan. Woli hēnk di ulemp wi babaan̄ ajun̄ jun̄ uwoon̄, we uklun̄ kaneenan̄ baka pdo uko wi banjalun̄? ⁷ N̄wala hēnkun̄ n̄hotan̄ uţup wi baka bawut kado katiinkar. »

⁸ Hēnk di di Yawe Nawat Kabuka agarun̄ baka kē baya aniink mboş bti aţañan̄ pniw ubeeka. ⁹ Uko wan̄ ukaan̄ kē badu da aji Babel‡ ũiki dul di Yawe

* **11:2** Őineyar : Babel. † **11:3** Bnag : ũi n̄wal mēnt̄ baji baniwna mnlaak na bnag blon̄ bampaţun̄ na bi baniwnun̄ ũi. ‡ **11:9** Babel : ũi uhebērē daka katiinkare kaloolan na photan.

Nawat Kabuka ahotanaanuŋ uŋup ƚi mboŋ bti kē dul di di agarnuŋ bañaan kē baniink mboŋ bti.

Pntaali pi Œem te du Abram

¹⁰ Pntaali pi Œem pii pi :

Wi uŋsubal uweek uŋepuŋ ado nŋsubal nŋtēb, Œem aka nŋsubal iñeen-week aŋē buk Arpakŋad. ¹¹ Wi Arpakŋad abukiin, Œem akak aŋo nŋsubal iñeen-week kañeen (500) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹² Wi Arpakŋad akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ na nŋsubal kañeen (35) abuk Œelah. ¹³ Wi Œelah abukiin, Arpakŋad akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋbaakēr na nŋsubal nŋwajanŋ (403) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹⁴ Wi Œelah akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ aŋē buk Eber. ¹⁵ Wi Eber abukiin, Œelah akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋbaakēr na nŋsubal nŋwajanŋ (403) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹⁶ Wi Eber akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ na nŋsubal nŋbaakēr (34) aŋē buk Peleg. ¹⁷ Wi Peleg abukiin, Eber akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋyaaŋ nŋbaakēr na nŋsubal iñeen nŋwajanŋ (430) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹⁸ Wi Peleg akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ, aŋē buk Rewu. ¹⁹ Wi Rewu abukiin, Peleg akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋyaaŋ nŋtēb na nŋsubal kañeen-kaloŋ (209) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

²⁰ Wi Rewu akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ na nŋsubal nŋtēb aŋē buk Ferug. ²¹ Wi Ferug abukiin, Rewu akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋyaaŋ nŋtēb na nŋsubal paaj na uloŋ (207) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

²² Wi Ferug akaan̄ n̄şubal iñeen n̄wajan̄t̄ ašë buk Nahor. ²³ Wi Nahor abukiin̄, Ferug aŋo n̄şubal iñeen-week n̄yaaş n̄tëb (200) abot abuk bapoŋ biin̄t̄ na baaŋ.

²⁴ Wi Nahor akaan̄ n̄şubal iñeen n̄tëb na n̄şubal kañeen-kaloŋ ašë buk Terah. ²⁵ Wi Terah abukiin̄, Nahor aŋo n̄şubal iñeen-week na n̄şubal iñeen na kañeen-kaloŋ (119) abot abuk bapoŋ biin̄t̄ na baaŋ.

²⁶ Wi Terah akaan̄ n̄şubal iñeen paaj-na-ulon̄ ašë buk Abram na Nahor na Haran.

Pntaali pi Terah

²⁷ Pntaali pi Terah pii pi :

Terah abuk Abram, Nahor na Haran. Kë Haran abuk Lot. ²⁸ Haran akeŋ ŋi kadun ki Terah ašin du utaak wi kabuka wi nul, du ubeeka wi Ur, wi bakaldeyen̄. ²⁹ Abram na Nahor baniimi : Ahar Abram awo katim ki Faaray ; kë ki ahar Nahor kawo Milka, ul na Yitka bawo babuk Haran. ³⁰ Kë Faaray ašë wo aanhil pbuk : aanka napoŋ.

³¹ Terah ajej Abram abukul, na Lot ababul, abuk Haran, na Faaray ahar Abram abukul. Ado baka kë bapën ŋi Ur di bakaldeyen̄ pya utaak wi Kanaan. Kë wi babanun̄ ubeeka wi Haran ašë fëŋ da. ³² N̄şubal ŋi Terah adolon̄ ŋi mboş n̄jawo iñeen-week n̄yaaş n̄tëb na n̄şubal kañeen (205), wi wi ašan̄ akeŋ du Haran.

12

¹ Unuur ulon̄, *Yawe Nawat Kabuka aji na Abram : « Dukan utaaku, na bayiŋu na katoŋ ki şaaş, iya utaak wi n̄ji kalun̄ kadiimanu.

² Ddolu ibuk pntaali pweek,
kabot kawulu bnuura.
Ddo katimu kapënala maakan,

iṭu hēnk nwul bañaanḡ bandukiinḡ bnuura.
³ Dluḡ kawul bnuura bankñehandēriinḡ bnuura,
 kafēp bankmbeehiinḡ ;
 kaṭēpna ṭi iwi kawul kntaali ki mboṣ bti bnuura* .

»
⁴ Kē Abram ado jibi Nawat Kabuka ajakulunḡ apēn ṭi ubeeka wi Haran aya, kē Lot aya na a. Aka wal mēntḡ ḡṣubal iñeen-paaj-na-ulonḡ na kañeen (75).

⁵ Ajeḡ Faaray aharul na Lot abuk aṭa'ul, na bka'ul na balemparul biki aṭēnkberunḡ anug bti ṭi Haran aya utaak wi Kanaan. ⁶ Wi babanunḡ, bamuur utaak bti te ado ban du bko byimanaan bi More du ubeeka wi Fikem. Bañaanḡ biki Kanaan bawo wal mēntḡ ṭi utaak.

⁷ Kē Yawe Nawat Kabuka aṣē pēn awinana ṭi kadun ki Abram aji : « Dluḡ kawul pntaali pi nu utaak wi. » Wi wi Abram aṣaanḡ ado *bliit bi mngur kado kaṭeḡanaan Nawat Kabuka ampēnunḡ awinana ṭi kadunul. ⁸ Abram awoona Fikem aya du pnkunḡ du umayar unuur wi ubeeka wi Betel, atan da kaloona ki nul, Betel kē dawo ṭi kayoba, kē ubeeka wi Ayi uwo ṭi umayar unuur wi dko di awoonḡ. Ṭi dko mēntḡan di di adolonḡ Nawat Kabuka bliit bi mngur aṣē dēmana. ⁹ Kē ṭi pdo kafēṭ ṭi kanaṭa kaya kafēṭ ṭunḡ, kē aya adoo ban utaak wi Negeb.

Abram du Ejiptu

¹⁰ Ubon ubi wo ṭi utaak, adēm maakan, kē Abram adoo naṭa aya Ejiptu afēṭ da. ¹¹ Wal wi akyaanḡ pneeḡ ṭi Ejiptu aṣē ji na Faaray aharul : « Tenan,

* **12:3** Kaṭēpna ṭi iwi kawul kntaali ki umundu (mboṣ) bti bnuura : balonḡ bapiit kak aji : Ṭi ḡṭaak ḡi mboṣ bti balunḡ kado kaji : “Naṣibaṭa awulan bnuura jibi awulunḡ ba Abram.”

dme kë iwo ñaaṭ nanuura. ¹² Woli bañaanṭ biki Ejiptu bawinu baji iwo ahar naan, kafinṭen, kaṣe duku. ¹³ Dkooṭu kooṭ, jakan na baka iwo aṭa'naan, hēnk iṭu bamēbanaan bnuura kabot kawo baank-finṭen. »

¹⁴ Wi Abram abanuṭ du Ejiptu, bañaanṭ biki utaak mēntṭ bawin kë Faaray anuura maakan. ¹⁵ Baweeṭ biki utaak bawina aṣe ya aṭup *Farawuna naṣih, ahompa kanuura ki ñaaṭ. Kē baṣe ñooṭ ñaaṭ du dko di baaṭ biki Farawuna bawooṭ. ¹⁶ Faaray aṭu kë Farawuna amēban Abram bnuura. Aṭena ṅpi, ṅkaneel na ṅgit, abot awula balemp biintṭ na baaṭ, na ṅbuuru, na ṅntaam ṅi pnkunkaali.

¹⁷ Kē Nawat Kabuka aṣe ṭu Farawuna na kato-hul pwuṭan pweek, ṭiki ajeṭ Faaray ahar Abram. ¹⁸ Farawuna adu Abram wal mēntṭ aṣe ji na a : « we wi idolnuṭ hēnk ba? We ukaanṭ kë iintupēn aji awo aharu? ¹⁹ We ukaanṭ kë iji awo aṭa'u, kë ndo jeja kë awo ahar naan. Hēnkunṭ aharu awi ; jejana, iṭep iya na bgahu! » ²⁰ Farawuna ado biintṭ balonṭ kë bapēnana ṭi utaak ul na aharul na bka'ul bti.

13

Abram na Lot bawayṣeri

¹ Kē Abram awoona Ejiptu na aharul na bka bi ṭul bti, agakandēr na Lot kë baya Negeb. ² Wal mēntṭ Abram ayok maakan, aka ṅntaam, na itaka na uwuuru. ³ Apēnna Negeb aya, aya te aban du umbanṭ wi ubeeka wi Betel du dko di abiiṭ atan kaloona ki nul ṭi ptoof pi Betel na Ayi, ⁴ du dko

di abiiṅ aniw *bliit bi mngur. Kë dul di Abram adëmanaanuṅ *Yawe Nawat Kabuka.

⁵ Lot angakandëruṅ na Abram akak aka itani yi ṅnkaneel, yi ṅpi, na yi ṅgit abot aka bañaanṅ batum. ⁶ Utaak uunkëş bafëṭ bukal batëb bti : bka bi baka batum maakan kë baanhil pwo ṭi dko dloolan. ⁷ Bañaanṅ biki Kanaan na baperitit bafëṭ kak wal mënṭ ṭi dko mënṭ. Kë bayafan biki Abram na biki Lot bakak ṭi pṅom. ⁸ Kë Abram aşë ji na Lot : « Tenan, nja ṅyiṭi, dkooṭu kooṭ, mënṅal ṅṭëpar abot awo mënṅal bayafan biki nja bado kaṅom! ⁹ Tenan utaak wi bti! Joh ṅwaysër. Woli iya na kañen kamayu, kaya na kadeenu ; woli iya na kadeenu, kaya kamayu. »

¹⁰ Lot aten bnuura aşë win utaak bti unkabuṅ bdëk bi Yordan di mboş manëkuṅ. Uwo ṭi wal wi Naşibaṭi awoonṅ aandobi tok ṅbeeka ṅi Fodom na Gomora. Dko mënṭ te du umbanṅ wi ubeeka wi Şowar dawo na itant ji uwoorta wi Nawat Kabuka du Eden, na utaak wi Ejiptu. ¹¹ Kë Lot adat utaak wi Yordaniya bti unwoyi umbanṅ wi umayar unuur atool pya da ; hënk di bawayşëruṅ. ¹² Abram aya afëṭ du utaak wi Kanaan kë Lot afëṭ aṅog ṅbeeka ṅi bdëk bi Yordan. Atan iloona yi nul kë iban te Fodom. ¹³ Bañaanṅ biki ubeeka mënṭ bawuṭ maakan abot aji bado uko wi Nawat Kabuka awoonṅ aanṅali.

¹⁴ Wal wi Lot awayşëruṅ na Abram, Nawat Kabuka aji na Abram : « Iwin dko di inaṭuṅ, hënkunṅ katan këş iten ifooyan. ¹⁵ Utaak wi ikwinuṅ wuṅ bti dwulu wa, iwi na pntaali pankpënuṅ ṭi iwi te mṅṭo. ¹⁶ Ddo pa paṭum ji pyiw pi mboş:

unuur wi bakhinanuŋ pŋen pyiw panwoon ʒi mboŋ unuur mēntʒ wi wi bakaanʒ ahinan pŋen pntaali pi nu. ¹⁷ Naʒiin iŋaay na utaak bti ʒiki dluŋ kawulu wa. »

¹⁸ Kē Abram ajeŋ iloona yi nul, aya afēʒ du mnko mnweek mi Mamre du Hebron kē dul di adoluŋ bliit bi mngur pa Nawat Kabuka.

14

Abram abuuran Lot

¹ Wal wi Amrafel awoon naʒih i Œineyar, kē Aryok awo naʒih i Elatar, kē Kedor-Lawomer awo i Elam, Tideyal kē awo naʒih i Goyim* ² baʒih babaakēr bukuŋ banaʒa ugut na bi Bera naʒih i Fodom na BirŒa naʒih i Gomora, na Œineyab naʒih i Adma na Œemeber naʒih i ʒeboyim na naʒih i Bela (danwoon Œowar).

³ Baʒih kaŋeen babaaŋŒaani bukuŋ bti bayitiir na bangoli biki baka du dko danwoon daanwo na inkun du Fidim (dawoon hēnkun Bdēk bi Pnam).

⁴ Bado ŋŒubal iŋeen na ŋtēb kē Kedor-Lawomer akŒih baka, ʒi uŒubal uʒēnk iŋeen na ŋwajanʒ kē baŒē bēr wa.

⁵ Kedor-Lawomer aʒo uŒubal aŒē naʒa ul na baʒih banwoon na a aya pguŋ na bampokuŋ. Wi bakyaan, bakob barefayim du AŒerot-Karnayim, akob baʒuʒim du Ham, bayemim du Œawe-Kiriyatim, ⁶ akob bahorit du inkun yi Feyir te ado ban El-Paran, dankabuŋ du *pndiiŒ. ⁷ Wi wi baŒaan

* **14:1** Naʒih i Goyim : kēme naʒih i ŋtaak.

awugša aban te du ukumpëş wi En-Mişpat (dawoon Kadeş) akob bamaletit du utaak wi baka bti abot akob bahamorit banfëtuñ du Haşaşon-Tamar.

⁸ Wal mënţ, kē naşih i Fodom na i Gomora na i Adma, naşih i Teboyim na naşih i Bela (dawoon Şowar) başë naşa abomandër ugut na baka du Fidim, ⁹ agut na Kedor-Lawomer naşih i Elam, Tideyal naşih i Goyim, Amrafel naşih i Şineyar na Aryok naşih i Elaţar : bawo başih babaakër agut na başih kañeen! Bañaan biki Kedor-Lawomer bakob biki bagutanaanuñ.

¹⁰ Kē Fidim daşë tum ihër iweek yi kafuuş ; wi naşih i Fodom na i Gomora baktiin, aşë jot  i ya, kē bandukiiñ bamena du inkun. ¹¹ Bankobun baka kē başë yeenk bka bi biki Fodom na Gomora bti na iko ide yi baka bti aşë ya na bgah bi baka. ¹² Bakak ajej Lot (abuk a a Abram) na bka bi tul bti ayaanaan ;  iki Lot abi fë  du Fodom.

¹³ Aloñ ambuurun aya du Abram, nahebërë, anfëtuñ du mnko mnweek mi Mamre nahamorit, ayi  bi Eşkol na Aner ; bukal bawajan  bti ba ok na Abram. ¹⁴ Wi Abram ameen kē bamob ayi ul ayaanaan, ajej  i bañaan biki nul bañaan iñeen-week  wajan  na bañaan iñeen na bakreñ (318) bambukiiñ  i katoh ki nul, kē babomandër ugut, adookar na bamobun Lot, te ubeeka wi Dan. ¹⁵ Abram na bañaan biki nul bawayşeri aneej ugut na baka na utejan, akob baka abot adookar na baka te ubeeka wi Hoba du btamşanka bi ubeeka wi Damat. ¹⁶ Ayeenk bka bti bi bajejun, ayeenk kak Lot ayi ul na bka bi tul bti na ba  na bañaan biki bamobun.

Melkitedek

¹⁷ Wi Abram akobuŋ Kedor-Lawomer na baŋih banwoon na a, awugŋa pkak, kē naŋih i Gomora aŋē bi ayit na a du dko danwoon daanwo na ikun di ŋawe (danwoon dko di naŋih).

¹⁸ Uka wal mēnŋ naŋih alon ambiyi pyit na Abraham katimul kawo Melkitedek. Awo naŋih i Falem, abot aji ŋeŋan Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan. Aŋij ipoom na poot ; ¹⁹ Añehandēr Abram Naŋibaŋi aji : « Bnuura bawo ŋi Abram ŋi katim ki Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan, ampaŋuŋ baŋi na mboŋ!

²⁰ Dbeeb Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan, andolon baŋooradu kē baŋup ŋi kadunu! »

Wi wi Abram aŋaan ajeŋ iko bti yi bayeenkun du baŋih bukundi ado ifah iñeen, aŋē pēnan kalon awul Melkitedek.

²¹ Kē naŋih i Fodom aŋē ji na Abram : « Wu-laan bañaan iŋē iduka na iko bti yi nayaan ayeenk. » ²² Kē Abram aŋē teema aji : « Ddeen kañen kamehna ŋi kadun ki *Yawe Nawat Kabuka Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan, ampaŋuŋ baŋi na mboŋ, ²³ kē mēnkyeenk nin uko ulon ŋi iko yi nu, mēndo yeenk yeenk nin unduŋ†, iwutna kaji iyokan Abram. ²⁴ Mēnkhank nin uko ulon pa nji. Dyeenk uko wi baŋaŋaraan badeeŋ ŋaŋ na kafah ki bangakandēruŋ na nji, Aker, Ekekol na Mamre bahilan kajeŋ ifah yi baka. »

15*Bhoŋar bi Naŋibaŋi na Abram*

† 14:23 Mēndo yeenk yeenk nin unduŋ: Bapiit aji mēnkyeenk nin kaguja.

¹ Wi iko mēnt̄ it̄epuŋ, *Yawe Nawat Kabuka ahaabēš Abram kēš ap̄en awinana ūi kadunul aji na a : « Abram, wutan kalēnk! Dwo ubeel wi nu, dluŋ katuumu bnuura. »

²⁻³ Kē Abram ateema aji : « Nawat Kabuka Našibaŋi i naan, ibaa wulēn uko ulonŋ wi nji kaluŋ kaya bē mēnkka napoŋ nadukar wa? Iinwulēn napoŋ, Eliyeter i ubeeka wi Damat, nalempar naan alonŋ akdukiinŋ na iko yi naan. »

⁴ Kē Nawat Kabuka akak aji na a : « Mēnt̄ ul akdukiinŋ na iko yi nu, napoŋ i ikbukunŋ akdukiinŋ na ya. » ⁵ Wi wi ašaŋ ado Abram kē ap̄en bdig ašē ji na a : « Tenan baŋi, ifēn njah woli ihinani. » Akak aji na a : « Jibi njah ŋatumuŋ, hēnk di babuku bakluŋ katum. »

⁶ Abraham ahaŋ Nawat Kabuka ūi uko wi ajakuluŋ, ukaŋ kē Nawat Kabuka aji awo natool.

⁷ Nawat Kabuka aji na a kak : « Nji dwoonŋ Nawat Kabuka, andoliinŋ kē ip̄en du Ur di bakaldeyeŋ kawulu mboš mi, ika. » ⁸ Kē Abram ašē teema aji : « Nawat Kabuka Našibaŋi i naan, hum di di nji nhiluŋ kame kē dluŋ kaka ma. »

⁹ Kē aji na a : « Yaan it̄ijēn uwit upatar, upi utaŋ na unkaneel ukaš. Undoli ūi ŋa uwo kaka ŋšubal ŋwajaŋt̄. ūijan kak urikaŋe na ubalab unhumuŋ. »

¹⁰ Kē Abram aŋija ŋa bti afiŋ. Afaaš ŋntaam ūi ptoof ado ifah itēb, kandoli kataŋ na katēnt̄ ka, ašē wo aanfaaš ŋkat. ¹¹ Njugude ŋatool pdēpa ūi ŋntaam ŋankeŋuŋ ŋuŋ kē Abram ašē dook ŋa.

¹² Na utaakal ukeŋ, Abram awo ūi bŋoy bweek ašē win bdēm bweek blēnkandēraan. ¹³ Kē Nawat Kabuka ašē ji na a : « Iwo i kame kē babuku baluŋ kawo bayaant̄ du mboš manwoonŋ maanwo

mi baka, mi bakluŋ kakak kado kajuukntën baka ti ulemp, baluŋ kahajan baka nşubal iñeen-week nşaaş nşbaakër (400). ¹⁴ Kë nji nşë luŋ kakob banjuukntënuŋ baka, bapën da na bka btum. ¹⁵ Kë iwi işë luŋ kaşaf kabaa kakeş kamoya kakak na bnuura du bajugu. ¹⁶ Bakak ti, woli uraan ubaakantën ubii, şiki te wal mëntş pşuban pi bahamorit paandobi şëplën. »

¹⁷ Wi unuur uyobuŋ, kë bdëm batooti, kë bdoo banjeenuŋ maakan awo na udu uweek na un-kaniya untehanuŋ nşaşë mara mara amay amuur ti ptoof pi nştaam nşanfiŋuŋ nşuŋ. ¹⁸ Kë unuur mëntş, Nawat Kabuka ado bhonşar na Abram, aji na a : « Dluŋ kawul mboş mi pntaali pampënuŋ ti iwi, kapënnna bdëk bi Ejiptu, te kaban bdëk bweek bi Ewufrat. ¹⁹ Mboş mëntş manwoon mi nştaak ni bakenit, na mi bakenititaş, na mi bakadmonit, ²⁰ na mi bahitit, mi baperitit, mi barefayit, ²¹ na mi bahamorit, mi bakanaan, na mi bagirgaşit na mi bayebutit. »

16

Kabuka ki İtmayel

¹ Faaray ahar Abram aambi buk, aşë ka nalemparul nşaaş alonş anwoonş i utaak wi Ejiptu i katim kawoonş Hagar. ² Kë Faaray aşë ji na Abram : « Tenan, jibi *Yawe Nawat Kabuka awoonş aandi mbuk, dkooşu kooş kakan ido kawinar na nalempar naan ; ulome nşëpna şi a nka napoş. » Abram atiink uko wi ajakuluŋ. ³ Wi Abram adoluŋ nşubal iñeen ni afëşuŋ şi utaak wi Kanaan, Faaray aharul

kë ašë jej Hagar, nalemparul, awula kë aniimi.
⁴ Abram awinar na Hagar, kë awo na kayiņ.

Wi Hagar awinuņ kë awo na kayiņ, ašë jun
 pkul Faaray ajugul. ⁵ Kë Faaray ašë ji na Abram
 : « Iwi ițuun kë Hagar abeehën hënkuņ. Nji ți
 uleef naan dwuliņ nalempar naan, kë hënkuņ
 wi awoon na kayiņ ašë beehën. Dñehan *Nawat
 Kabuka awayşun nji na iwi. »

⁶ Kë Abram ašë teema aji : « Nalemparu awo ți
 kañen ki nu, dolana uko wi iņaluņ. » Wi wi Faaray
 akakuņ ahajan Hagar, kë adoo noor ați, kabuurna.

⁷ Uwanjuț wi *Nawat Kabuka uyit na Hagar du
 kañog pliiik ploņ panwoon du *pndiiş, pliiik mënț
 pawo ți bgah bi Şur. ⁸ Uji na a : « Hagar, nalempar
 Faaray, iwoona țin, ašë aya țin? »

Kë ašë teem aji : « Dți ți kabuurna Faaray, ajug
 naan. »

⁹ Kë uji na a : « Kakan du ajugu, ido katiinka. »

¹⁰ Uwanjuț wi Nawat Kabuka ukak aji : « Ddo
 babuku bațum te nin aloņ aando hil pfën baka.

¹¹ « Tenan, iwo na kayiņ,
 iluņ kabuk napoț ñiint,
 luņi ițu'a katim ki Işmayel*,
 țiiki Nawat Kabuka atiink mntëg mi nu.

¹² Aluņ kawo ji ubuuru unwoon uundomi ;
 anknațariin bañaan bti,
 bañaan bti bakak banațari'a ;
 aluņ kalow bayițul bti. »

¹³ Hagar așal aji awin na manjoonan anjaan
 awina, ašë ji wal mënț na Nawat Kabuka, anțiiiniņ
 na a : « Iwo El-Roy, Naşibați anwinnuņ. » ¹⁴ Uko

* **16:11** Işmayel : Ți uhebërë dawoon Naşibați atiink.

waŋ ukaaŋ kē bakdu pliiik mēnt̄ aji Lahay-Roy, dawoon̄ « *Anwoon̄ Aankba awinēn. » Pliik mēnt̄ pawo ŋi ptoof pi Kadeş na Bered.

¹⁵ Hagar abukar Abram napot̄ ŋiint̄, kē Abram aŋu napot̄ i Hagar abukarulun̄ katim ki Işmayel.

¹⁶ Abram aka ŋşubal iŋeen bakreŋ na ŋşubal paaj (86) wi Hagar abukarulun̄ Işmayel.

17

Bhoŋar bi Naşibaŋi na Abram

¹ Wi Abram akaaŋ ŋşubal iŋeen kaŋeen kalon̄ na kaŋeen kalon̄ (99), kē *Yawe Nawat Kabuka aşē pēn awinana ŋi kadunul aji na a : « Nji dwoon̄ *El Şaday, Naşibaŋi Anhiniin̄ iko bti ; doon̄ kaŋaşēn ibot ido katiinkēn. ² Ddo bhoŋar na iwi, kabot kawulu pntaali p̄tum maakan. »

³ Abram ajot wal mēnt̄ afēt̄ kaara ŋi mboş, Naşibaŋi kē aşē ji na a : ⁴ « Tenan, bhoŋar bi, bi bi nji kadolon̄ na iwi : Nji, dlun̄ kado iwo aşin kntaali ktum. ⁵ Iinkak adu'ana Abram*, katimu kawo hēnkuŋ Abraham†, ŋiki ddolu iwo aşin kntaali ktum. ⁶ Ddolu ibuk baŋaaŋ batum maakan, banklun̄ kado kntaali, ilun̄ kabuk başih. ⁷ Ddo bhoŋar na iwi, na pntaali pankmbiin̄ ŋi kafeŋu woli ikeŋi. Bhoŋar mēnt̄ bawo te mn̄to, hēnk dlun̄ kawo Naşibaŋi i nu na i pntaali pankmbiin̄ ŋi kafeŋu. ⁸ Mboş mi Kanaan bti mi iwoon̄ nŋa nayaant̄ ŋi ma, dlun̄ kawulu ma ika te mn̄to, iwi na pntaali pankmbiin̄ ŋi kafeŋu, dlun̄ kawo Naşibaŋi i baka. »

* **17:5** Abram : ŋi uhebēre dawoon̄ niint̄ antumun̄ na mndēm.

† **17:5** Abraham : ŋi uhebēre dawoon̄ aşin baŋaaŋ batum.

⁹ Naşibaţi akak aji na Abraham : « Kë iwi, iwo kamëban bhoŋar bi ndoluŋ na iwi na pntaali pi ikbukunŋ. ¹⁰ Bhoŋar baŋ bi bi nji kadoluŋ na iwi na pntaali pi ikbukunŋ, iwo i kamëban ba. Biinŋ bti banwoonŋ na iwi bawo biki kawala katëmp. ¹¹ Nawo biki kawala katëmp, uwo uko unkyuujunŋ bhoŋar bi nji ndoluŋ na an. ¹² Kë ƚi kntaali ki ikbukunŋ, napoŋ ñiinŋ anwoonŋ awo kawala katëmp ƚi ŋnuur bakreŋ, kaŋu na bambukiinŋ ƚi itohan këme biki nanugunŋ nug du ñaaŋ aloŋ nayaanŋ, anwoonŋ aanwo i pntaali pi nan. ¹³ Hënk, babukale ƚi katohu këme anugana nugana na itaka yi nu, bawo biki kawala katëmp. Bhoŋar bankwinaniinŋ ƚi ŋleef ŋi nan bawo bhoŋar banwoonŋ baankba. ¹⁴ Ñiinŋ anwoonŋ aanwala katëmp, aluŋ kadookana ƚi bayiŋul, ƚiki agar bhoŋar bi naan. »

¹⁵ Naşibaţi akak aji na Abraham : « Faaray aharu, iinkak ado kadu'a Faaray, ido kadola Faara. ¹⁶ Dwula bnuura, kë abot aluŋ kabukaru napoŋ ñiinŋ. Dwula bnuura, aluŋ kawo anin kntaali ktum, aluŋ kabuk başih baŋum. »

¹⁷ Wal mënŋ, kë Abraham aşë jot afëŋ kaara ƚi mboş aşë muujan. Aşal wal mënŋ aji : « Ñiinŋ ankaanŋ ŋşubal iñeen-week kabuk napoŋ? Këme Faara ankaanŋ ŋşubal iñeen kañeen kalonŋ akbukunŋ? » ¹⁸ Wi wi aşaanŋ aji na Naşibaţi : « Dkooŋu kooŋ, wutan Işmayel ayeenk uko wi ihonŋunŋ! »

¹⁹ Kë Naşibaţi aşë teema aji : « A-a, Faara aharu abukaru napoŋ ñiinŋ, i ikluŋ kaŋu katim ki Itaak. Dluŋ kado bhoŋar na a te mŋŋo, kado ba na pntaali pankpënnunŋ ƚi a. ²⁰ Dkak atiinku ƚi uko wi Işmayel. Tenan, dwula bnuura, ddo kabuk kajoobëŋ na a,

pntaali pi nul patum. Aluŋ kabuk baŋih iñeen na batëb, ddola abuk pntaali ptum maakan. ²¹ Kë bhoŋar bi naan, ddo ba na Itaak, i Faara akluŋ kabukaru pkili ŋi wal wi. » ²² Wi Naŋibaŋi abaan pŋiini na Abraham aŋe ya aduka.

²³ Unuur mënŋ, Abraham ajeŋ Iŋmayel abukul, na bañaanŋ bti bambukiinŋ ŋi kato hul na biki anuguŋ nug, bañaanŋ biinŋ bti banwoonŋ ŋi kato hul awalan baka katëmp jibi Naŋibaŋi ajakuluŋ ado. ²⁴ Abraham aka ŋŋubal iñeen kañeen kalonŋ na ŋŋubal kañeen kalonŋ (99) wi awaliinŋ katëmp, ²⁵ kë Iŋmayel abukul aka ŋŋubal iñeen na ŋwajanŋ (13) wi awaliinŋ katëmp. ²⁶ ŋi unuur uloolan mënŋan wuŋ wi wi Abraham na Iŋmayel abukul bawaliinŋ katëmp. ²⁷ Biinŋ biki kato hul bti, bambuknaaniinŋ da na biki banuguŋ nug du ñaanŋ alonŋ nayaanŋ, kë bawala katëmp na a.

18

Bayaanŋ bawajanŋ

¹ Unuur ulonŋ Abraham aŋo ŋi plëman pi kaloona ki nul du mnko mnweek mi Mambre wi unuur udiŋuŋ, kë *Yawe Nawat Kabuka aŋe pën awinana ŋi kadun ki nul. ² Abraham akat këŋ, aŋe win biinŋ bawajanŋ kë banaŋ du kadunul. Wi awinaŋ win baka, aŋiina du plëman pi kaloona, aya yit na baka ajot afëŋ kaara ŋi mboŋ adëman baka, ³ aŋe ji na alonŋ ŋi baka : « Naweeŋ, dkooŋtu kooŋ, pantan ŋi kato ki nalemparu, idole haŋ kalilan. ⁴ Yoonkaan ddo baŋijan meel, nañow ihoŋ naŋe naŋo nanoorfën ŋi bko bi uŋeeh. ⁵ Dya kaŋijan kapoom nade, naŋiŋŋan ŋleef, nabaa naŋep wi nabiinŋ te ŋi kato ki nalemparan. »

Kë başë ateema aji : « Aa, dolan jibi ijakuņ. »

⁶ Abraham amint wal mēnt̄ aya du kaloona meet̄ di Faara awoon̄, ašë ji na a : « Faraan ijej p̄son pnuura pankēšun̄, inag ijuņ ipoom. » ⁷ Wi wi Abraham ašaan̄ amint aya du batani ajej ubay unuura, awul wa nalemparul kē ajuņ ataran. ⁸ Ajej mntow mnať na mntow mnjiilu na ubay wi babomanuņ wuņ abēkan iko mēnt̄ b̄ti ťi kadun ki baka. Anať aňog baka du p̄teef pi bko kē başë de.

⁹ Bahepara aji : « Faara aharu awo ťuņ ba? »

Kë ateem aji : « Awo du kaloona meet̄. »

¹⁰ Kë nayaant̄ ašë ji na a : « Dluņ kabi ťi pkili ťi wal wi ; uťenk wal mēnt̄ Faara aharu abuk napoť ņiint̄. »

Faara awo du plēman pi kaloona, du kafet̄ ki nayaant̄ atiink. ¹¹ Bi Abraham na Faara bado bi wo wo baweeek, kē Faara akak aťaňan kaňowa. ¹² Hēnk, kē Faara ašë ji ťi ušalul, amuujan. Ašal aji : « Hēnkuņ wi ndoon̄ aťaf, kabaa kawinar na ņiint̄ naan! Kē ajug katoh naan abot awo naťaf! »

¹³ Kē Nawat Kabuka ašë ji na Abraham : « we ukaan̄ kē Faara ajii ba, ašal aji aanhinan kabuk wi adoon̄ abi ťaf ťaf? ¹⁴ We wi Nawat Kabuka awoon̄ aanhinan pdo? Pkili, ťi wal wi, dkak ťi katohu, uťenk wal mēnt̄ Faara abuk napoť ņiint̄. »

¹⁵ Faara apok aji : « Mēnjii » ťiki alēnki, kē Nawat Kabuka ateema aji : « Ijii. »

Abraham aťiiniir Fodom

¹⁶ Biint̄ banaťa atool pya, aten ubeeka wi Fodom. Kē Abraham ašë ņooťan baka. ¹⁷ Yawe Nawat Kabuka aji ťi ušalul : « Dwo i kamen Abraham uko wi nji kadoluņ i? ¹⁸ Ul ankbukuņ pntaali

ptum pankkaanj mnhina, kabot kaṭu nwul knntaali ki mboṣ bti bnuura. ¹⁹ Ddata ahilna ado babukul na biki katohul bado kaṭaṣ bgah bi naan, kado uko wi nṅaluṅ na uko unwoonj utool ṭi kēṣ ki naan. Hēnk, nṣē ndo pa a uko wi mbiinj ahoṅa. »

²⁰ Wi wi Nawat Kabuka aṣaanj aji : « Batapar biki Todom na Gomora iko iwuṭaan maakan, pjuban pi baka padēm maakan. ²¹ Dya da katen me uko wi bataparunj baka uwoha manjoonan, woli uunwo, kame. »

²² Batēb ṭi biinj bukunj bapēnna da, aṣē ya Todom. Kē Abraham ahum nnaṭ ṭi kadun ki Nawat Kabuka. ²³ Abi aṅog aṣē ji na a : « Na manjoonan, ifiṅ batool kanaakrēn na bado buṭaan i? ²⁴ Ulome baṅaanj iṅeen kaṅeen batool bawo ṭi ubeeka? Ifiṅ baṅaanj biki ubeeka bti i? Kē baṅaanj iṅeen-kaṅeen batool banwoonj ṭi ubeeka, baankdo imiir wa i? ²⁵ A-a, iinkdo uko utēntj waṅ, kado naṭool akeṭj na nado buṭaan. Naṭool awo wo ji nado buṭaan. Iinkdo uko utēntj waṅ. Kē iwi nawayēs umundu bti ido uko unwoonj utool di. »

²⁶ Kē Nawat Kabuka ateema aji : « Woli dṭēnk du Todom baṅaanj batool iṅeen-kaṅeen, katen ṭi baka kamiir ubeeka bti. »

²⁷ Kē akak aṭiini na a aji : « Nji nwoonj pdēpalēn na ufob, dṅoomunj aṭiini na Ajugun. ²⁸ Ulome baṅaanj kaṅeen baṭaanjēs ṭi batool iṅeen-kaṅeen bukunj: Baṅaanj kaṅeen bampēnunj bukunj baṭu itok ubeeka bti i? »

Kē ateem aji : « Woli dṭēnk da baṅaanj iṅeen ṅbaakēr na baṅaanj kaṅeen mēnktok ubeeka. »

²⁹ Abraham akak aṭiini ji uteek aji : « Ulome bawoha iṅeen-ṅbaakēr? »

Kë atëem aji : « Bañaan iñeen n̄baakër mën̄t̄ baṭu mën̄ktok ubeeka. »

³⁰ Kë akak aji : « Ajugun awutan kadeebaṭ akaan awutën n̄ṭup : Bahinan kawo iñeen-n̄wajanṭ. »

Kë atëem aji na a : « Mën̄ktok ubeeka woli d̄t̄enk da bañaan iñeen n̄wajanṭ baṭool. »

³¹ Abraham akak aji : « Miiran, wi nkaan añoom aṭiini na Ajugun : Bahinan kawo iñeen-n̄t̄ëb. »

Kë atëem aji : « Bañaan iñeen n̄t̄ëb bukuṅ baṭu mën̄ktok ubeeka. »

³² Kë aji : « Ajugun awutan kadeebaṭ, dkak aṭiini ubaañsaani : Bahinan kawo iñeen. »

Kë atëem aji : « Bañaan iñeen bukuṅ bado kë mën̄ktok ubeeka b̄ti. »

³³ Wi Nawat Kabuka abaan p̄ṭiini na Abraham aṣë ya, kë Abraham aṭiis̄ katohul.

19

¹ Na utaakal, n̄wanjut n̄t̄ëb n̄uṅ n̄aban du Fodom. Kë Lot aṣë ṭo wal mën̄t̄ ṭi uneej ubeeka. Wi awinan win n̄a aṣë naṭa aya ayit na n̄a ajot af̄ëṭ kaara ṭi mboṣ adëman n̄a. ² Aji na n̄a : « Dkooṭan kooṭ, nabiin nafër du katoh ki nalemparan, nañow ihoṭ, na nfa naṣë naya na bgah bi nan. »

Kë naṣë teema aji : « A-a, n̄ya kafër du bayiti. »
³ Lot akooṭ n̄a te kë n̄ado dinan awala du katohul. Ado kë bajun n̄a, aboman ipoom indaṭ kë n̄adee.

⁴ Bahum baandobi piinṭ kë biinṭ biki ubeeka baṣë bi afooy katoh, bañaan b̄ti bawo da, du baṭaṣa te baṭaf, nin alon aandukaa. ⁵ Badu Lot aji na a : « Biinṭ bambiinṭ ṭi katohu na utejan wi bawo ṭunṭ? Pënaan baka, n̄piinṭ na baka. »

⁶ Lot apën abi moŋ baka ašë dët bgah ți kafetul.
⁷ Aji na baka : « An banoh naan, dkooŋan kooŋ
 nawutan kado buŋaan. ⁸ Natenan, dwo na bapoŋ
 baaŋ batëb banwoonŋ baandobi me biinŋ. Ddo baka
 bapën nado baka uko wi naŋaluŋ, našë nawut
 kado biinŋ biki nin uko ulonŋ ți ki bawo bayaanŋ biki
 naan. »

⁹ Kë bašë teem aji : « Totiin ți. » Bakak aji na
 a : « Iwi inwoonŋ nayaanŋ, ašë ŋal pwo nawayëš!
 Hënkuŋ ŋdolu uko unwuŋnuŋ apel wi ŋkdoluŋ baka.
 » Bawuuk Lot ašë tool pya kapaatŋ plëman. ¹⁰ Kë
 biinŋ banwoonŋ du meetŋ bašë haabëš amob Lot
 apulad meetŋ ašë tuh plëman. ¹¹ Bado wal mënŋ
 biinŋ banwoonŋ du bdig kë bakak bakuul bukal
 bti, ajunna ți bapoŋ te du baŋaf, kë baankak awin
 plëman.

¹² Nwanjut ŋuŋ ŋaji na Lot : « Ikak awo na ñaanŋ
 alonŋ ți i? Bayootanu, babuku biinŋ na baaŋ, bañaanŋ
 bti banwoonŋ biki nu ți ubeeka, jejan baka napën ți
 wa. ¹³ Ntok ubeeka wi bti ți ki na manjoonan baŋup
 iko iwuŋaan maakan yi bañaanŋ biki wa badoluŋ.
 Yawe Nawat Kabuka ayilun aji ntok ubeeka. »

¹⁴ Lot aya aŋiini na bayootanul, banjokunŋ
 babukul aji : « Nanaŋiin, napën ți dko di, ți ki
 *Nawat Kabuka abi katok ubeeka. » Kë bašë
 ŋal aji abenŋ beŋ.

¹⁵ Wi unuur ujintunŋ na nfa kub, nwanjut ŋakak aji
 na Lot : « Naŋiin, ijej aharu na babuku baaŋ batëb
 banwoonŋ ți këme nakeŋ woli Nawat Kabuka akob
 biki ubeeka wi. »

¹⁶ Kë jibi Lot ahumuŋ na ŋŋal ŋtëb, kë biinŋ
 bukuŋ bašë mëbana ți kañen, na aharul na babukul

baaṭ batëb ṭiki Nawat Kabuka añagi¹a. Badola kë apën ṭi ubeeka.

¹⁷ Wi bapënanuṅ baka ṭi ubeeka, uwanjuṭ uloṅ ṭi baka kë uşë ji : « Ṭiin ibuuran ubida wi nu! Kten kafet̄ ibot iwut kanaṭ nin dko dloṅ ṭi uṭaak wi, yaan du pnkuṅ iwutna kakeṭ. »

¹⁸ Kë Lot ateem aji : « A-a, Naweeek, uunhinan kawo hënk! ¹⁹ Nalemparu awinana bnuura ṭi këş ki nu, kë ibot adiimana mñaga mnweek wi ibuuranuluṅ. Kë nji nşë wo mënihil kaṭi kaya du pnkuṅ bë pwuṭan paankbanën nkeṭ. ²⁰ Tenan, iwin ubeeka umpoṭi wi i? Uñogi, kë nhil kaṭi kaban da. Wutan nya mmena da mbuurna, ṭiki uwo umpoṭi! »

²¹ Kë ateema aji : « Dkak aṭenu uko waṅ, mënktok ubeeka wi ikṭiiniyaanuṅ. ²² Taraan iṭi iya imena du wa, ṭiki mënihil kado nin uko uloṅ bë iindobi ban da. » Uko waṅ ukaaṅ kë baṭu ubeeka mënṭ katim ki Şowar.*

²³ Unuur ujun pjint̄ wal wi Lot abanuṅ du Şowar, ²⁴ kë Yawe aşë do pdëpalën panktëraduṅ† kë pa-woona baṭi ajot ṭi Fodom na Gomora. ²⁵ Atok ṇbeeka mënṭ na uṭaak mënṭ bti, aṭiṅ bañaan̄ na iko bti immayuṅ ṭi mboş. ²⁶ Ahar Lot akok aten du kafet̄ul aşë bi kak kak pnam.

²⁷ Abraham anaṭa na nfa kub aşë ya du dko di abiiṅ anaṭ ṭi kadun ki Nawat Kabuka, ²⁸ aten Fodom na Gomora na uṭaak bti aşë win udu kë ukpën da ji udu wi uyik! ²⁹ Wi Naşibaṭi atokuṅ

* **19:22** Şowar : Ṭi uhebërë dawoon̄ umpoṭi. † **19:24** Pdëpalën panktëraduṅ: “Soufre, Sulfur, Sulfuro.”

ɲbeeka ɲuɲ aleʃ Abraham apënan Lot kë abuur kaɲaafa ki bdoo du dko di abiiɲ afët.

Lot na babukul baat

³⁰ Lot aya afët du pnkuɲ ul na babukul baat batëb ɲiki aaññoom pto du ʃowar. Baya du pnkuɲ afët du bñot banhooruɲ. ³¹ Unuur ulon, bajeen ñaat i Lot aji na aɲa'ul : « Aşinun aɲaf hënkun, kë nin ñiiɲt alon aankak awo ɲi utaak anhiluɲ kapiiɲt na nja jibi bañaan bti bajaan bado. ³² Biin ɲwul aşin nja poot akuj ɲşë ɲpiiɲt na a ɲka bapoɲ, pntaali pi nul pawutna kaba. »

³³ Na utejan mëntɲ bawul aşin baka poot, kë bajeen aşë bi apiiɲt na aşin anwoon aando me upiɲt na unaɲa abukul. ³⁴ Wi nfa mambanuɲ, kë bajeen aşë ji na aɲa'ul : « Takal na utejan dpiiɲt na aşin nja ; biin ɲkak ɲwula nɲa na utejan poot adaan işë iya ipiɲt na a, hënk ɲşë ɲbuk bapoɲ, pntaali pi nul pawutna kaba. » ³⁵ Bakak awul aşin baka poot utejan mëntɲ, kë nabaasha apiiɲt na a, bë aando me upiɲt na unaɲa abukul. ³⁶ Hënk di babak Lot bawoon na iyiɲ, inwoonuɲ du aşin baka. ³⁷ Bajeen abuk napoɲ ñiiɲt aşë ɲu'a katim ki Mohab†, awoon ateem bamohabit biki nɲa. ³⁸ Nabaasha kak abuk napoɲ ñiiɲt aɲu'a katim ki Ben-Ami§; ul awoon ateem bahamonit biki nɲa.

20

Abraham na Abimelek

† 19:37 Mohab : ɲi uhebërë dawoon anwoonuɲ du aşin. § 19:38 Ben-Ami : ɲi uhebërë dawoon abuk pntaali pi naan.

¹ Abraham apënna du umban wi Mamre aya du utaak wi Negeb afet̃ ti ptoof pi n̄beeka n̄i Kadeş na Şur. Abi ya pyaan̄ du Gerar. ² Aji na bañaan̄ kē Faara aharul awo aṭa'ul. Kē Abimelek naşih i Gerar aşē do kē bayaarada Faara pa aniima.

³ Na utejan, Naşibaṭi apēn awinana ti kadunul na n̄ṭaafi aji na a : « N̄aaṭ i iyeenkun̄ aṭu ikeṭ̄ ṭiki aniimaa. »

⁴ Abimelek ahum aando bi piin̄ṭ na a, aşē ji : « Ajugun, ifiṅ n̄aan̄ anwoon̄ aando uko ulon̄ i? ⁵ Abraham ti uleeful ajaknun̄ aji awo aṭa'ul kē Faara akak ajakēn̄ aji Abraham awo naweekul. Uko wi ndolon̄ ddo do wa na uhaaş ujint̄, mēndo nin uko ulon̄ uwuṭaan. »

⁶ Kē Naşibaṭi ateema na n̄ṭaafi aji na a : « Aa, n̄i kak dme kē ido uko mēn̄ṭ na uhaaş ujint̄. N̄i dneenaniin̄ p̄juban ti kadun̄ naan wi ndolon̄ kē iimbana. ⁷ Hēnkun̄ kakaan̄ n̄iin̄ṭ un̄ aharul ṭiki awo *naṭuparaan. Alun̄ kañehanderu ibuurna. Woli iinkakana, kkeṭ̄ iwi na biki katohu bti. »

⁸ Wi unuur ujint̄un̄, Abimelek adu baweek bti biki utaak aşē ṭup baka uko un̄ṭepun̄, kē başē lēnk maakan. ⁹ Adu Abraham aşē ji na a : « we wi idolon̄ bañaan̄ hēnk ba? We wi ndoliin̄ kē ido kak i kaṭijaraan p̄juban pweek pi, n̄i na bañaan̄ biki utaak wi naan bti? Ido uko wi n̄aan̄ awoon̄ aanwo kado. »

¹⁰ Akak ahepar Abraham aji : « We ukaan̄ kē ido uko wan̄ ba? »

¹¹ Abraham ateema aji : « Dşal aji bañaan̄ banwoon̄ ti bañoom Naşibaṭi, kē kanuura ki ahar naan kahil kaṭu bafiñen. ¹² Ado woha aṭa'naan̄ ṭiki n̄ṭok

aşinun, baninun biki ŋwoonj ŋenṭoki, kē ŋşē bi ni-imar. ¹³ Wi Naşibaṭi adolnuŋ kē mpēn du katoḥ ki paapa añaay, djaka aji : “Dñehanu uko ulonj; woli iŋalēn, dko di ŋkyahaan, jakan na bañaan iwo aṭa'naan.” »

¹⁴ Abimelek ajej ŋkaneel na ŋpi na ŋgit, balemp biinṭ na baaṭ awul Abraham aşē kakana Faara aharul. ¹⁵ Akak aji na a : « Uṭaak wi naan wii wi, ihinan kafēṭ dko di iŋaluŋ. » ¹⁶ Aji na Faara kak : « Dwul naweeuku itaka itum maakan*. Uko waŋ ukyuujun bañaan bti banwoonj na iwi kē iwo najinṭ ṭi uko unṭepun. »

¹⁷ Kē Abraham aşē ñehan Naşibaṭi ajeban Abimelek na aharul na balemparul baaṭ bahilna babuk, ¹⁸ ṭiki ado kē baaṭ bti biki katoḥ ki Abimelek baanhil kabuk ṭi uko wi adolunj Faara ahar Abraham.

21

Kabuka ki Itaak

¹ *Yawe Nawat Kabuka ado Faara bnuura jibi abiiŋ aṭupa, ado uko wi abiiŋ ahoŋa. ² Awo na kayiŋ abukar Abraham andoonj abi wo wo naṭaf napoṭ ṭi wal wi Naşibaṭi abiiŋ ajaka. ³ Abraham aṭu napoṭ i Faara abukarulunj katim ki Itaak*.

⁴ Wi Itaak abukul adolunj ŋnuur bakreŋ, kē Abraham aşē do jibi Naşibaṭi ajakulunj, awalana katēmp. ⁵ Aka ŋşubal iñeen-week (100) wi abukunj Itaak.

* **20:16** Itaka itum maakan : Iwo uko ji baluk bi ŋşubal iñeen-week na iñeen ŋwajanṭ (130) ŋi nayafan. * **21:3** Itaak : dawoonj ṭi uhebēre aji.

⁶ Kë Faara ašë ji : « Našibați awulën uko wi nji kadoon kajina, bañaan bti banktiinkun uko wi balilan na nji. »

⁷ Akak ațiini aji : « In ahilanun țfa kaji na Abraham kë Faara abi kabootan? Kë nșaan abukara ñiint hënkun wi ațafun. »

Hagar na Ișmayel badookanaa

⁸ Itaak adëm te kë anin ado kayana. Unuur mënț kë Abraham ašë do ufettu uweek. ⁹ Hagar i uțaak wi Ejiptu awo da na napoț i abukaruñ Abraham. Faara awin napoț kë aknoha†, ¹⁰ ašë ji na Abraham : « Dookan nalemp i na abukul, abuk nalemp i aanwo kayeenk ți iko yi ikdukarun Itaak abuk naan. » ¹¹ Uko mënț ude Abraham maakan țiki Ișmayel awo kak abukul. ¹² Kë Nașibați ašë ji na a : « Kțoo kațaaf abuku na nalemparu, uko wi Faara akhepariin bti dolan wa, țiki ți Itaak di di pntaali pi nhoñiin pakpënnun. ¹³ Kë abuk nalemp, ddola abuk pntaali pweek maakan, țiki awo kak abuku. »

¹⁴ Abraham anața na nfa kub, ajej kapoom na ubuuli wi meel awul Hagar, kë ațu ți feț, akak awula napoț ašë dola kë ayaa. Kë Hagar aya añaay na *pndiiș pi Bertabe.

¹⁵ Wi meel manyaan aba, kë ašë bëkan napoț ți bko blon uțeeh, ¹⁶ aya alow btiışu ațo ašë jun nwooni aji : « Mënjal pwin pkeț pi napoț naan. »

¹⁷ Nașibați atiink napoț kë akwooni, kë uwanjut wi nul ușë duuna Hagar du bați aji na a : « Hagar, we wa ba? Klënk, Nașibați atiink nwooni ñi napoț du dko di ibëkanulun. ¹⁸ Jejana ibot imëbana bnuura

† 21:9 Kë aknoha : Balon bapiit aji Kë akben Itaak.

ṭiki ddo babukul batum, bawo pntaali pweek. »
 19 Naṣibaṭi ahaabëṣ wal mēntṭ kēṣ ki Hagar kē aṣē win pliiik. Wi wi ayaanṭ aliiik ubuuli atuman awul napoṭ kē adaani.

20 Naṣibaṭi ayeṅ napoṭ kē akdēm. Afēṭ du pndiiṣ akak ṅaaṅ anhiluṅ kaṣuuri maakan. 21 Wi afēṭuṅ du pndiiṣ du Paran, anin kē aṣē la'ara ṅaaṭ anwoonṭ i utaak wi Ejiptu.

Bhoṅar bi Abraham na Abimelek

22 Unuur uloṅ, Abimelek na Fikol naṣih i bangoli biki nul baya du Abraham aji na a : « Naṣibaṭi awo ṭi kafetu ṭi iko bti yi ikdoluṅ. 23 Hēnkuṅ mehniin ṭi kadunul iji iinkguurēn nin, nji na babak naan na babak baka, kē ido bnuura na nji na utaak wi iwoonṭ nayaantṭ wi, jibi nwoonṭ bnuura na iwi. »
 24 Kē Abraham ateem aji : « Dhoṅ uko mēntṭ. »

25 Wi wi Abraham aṣaanṭ aleṣana pliiik ploṅ pi balempar Abimelek babiinṭ ateha. 26 Kē ateema aji : « Mēmme ṅaaṅ andoluṅ uko waṅ. Iintṭupēn, dbaanṭ atiinkṭ tiinkṭ nṭa uko mēntṭ. »

27 Wi wi Abraham aṣaanṭ ajeṅ ṅkaneel, ṅpi, na ṅgit awul Abimelek, kē baṣē do bhoṅar. 28 Abraham apēnanṭ ṅkaneel ṅmpoṭi ṅwaaṭ paaj na uloṅ. 29 Kē Abimelek aṣē hepara aji : « we ukaṅ kē ipaṭeṣ ṅkaneel ṅmpoṭi ṅwaaṭ paaj na uloṅ ṅi ba? »

30 Kē ateema aji : « Yeenkan ṅkaneel paaj na uloṅ ṅi, uwo uko unkdiiimanuṅ kē ṅi djipuṅ pliiik pi. »
 31 Uko waṅ ukaṅ kē badu dko mēntṭ aji Beerṣebaṭṭ ṭiki bukal batēb bti bahoṅaruṅ da amehna.

ṭ 21:31 Beerṣeba : ṭi uhebērē dawoonṭ pliiik pi kamehna.

³² Wi badolun bhoŋar du Beerŋeba aba, Abimelek na Fikol naŋih i bangoli biki nul banaŋa akak du utaak wi bafiliten. ³³ Abraham atepi du Beerŋeba bko bi bajaŋ bado Tamarit aŋe dēman da *Yawe Nawat Kabuka anwoon aankba. ³⁴ Wi wi Abraham aŋaŋ aŋo ajon du utaak wi bafiliten.

22

Bŋeŋan bi Abraham

¹ Wi iko yan iŋepun, Naŋibaŋi aŋal pten me Abraham afiyaara kado uko wi akjakulun aŋe ji na a : « Abraham. »

Kē ateem aji : « Nji wi. »

² Kē aji na a : « Jejan abuku, aloolan ŋaŋ i ikaŋ, Itaak i iŋalun maakan, iya du utaak wi Moriya du pnkun pi nji kalun kayuuju. Woli iban da, kjeja kafinŋaraan kabot katēra kadolēn bŋeŋan. »

³ Abraham anaŋa na nfa kub, atan ubuuru ajej balemparul batēb na abukul, abot atib imul yi akyaŋ katērna'a, aŋe tool pya dko di Naŋibaŋi ajakulun. ⁴ Wi bapoŋun ado ŋnuur ŋwajanŋ, kē Abraham aŋe win dko di bajakulun du kalowan. ⁵ Aji wal mēnŋ na balemparul : « Nadukiin ŋi na ubuuru. Nji na napoŋ ŋya kadēman Naŋibaŋi kaŋe kakak. »

⁶ Abraham ajej imul yi akyaŋ katērna Itaak abukul awula kē akunaa, ul ŋi uleeful kē aŋe mēban bdoo na umbaŋ. Wi wi baŋoolun bukal batēb. ⁷ Itaak aŋiini wal mēnŋ na Abraham aŋin aji : « Paap! »

Kē ateema aji : « Abuk naan, dŋiinku! »

Kē akak aji na a : « Bdoo bii bi, kē imul yii yi, unkaneel wi bŋeŋan ubaa wo ŋun ba? »

⁸ Kë atees aji : « Abuk naan, Naşibaţi akyaan kawul unkaneel » kë başë tool bukal batëb bti.

⁹ Wi babanuŋ du dko di Naşibaţi ajakuluŋ, Abraham aboman *bliit bi mngur, apaf da imul aşë tan İtaak abukul aţu ŋi imul duuţ. ¹⁰ Atoolan kañen ajej umbañ kafıŋna abukul. ¹¹ Kë uwanjuţ wi *Yawe Nawat Kabuka uşë duuna du baţi aji na a : « Abraham! Abraham! »

Kë atees aji : « Nji wi! »

¹² Kë uşë ji na a : « Kdeen kañen ŋi napoţ! Kdola nin buţaan! Dme hënkunŋ kë iji ktiink Naşibaţi : İdınan pwulën abuku aloolan ŋañ i ikaan. »

¹³ Abraham akat kęş aşë win unkaneel ukaş ulonŋ wi itiiim ihoţunŋ ŋi bgof. Aya ajej wa afiŋar Naşibaţi atër ado bţeŋan, kë ukeţar abukul. ¹⁴ Abraham adu dko mënţ aji : « Adonay Yire » uwoonŋ Ajugun awul. Uko waŋ ukaanŋ kë hënkunŋ baji baji : « Du pnkunŋ Ajugun awul. »

¹⁵ Uwanjuţ wi Nawat Kabuka ukak aduuna Abraham du baţi, ¹⁶ aji na a : « Dmehna ŋi bkow naan, nji Nawat Kabuka aji : jibi idolunŋ uko wi, adınan pwulën abuku aloolan ŋañ i ikaan, ¹⁷ dwulu bnuura bweek maakan, ddo pntaali pankpënnunŋ ŋi iwi paţum ji njah ŋi baţi na pyiw panwoonŋ ŋi kabanŋ ki bdëk. Pntaali pi nu pawat başoorad pa, payeenk nbeeka ŋi baka. ¹⁸ Dţëpna ŋi pntaali pi nu kawul kntaali ki mboş bti bnuura, ŋiki itiiinkën. »

¹⁹ Abraham awuğsa akak du balemparul, kë baţool pkak Beerşeba. Abraham afëţ da.

Babuk Nahor

²⁰ Wi iko yaŋ iţëpuŋ, baţup Abraham aji Milka kak, ahar Nahor aţa'ul abukara bapoţ biinţ.

²¹ Bajeen awo katim ki Ut, aṭu na But aṭa'ul, na Kemuwel aṣin Aram, ²² na Keted, na Haṭo, na Pildaṣ, na Yidlaṣ, na Betuwel. ²³ Betuwel abukuṅ Rebeka. Bukuṅ bawoon bapoṭ biinṭ bakreṅ biki Milka abukaruṅ Nahor, aṭa Abraham. ²⁴ Nahor abi do baniw na ñaaṭ alon i katim ki Rewuma, ankaṅ abuk bapoṭ biinṭ, bawo : Teba, Gaham, Tahaṣ na Maaka.

23

Pkeṭ pi Faara na umoy wi nul

¹ Faara ado ṅṣubal iñeen-week na ṅṣubal iñeen ṅtëb na paaj na ulon (127); hënk di di ṅnuurul ṅalinuṅ. ² Wi wi aṣaan akeṭ du Kiriyat-Arba (dawoon Hebron) du utaak wi Kanaan ; Abraham awoonira abot aṭëga.

³ Abraham apën du meet di puum pi aharul papiinṭanuṅ aṣë ya du bahitit aji na baka : ⁴ « Dwo nayaant anfëṭuṅ na an, nayuujaan dko dlon di nhili kanug kamoyna ahar naan. »

⁵ Kë bahitit baṣë teema aji : ⁶ « Naweeek tiinkun : Naṣibaṭi adëmanu kë iwo ṭi ptoofun, tenan ṭi dko bti di ṅbomanuṅ aji ṅmoyna, datan dannuurnaaniṅ imoy aharu, nin alon ṭi un aankneenanu dko di nul. »

⁷ Abraham anaṭa wal mënṭ abi aṅup ṭi kadun ki bañaan biki utaak mënṭ, bahitit. ⁸ Aṭiini na baka aji : « Woli nadinan mmoy ahar naan, natiinkaan, nabot naṭënkën naṭiini na Efron abuk Fohar. ⁹ Dṅal awulën du Makpela dko di abomanuṅ du kaban ki uṭeehul kado kamoyna ; awulaan da, dluka itaka yi dakwaaparun ṭi kadunan, dakak dko dmoyni di naan. »

¹⁰ Kë Efron aşë ʔo ʔi ptoof pi bahitit batëntul wal mënt. Ateem Abraham ʔi kadun ki bahitit bti banwoon du bayiti aji na a : ¹¹ « A-a naweek, tiinkan! Dʔenu uʔeeh kabot kaʔenu dko dmoyni danwoon du wa meet. Dʔenu da ʔi kadun ki bañaan bti : moyan aharu da. »

¹² Kë Abraham aşë kak anup ʔi kadun ki bañaan biki utaak. ¹³ Aji na Efron ʔi kadun ki baka : « Dkooʔu kooʔ duni itiinkën. Wutan nnug uʔeeh : yeenkan itaka, nşë mmoy ahar naan da. »

¹⁴ Kë Efron aşë teema aji : ¹⁵ « Naweek, tiinkaan! Preeş pi mboş mi pawo [ktaka iñeen week ʔbaakër ki baʔaknuş untaam.] Kë itaka mënt, iwo we ʔi ptoofun? Moyan puum pi aharu. »

¹⁶ Abraham atiink Efron, afën itaka yi Efron ajakuş ʔi kadun ki bahitit : ktaka iñeen week ʔbaakër (400) ki baʔaknuş untaam.

¹⁷ Hënk, kë uʔeeh wi Efron du Makpela dantaanuş na Mamre, uʔeeh na dko dmoyni danwoon da, na mnko bti manwoon ʔi uʔeeh meet ¹⁸ kë ikak yi Abraham ʔi kadun ki bahitit bti banwoon du bayiti.

¹⁹ Wi uko wan uʔëpuş, kë Abraham aşë ya amoy Faara aharul du bhër banwoon du uʔeeh wi Makpela ataş na Mamre, dawoon Hebron du utaak wi Kanaan. ²⁰ Hënk, kë bhër na uʔeeh bti, ʔapën ʔi iñen yi bahitit akak bka bi Abraham, kë ado da pnguran.

24

¹ Abraham aţaf wal mēnt maakan, kē *Yawe Nawat Kabuka akak awula bnuura ʔi iko bti. ² Abraham adu anwoonun ʔi balemparul, abot awo namali i nul aji na a : « Dkooʔu, ʔuun kañen ʔi pnkant pi naan uʔeeh* . ³ Mehniin ʔi kadun ki Nawat Kabuka Naşibaʔi anʔakun ʔaʔi na mboş, iji iinklun kalaar abuk naan napoʔ ʔi biki Kanaan biki nfēʔun ʔi ptoof pi baka ʔi. ⁴ Luņi iya du utaak wi naan, du bayiʔ naan, idat da ʔi naan pa Itaak abuk naan. »

⁵ Kē nalemparul ahepara aji : « Kē woli ʔi naan aani ʔi utaak wi, wal mēnt, kañooʔ abuku du utaak wi iwoonun i? »

⁶ Kē Abraham ateema aji : « A-a. ʔaafaraan kakakan da abuk naan. ⁷ Nawat Kabuka Naşibaʔi ampēnanaanun du katoh ki paapa na du utaak wi bayiʔ naan, anjaknun abot amehna aji alun kawul pntaali pi naan mboş mi, alun kayil uwanjuʔ wi nul ʔi kadunu, ijejna ʔi naan pa abuk naan. ⁸ Aşē wo woli ʔi naan aandi ʔaşu, iinkwo angarun kamehna. ʔaafaraan kakakan abuk naan da. »

⁹ Kē nalemp aʔu kañeen ʔi pnkant pi Abraham uʔeeh, amehna ʔi uko mēnt.

¹⁰ Nalemp un aje ʔi naan ʔi pnkunkaali iñeen ʔi Abraham abot aya na iko inuura itum yi akaan, aşē tool aya du ubeeka wi Nahor afēʔun du utaak wi Metopotamiya. ¹¹ Wi abanun da, ado ʔi naan kē ʔaknoorfēn du upēn ubeeka kañog pliik. Uwo utaakal, ʔi wal wi baat bajaan bapēn kabi pliik.

* **24:2** ʔuun kañen ʔi pnkant pi naan uʔeeh : ʔi udolade wi baka ʔi naan aji do han woli amehna uko uweek.

12 Wal mēnt̄ kē ašē ji : « Nawat Kabuka, iwi Našibaṭi i Abraham ajug naan ajaan adēman, dkooṭu kooṭ dolan iko iṭēp bnuura, ibot idiiman Abraham ajug naan bnuura bi nu! 13 Dwo ṭi kañog pliik, kē baat̄ biki ubeeka bakpēn pbi kaliik meel. 14 Dolan poonu i nji kajakuṅ awalan pdunk pi nul aṭenēn ndaan ašē teemēn aji : “Daanan, mbot nwul ṅntaam ṅi nu ṅadaan,” awo ṅnaat̄ i ṅaluṅ pa Itaak nalemparu ; kawin kē idiiman ajug naan bnuura bi nu. »

15 Aando bi ba pṭiini ašē win poonu alon̄ kē akbi na pdunk ṭi pgaṅan. Katimul kawo Rebeka, awo abuk Betuwel, ṅiint̄ abuk Milka, ahar aṭa Abraham anwoon̄ katim ki Nahor. 16 Napoṭ ṅnaat̄ mēnt̄ awo neegani nannuura maakan, anwoon̄ aando bi me biint̄. Aya du pliik, aliikar pdunk ašē tool pkak.

17 Nalempar Abraham aṭi aya ayit na a aji : « Dkooṭu kooṭ, ṭenaan meel mntiinku ṭi pdunku ndaan. »

18 Kē aṭeem aji : « Naweek, daanan » ašē taran awalan pdunk awula kē adaani. 19 Wi adaanuṅ aba, kē poonu akak aji na a : « Dkak aya kaliik, ṅntaam ṅi nu ṅadaan ṅado ṅateban. » 20 Aṭaran ajeeṣ ṅntaam meel mandukiin̄ muṅ ṭi kambēṅan akak aṭi aya aliik meel mnlon̄ pa ṅntaam bti. 21 ṅiint̄ awo ṭi pṣalana byompan ašē ṣal me Nawat Kabuka ado kē ḅgahul banuuraa.

22 Wi ṅntaam ṅi pnkunkaali ṅadaanuṅ ado teban, ṅiint̄ kē ašē jej brinku bi uwuuru bdiṭ abot aṭu'a kak inguuri itēb yi wuuru idiṭ. 23 Wi wi aṣaan̄ aji na poonu : « Iwo abuk in ba? Ṭupaam, dkooṭu kooṭ, dko dfēr dawo du uko ṣaaṣ ṅhilna ṅwala da i? »

²⁴ Kë ateem aji : « Dwo abuk Betuwel, ñiint i Milka abukaruñ Nahor. » ²⁵ Akak aji na a : « Nwo na ujaagal wi ñhiluñ kaşeeñ ipiintanaan ñntaam ñi nu na uko ude utum pa ña, akuñ awo na dko di nahiluñ kafër. »

²⁶ Ñiint nalempar Abraham anup wal mēnt adēman Nawat Kabuka ²⁷ aji : « Dbeeb *Yawe Nawat Kabuka, Naşibaţi i Abraham ajug naan ajaan adēman, anwoon aanţańan pdiiman ajug naan bnuura na pdo uko wi ahoñuluñ. Kē ñji, Yawe aţijēn du katoñ ki bayit ajug naan. »

²⁸ Poonu aţi aya du uko anin, aţup uko unţepuñ. ²⁹ Ul Rebeka, aka naweekul ñiint i katim kawoon Laban, Laban mēnt aţi aya du ñiint du pliiik. ³⁰ Wi Laban awinañ win brinku na inguuri yi aţa'ul ñaaţ awoñuñ abot atiink kē Rebeka aji : « Hēnk di di ñiint mēnt aţiiniin na ñji aji » aya du a, aţēnk kē ahuma nnaţ ańog ñntaam ñi pnkunkaali du pliiik. ³¹ Laban aji na ñiint : « Biini, iwi i Nawat Kabuka awuluñ bnuura bi nul! we ukañ kē iduka du bdig ba te dboman katoñ ala dko di iktuun ñntaam ñi nu? » ³² Ñiint abi awala ţi katoñ, kē Laban afēnēşa ñntaam, aşeeñ ujaagal abot awul ña uko ude. Awul ñiint na bangakandēruñ na a meel bańowna ihoţ. ³³ Baţij pde abēkana, kē nalempar Abraham aşē ji : « Mēnkde bē mēntup uko wi ñji nwoon i kaţup. »

Laban kē aji na a : « Ţupan keeri. »

³⁴ Kē aji : « Dwo nalempar Abraham. ³⁵ Nawat Kabuka awula bnuura maakan, kē akak nayok. Awula ñkaneel na ñgit, unţaam na uwuuru, balemp biint na baat, na ñntaam ñi pnkunkaali na ñbuuru.

³⁶ Faara, ahar ajug naan abukara napoţ ñiint wal

wi adoonj abi ʔaf ʔaf kë awul abukul mēntj iko bti yi akaan. ³⁷ Ajug naan adolēn kë mmehna aji : “Tinklaar abuk naan ñaaʔ ʔi babak bañaan biki utaak wi Kanaan wi nfētun. ³⁸ Mehniin iji iya du bayiʔ naan, du katoh ki paapa kadat da ñaaʔ pa abuk naan.”

³⁹ « Kë nşē hepar ajug naan aji na a : “Kë woli ñaaʔ aandi pbi na nji kado hum?”

⁴⁰ « Kë atees aji : “Nawat Kabuka i njaan kaʔaş alun kajil uwanjuʔ wi nul, uʔiju te du dko di njakuŋ işē idat wal mēntj ñaaʔ pa abuk naan ʔi bayiʔ naan, du katoh ki paapa. ⁴¹ Iinkwo angaruŋ kamehna ki nʔu'iiŋ pdo : iya du bayiʔ naan, kë woli bapok pwulu ñaaʔ iʔij, iinkwo angaruŋ kamehna ki nʔu'iiŋ.”

⁴² « Dban nʔa du pliiik aşē ji : “Nawat Kabuka, iwi Naşibaʔi i Abraham ajug naan ajaan adēman, dkooʔu kooʔ dolaan iko iʔēp bnuura, nwin uko wi mbiin pla! ⁴³ Dnaʔ aňog pliiik, napoʔ ñaaʔ ankmbiin pliiik da i nji kakuŋ: ‘Dkooʔu kooʔ, ʔenaan meel mntiinku ʔi pdunku, ddaan’, ⁴⁴ kë atees aji : ‘Daanan, mbot nya nliik meel pa nntaam ni nu’, kdola awo i iwi Nawat Kabuka adatuŋ pa awo ahar abuk ajug naan.”

⁴⁵ « Mēndo bi ba pñehan Ajugun ʔi uşal naan, kë Rebeka aşē bi na pdunkul ʔi pgaŋan, aya du pliiik, aliiik meel, kë nşē jaka : “Dkooʔu kooʔ, ʔenaan meel mntiinku ddaan.”

⁴⁶ Ataran awalan pdunk, aşē jakēn : “Daanan mbot nya nliik meel, nntaam ni nu nadaan.” Ddaan, kë akak aliiik nntaam meel.

⁴⁷ « Kë nhepara aji : “Iwo abuk in ba?”

« Kë ateen aji : “Dwo abuk Betuwel i Milka abukaruᅇ Nahor.” Wal mēntᅇ wi wi nᅇu'uluᅇ brinku ᅇi byiᅇ abot aᅇu'a inguuri ᅇi iᅇen. ⁴⁸ Dᅇuᅇ adēman Nawat Kabuka abot abeeba, ul Naᅇibaᅇi i Abraham ajuᅇ naan anᅇijnun ᅇi bgah bi bnuura pyeenk abab aᅇa ajuᅇ naan pa awo ahar abukul. ⁴⁹ Hēnkuᅇ woli naᅇal pdo ajuᅇ naan bnuura naᅇupaan, kē woli naankak ahil naᅇupēn mmee jibi nji kadoli. »

⁵⁰ Laban na Betuwel kē baᅇē ᅇiini na a aji : « Uko uwoona du Nawat Kabuka, ᅇēnhil kaji uko uloᅇ da, kadinan kēme kapok. ⁵¹ Rebeka awuᅇ ᅇi kadunu : jejana iyaanaan akak ahar abuk ajuᅇu jibi Nawat Kabuka ajakuᅇ. »

⁵² Wi nalempar Abraham atiinkuᅇ uko waᅇ aᅇē fēᅇ kēᅇ ᅇi mboᅇ adēman Nawat Kabuka. ⁵³ Apēnan wal mēntᅇ uwuuru na unᅇaam na imiᅇa awul Rebeka, akuᅇ aᅇen naweekul ᅇiintᅇ na anin iko iᅇum inuura. ⁵⁴ Ul na biintᅇ bangakandēruᅇ na a bade, adaan abot afēr da.

Na nfa wi banaᅇiinᅇ, kē aᅇē ji : « Nawutaan nᅇiᅇ du uko ajuᅇ naan. »

⁵⁵ Naweek Rebeka na anin kē baᅇē ji na a : « Wutan napoᅇ aduka na un uko ji ᅇnuur iᅇeen abaa aya. »

⁵⁶ Kē aᅇē teem baka aji : « Nakjonanaan, wi Nawat Kabuka aᅇijnun kē ndo win uko wi mbiinᅇ pla. Nawutaan nkak du ajuᅇ naan. »

⁵⁷ Kē baᅇē ji na a : « Nawulēn ᅇdu poonu ᅇhepara uko wi aᅇaluᅇ. » ⁵⁸ Hēnk di baduᅇ Rebeka ahepara aji : « Inᅇal kaya na ᅇiintᅇ i i? »

Kē ateen aji : « Dᅇali. »

⁵⁹ Bawut wal mēntᅇ Rebeka aᅇa baka na nalemp anyewi'uluᅇ, kē baya na ᅇiintᅇ nalempar Abraham

uŋ na biinŋ bangakandëruŋ na a. ⁶⁰ Bañehandër
Rebeka bnuura aji na a :

« Iwi aṭa'un, yaan
ibuk bapoṭ baṭum maakan
babuku baji bawat baṣoorad baka
kajej ŋbeeka ŋi baka. »

⁶¹ Rebeka na balemparul banaṭa apaya ṭi ŋntaam
ŋi pnkunkaali aṭaṣ ñiinŋ. Hënk di di nalempar
Abraham ajejuŋ ñaaṭ aya.

⁶² Itaak awoona du pliik pi Lahay-Roy, afëṭ wal
mënt ṭi Negeb. ⁶³ Aya na utaakal apën ptar ihoṭ
du uṭeeh, aṣë win ŋntaam ŋi pnkunkaali kë ŋakbi.

⁶⁴ Rebeka akak awin Itaak. Alut awala ṭi untaam,
⁶⁵ aṣë ji na nalempar Abraham : « Ñiinŋ ahon
akwoonuŋ du uṭeeh abi pkitun hënk ba? »

Kë ñiinŋ ateema aji : « Ajug naan a. » Wi wi aṣaan
ajej uleent agur bkw.

⁶⁶ Ñiinŋ nalempar Abraham aṭup Itaak iko bti
jibi iṭëpari. ⁶⁷ Kë Itaak aṣë jej Rebeka aneejan du
kaloona ki Faara anin : ajeja kë awo aharul, abot
aŋala. Hënk di di Itaak aṭaṅanuŋ pṭëga pkeṭ pi anin.

25

Pntaali pi Ketura

¹ Abraham akak abi niim ñaaṭ alon i katim ka-
woon Ketura. ² Kë abukara Fimran na Yokṣan na
Medan, na Majaan na Yiṣbah na Ṣuwah. ³ Yokṣan
abuk Ṣeba na Dedan, kë bubuk Dedan bawoon
bahaṣurit na baletuṣim na balewumin. ⁴ Bubuk
Majaan bawo : Efa na Efer na Hanok na Abida na
Eldaa. Bukuŋ bti bawoon bubuk Ketura.

⁵ Abraham adukar Itaak bka bi tul bti. ⁶ Kë wi ahumuŋ aandobi keŋ, aŋen babuk iniwul iko ilon aŋe do baka kë balow Itaak aya du utaak unwoon du umayar unuur.

⁷ Abraham ado ŋŋsubal iŋeen-week na ŋŋsubal iŋeen paaj na iŋeen na kaŋeen (175) ŋi mboŋ. ⁸ Wal mēnt wi wi aŋaan akeŋ wi aŋafuŋ aba ŋnuur abot awo ŋi mnlilan, kë bamoya kë aya du bajugul. ⁹ Itaak na Iŋmayel babukul bamoya du bhēr bi Makpela, kaŋog Mamre du uŋeeh wi Efron abuk Fohar nahitit. ¹⁰ Uŋeeh mēnt Abraham abiiŋ anug wa du bahitit. Dul di amoyiiŋ ul na Faara aharul. ¹¹ Wi Abraham akeŋuŋ, Naŋibaŋi awul Itaak anfēŋuŋ du kaŋog pliik pi Lahay-Roy bnuura.

Babuk Iŋmayel

¹² Hagar ŋaaŋ i Ejiptu, nalempar Faara, abukar Abraham Iŋmayel. Babuk Iŋmayel biki biki. ¹³ Itim yi baka jibi baŋaari yii yi : bajeen awo Nebayot aŋu na Kedar, na Adbeel na Mibtam, ¹⁴ na Miŋma, na Duma, na Maata ¹⁵ na Hadad na Tema, na Yetur na Nafiŋ na Kedema. ¹⁶ Bukuŋ bawoon babuk Iŋmayel iŋeen na batēb, andoli awo naŋih i pntaali pampēnnuŋ ŋi a. Bawul itim yi baka ŋntanka na ŋfēŋ ŋi baka.

¹⁷ Iŋmayel ado ŋŋsubal iŋeen-week na ŋŋsubal iŋeen ŋwajanŋ na paaj na ulon (137) ŋi mboŋ. Wi wi aŋaan akeŋ amoya aya du bajugul. ¹⁸ Pntaali pampēnnuŋ ŋi a pafēŋ du utaak unwoonuŋ Hawila te ŋur danwoon du umayar unuur wi utaak wi Ejiptu. Pntaali pi Iŋmayel paantiinkar na biki kntaali ki babuk aŋin.

Kabuka ki bi Eŋawu na Yakob

¹⁹ Uko wi Itaak abuk Abraham wii wi :

Abraham abuk Itaak, ²⁰ kë Itaak aka nşubal iñeen nbaakër wi aniimuj Rebeka aça Laban abuk Betuwel. Betuwel na Laban bawo baharameeñ banwoonuj Padan-Aram.

²¹ Itaak añehan *Nawat Kabuka pa aharul țiki aanhil pbuk. Kë Nawat Kabuka atiinka, Rebeka aharul kë awo na kayiñ. ²² Bapoț başiñtar ți kayiñul meeț, kë așë ji « we ukaañ kë uko wañ uwo ba? » Aya wal mënț ahepar Nawat Kabuka.

²³ Kë Nawat Kabuka așë ji na a :

« Kntaali ktëb kawoonj ți kayiñu
kë kntaali ktëb kamkpënuj ți iwi,
kaluj kagarna du kayiñ meeț.

Plonj pabi kadëm kapel pundu,
pi naweek pabi kado kalempar pi nampoți. »

²⁴ Wi wal wi kabuk ubanuñ, kë kbet kapën ți kayiñul. ²⁵ Nateek ampënuj ajeenk jud awo ji umanta wi pfaal ; kë badu'a aji Etawu* ²⁶ Wi akpënuj, kë aça'ul așë bi kak, amëbana mëban ți pșoñ ; kë badu'a aji Jakob†. Itaak aka nşubal iñeen-paaj (60) wi babukiñ.

²⁷ Bapoț badëmi, kë Etawu akak najan naweek, anñaluñ uțeeh. Jakob ul kë awo ñaanj anyompandëruñ abot aji ñal pțo du kaloona meeț. ²⁸ Itaak ul amagan Etawu țiki anjal uyemaț wi pjan, kë Rebeka așë magan Jakob.

²⁹ Unuur ulonj, Jakob awo ți pjuñ poț, kë Etawu așë woona uțeeh akeț ubon. ³⁰ Aji na Jakob : « Faraan, wulaan nde ți poț bjeenkall bunj! Ubon

* **25:25** Etawu :Ți uhebërë dațok katiinkare na pjab uwel. † **25:26** Jakob : Ți uhebërë dațok katiinkare na pșoñ.

ude'en. » Ukaan̄j kē bakak adu'a kak aji Edom, uwoon̄j najeenkal.

³¹ Jakob kē ašē ji na a : « Waapaan duna pweek pi nu†. »

³² Kē Eṭawu ateema aji : « Tenan, dkeṭ abaa dolna we pweek ba? »

³³ Kē Jakob akak aji na a : « Duni imehna ṭi kadun naan. » Kē amehna, awaap Jakob pweek pi nul. ³⁴ Wal mēnt̄, kē Jakob ašē naṭa awula kapoom na poṭ bi ujošar, kē ade adaan ašē naṭa aya. Hēnk di di Eṭawu abeehun̄j pweek.

26

Itaak du Gerar

¹ Ubi ka wal mēnt̄ ṭi utaak wun̄j ubon uweek, umpaṭun̄j na uteek umbiin̄j awo ṭi wal wi Abraham, kē Itaak ašē ya du Abimelek naših i bafilitten̄j du utaak wi Gerar. ² *Yawe Nawat Kabuka apēn awinana ṭi kadunul ašē ji na a : « Wutan kaya du utaak wi Ejiptu! Ṭoon du utaak wi nji kalun̄j kayuuju. ³ Ṭoon ṭi utaak wi, dwo na iwi kabot kawulu bnuura. Aa, dwulu mboš mi nṭaak ni bti iwi na pntaali pankpēnnun̄j ṭi iwi. [Hēnk] ddo wal mēnt̄ kahoṅ ki mbiin̄j ado Abraham šaaš. ⁴ Ddo pntaali pankpēnnun̄j ṭi iwi patum ji njah ni baṭi kašē kawul pa nṭaak ni bti. Dṭēpna ṭi pntaali pi nu kawul knaali ki mboš bti bnuura. ⁵ Ddo haṅ ṭiki Abraham atiinkēn abot ado uko wi njakulun̄j, aṭaš pjukan pi naan na bgah bi naan. » ⁶ Kē hēnk di di Itaak aṭoon̄j du Gerar.

† 25:31 Pweek pi nu : Ṭi bukal nateek anjaan̄j abuka ṭi kbet awoonun̄j naweek.

⁷ Bañaan biki dko mēnt bahepara jibi awoori na aharul, kē ašē ji na baka awo aṭa'ul. Aṭi pji na baka awo aharul, ṭiki aṣal aji Rebeka abi kaṭu bafiṇa ṭiki anuura maakan. ⁸ Wi baṭoon ajon ṭi utaak, kē Abimelek naṣih i bafilitten ašē naṭ unuur ulon ṭi ujaneel wi nul ašē win Itaak na Rebeka aharul kē baknoha. ⁹ Ado kē badu Itaak ašē ji na a : « Dwin kē Rebeka awo aharu, kē ibaa ji awo aṭa'u? »

Itaak kē ateen aji : « Dṣal aji uko wi nul uhil kaṭu bafiṇen. »

¹⁰ Kē Abimelek ašē kak aji na a : « Imeha uko wi idolon un hēnk i? Uduka ntiinku alon ṭi utaak wi apiinṭ na aharu, ido wal mēnt njuban pjuban pweek. » ¹¹ Abimelek ado wal mēnt kē baṭup ṭi utaak bti aji ankdolon ṇiinṭ i kēme aharul uko uwuṭaan ado bafiṇa.

¹² Itaak ajaar ṭi utaak wun ašē kit uṣbal mēnt, nyaaṣ iṇeen week uko wi atepiinṭ. Nawat Kabuka awula bnuura, ¹³ kē akak nayok, abot yoka yok pya ado wo nayok naweek maakan. ¹⁴ Aka itani yi ṇntaam ṇmpoṭi na yi ṇntaam ṇweek, abot aka balemp baṭum. Kē bafilitten bašē kak akuja.

¹⁵ Bamoy mnliik mi balemp biki Abraham aṣin babinṭ ajip wi ahumon najeb. ¹⁶ Abimelek aji na Itaak : « Pēnan ṭi dko di nun ikak hēnkun ṇaan naweek pa pṭo ṭi na un. »

Mnliik mi umban wi Beerṣeba

¹⁷ Itaak apēn da, aya du dko danwoon ṭi uṭeēh wi inkun yi Gerar aṭo da. ¹⁸ Amoyēṣ mnliik mi Abraham aṣin, mi bafilitten babinṭ amoy, wi akeṭun, abot aṭu ma itim yi abiinṭ awul ma. ¹⁹ Wi balempar Itaak bakjipun du uṭeēh wi inkun du Gerar bawuj

du ukumpëş wi meel mankŕiinj. ²⁰ Kë bayafan biki Gerar başë neej pŕjom na biki nul, baji meel muŕ manwo mi baka. Ukaanj kë İtaak awul ukumpëş mënŕ katim ki Eteka*, ŕiki baŕjomna wa. ²¹ Kë bakak ajip pliik ploŕj kë bakak aŕjomna pa, aŕu pa katim ki Titna†. ²² Apën da aya jipan pliik ploŕj kë başë wo baanjomna pa, kë awul pa katim ki Rehobot‡ aşë ji : « Nawat Kabuka ajeehanun bgah ŕhilna nyok ŕi dko di. »

²³ Dul di apënuŕj aya Beerşeba. ²⁴ Kë Yawe Nawat Kabuka aşë pën awinana ŕi utejan mënŕj aji na a : « Nji dwoon Naşibaŕi i Abraham şaaş ajaanj adëman, wutan kalënk, dwo na iwi.

Dwulu bnuura kabot kado pntaali pankpënnuŕj ŕi iwi paŕum, ŕiki dleş Abraham nalempar naan. »

²⁵ İtaak aboman da *bliit bi mngur adëman da Naşibaŕi adu'a Nawat Kabuka.

Atar da kaloona ki nul ; kë balemparul başë jip da pliik.

Bhoŕar na Abimelek

²⁶ Abimelek, na Ahuŕat aňnoguluŕj, na Pikol naweek i bangoli biki nul, bapënnu Gerar aya pwin İtaak. ²⁷ İtaak aji na baka : « we ukaanj kë nabi ŕi nji? An nanşooruŕj adoo dookën du uŕaak wi nan. »

²⁸ Kë bateem aji : « Nwin hënkunŕj bnuura kë *Yawe Nawat Kabuka awo na iwi, aşë ji ŕwo i kamehna un bŕi ŕhilna ŕdo bhoŕar na iwi. ²⁹ Mehniin kë iinkdolun nin buŕaan bloŕj, jibi ŕbiinj awo ŕjëndolu

* **26:20** ŕi uhebërë Eteka dawoon pŕjom. † **26:21** ŕi uhebërë, Fitna dawoon pşoor. ‡ **26:22** Rehobot : ŕi uhebërë dawoon dko danhaanuŕj këme danjeehuŕj.

nin buṭaan, bnuura ṭañ bi bi ṇdoliin abot awutu kē iya, kē ṇēnooranu. Kē Nawat Kabuka aṣē wulu bnuura hēnkuṇ. » ³⁰ Itaak Ajuṇar baka bnuura kē bade abot adaan. ³¹ Wi banaṭiin na nfa aṣē do andoli kahoṇ. Kē Itaak aṣē wut baka kē bayaa, aya na iṭēb ijoob.

³² Kē ṭi unuur mēntṭ wi wi balemparul banwoon ṭi pjiip pliik ploṇ, babiin ajaka kē bawuj du meel. ³³ Kē Itaak aṣē ṭu pliik mēntṭ katim ki ṢibaṢ, dul di katim ki ubeeka wi Beerṣeba* kawoonuṇ te hēnkuṇ.

Baaṭ biki Eṭawu

³⁴ Wi Eṭawu akaaṇ ṇṣubal iṇeen ṇbaakēr aniim baaṭ bahitit batēb : Judit abuk Beerī, na Baṭmat abuk Elon. ³⁵ Bukal batēb bti banooran Itaak na Rebeka.

27

Itaak aṇehan Naṣibaṭi awul Jakob bnuura

¹ Itaak abi ṭaf, kēṣ kē kafēl na a, kē aando kak awin. Adu Eṭawu abukul bajeen aji na a : « Abuk naan. » Kē uṇ ahepna aji na a : « Nji wi. »

² Kē aṣē ji na a : « Tenan, dṭaf hēnkuṇ, mēmme unuur wi nji kakeṭuṇ. ³ Jejan iṣuuri yi nu, iya uṭeeh ijanēn uko uloṇ, ⁴ ibi ijuṇēn pde plil jibi njaan kaṇal, biin iwulēn pa, ndele kaṣē ṇehandēru Naṣibaṭi awulu bnuura. »

Ṣ **26:33** Ṣiba : ṭi uhebērē dawooṇ kahoṇ kēme paaj na uloṇ ṭi uṭup wi uhebērē. * **26:33** Beerṣeba : ṭi uhebērē dawooṇ pliik pi kahoṇ kēme pliik pi paaj na uloṇ. Natenan kak ṭi Ujuni 21.31.

⁵ Kë Rebeka ašë tiink Itaak wi aktiiniin na Etawu abukul. Etawu aya du uŕeeh pjan ašin uko ulon. ⁶ Kë Rebeka ašë ji na Jakob abukul : « Dtiink hēnkuŕ kē šaaš akji na Etawu naweeuku, ⁷ aya ajana uko ulon ajuŕa pde plil, adele ašë ñehandēra *Yawe Nawat Kabuka awula bnuura ji abi keŕ. ⁸ Hēnkuŕ abuk naan, tiinkaan ibot ido uko wi nji kajakiin. ⁹ Yaan du batani itijēn ŕpi ŕtēb ŕmpoŕi ŕnuura, djuŕ šaaš pde plil jibi ajaan aŕal. ¹⁰ Iya kawula pa ade, ašë ñehandēru Našibaŕi awulu bnuura ji abi ado kakeŕ. »

¹¹ Jakob aji na Rebeka anin : « Iwin kē Etawu abuk paapa ajab uleef kē nji nšē wo na katēl kajinŕ. ¹² Paapa ahilan kalaalanaan, kašē kawin kē ddo na pguura, wal mēntŕ afēpēn nin aankñehandērēn Našibaŕi. »

¹³ Anin kē ašë ji na a : « Afēpule, uko mēntŕ ukaknēn. Abuk naan, tiinkaan ŕaŕñ, yaan itijēn ŕpi. »

¹⁴ Jakob ayaarad ŕa abi awul anin kē ajuŕar Itaak pde plil jibi ajaan aŕal. ¹⁵ Rebeka ayaar iko innuur-naaniin ŕi yi Etawu bajeenul awoonaanunŕ ŕi katoŕ abi woharan Jakob abukul nabaša. ¹⁶ Akak ajej kanjan ki ŕpi ŕnuŕ agura ŕi iŕen na dko danwoonŕ djinŕ ŕi kaŕuŕ, ¹⁷ ašë wul pde plil na kapoom yi ajuŕunŕ Jakob abukul. ¹⁸ Kë Jakob aya du ašin aji na a : « Paap! »

Kē un ahepna aji : « Wo, iwi in ul a abuk naan? »

¹⁹ Aji na ašin : « Nji Etawu abuku nateek a, ddo uko wi ijaknuŕ. Dkooŕu naŕiin iŕo ide uko wi nyaan ajan, idele aba kšē ñehandērēn Našibaŕi. »

²⁰ Kë ateema aji : « Iba ŕar we ŕi pjan pi iyaan ba? »

Kë aji na a : « Nawat Kabuka Naşibaţi i ijaan kdëman awoonj na nji. »

²¹ Kë Itaak aşë ji na a : « Ñogan nlaalanu nten me iwi Etawu abuk naan a ha. »

²² Kë abi añog aşin, kë alaalana aşë ji : « Pdiim pawo pi Yakob kë iñen işë wo yi Etawu. »

²³ Aanyikrën Yakob ćiiki iñen ijab ji yi Etawu naweekul. Adun ahepara ji abi ado kañehandëra Naşibaţi aji : ²⁴ « Iwoha Etawu abuk naan i? » Kë adinani.

²⁵ Itaak kë aşë ji na a : « Abuk naan, wulaan nde uko wi iyaan ajan nşë ñehandëru Naşibaţi awulu bnuura. »

Ayişa kë adee abot awula poot kë adaani. ²⁶ Aşin aji na a : « Abuk naan, biin iñogën imookën. » ²⁷ Kë abi ñoga amooka, kë Itaak aşë ñëfntëna imişa aşë ñehandëra Naşibaţi aji :

« Aa, pțëkëñ pi abuk naan pawo ji pi mboş mnëk mi Nawat Kabuka awulunj bnuura.

²⁸ Dñehan Naşibaţi awulu upoş wi baţi, na mboş mnëk mankwulunj ɳdeey ɳtum maakan na mnko mndolni ubiñu mntum maakan

²⁹ Kntaali kado kalemparu bañaan bado kaɳup ći kadunu.

Iwo naşih i babuk şaaş, babuk naan babot bado kaɳup ći kadunu.

Ankñehandëriiñ buţaan afëpana, Bnuura pa ankñehandëriiñ bnuura. »

³⁰ Itaak aba pñehandër Yakob Naşibaţi, kë wi Yakob akpënuj du uko aşin kë Etawu naweekul aşë pënnna pjan. ³¹ Ul kak ajunj aşin pde plil aşë ćija pa. Aji na a : « Paapa anaţiin ade uko wi abukul ayaan

ajana, hënk ašë ñehandëra Našibați awula bnuura.

»

³² Kë ašin ahepara aji : « Iwi in ul a? »

Kë atëem aji : « Nji Etawu abuku nateek a. »

³³ Kë uleef ušë lënk na Itaak maakan kë ašë hepar aji : « Kë in ayaan ajan ațijën kë ndee? Dnața ade abot añehandëra Našibați awula bnuura ji ibi ido kabi. Bnuura mënț baankpën ți a. »

³⁴ Wi Etawu atiinkuņ uțup wi ašin, ajooțan abot adeebaț ašë njarar maakan aji na ašin : « Kak iñehandërën Našibați awulën bnuura. »

³⁵ Kë uņ ašë teema aji : « Abuk șaaș ado mntit abi yeenk bnuura bi nwoon kañehandëru. »

³⁶ Kë Etawu akak aji : « Uyaaș utëbantën wi akgu-urnuņ wi. Wom wi katimul kawoon Yakob naguru ukaan. Abi yeenkën pweek abot ayeenkën hënkun uko wi iwoon kañehandërën Našibați. »

Etawu akak aji : « Kë iinkak ahank nin uko ulon wi ihinanuņ kañehandërën Našibați i? »

³⁷ Itaak kë ašë ji : « Ddo kë awo nașih i nu, ddo kë babuk ašin bti bawo balemparul. Dwula nđeey na poot. Abuk naan, we wi nkaan ahil kañehandëru Našibați? »

³⁸ Kë Etawu ašë ji na ašin : « Kë waņ wi wi ihinanuņ kañehandër ñaan țañ? Ñehandëraan Našibați, Paap » ašë jun nwooni.

³⁹ Kë Itaak ašë ji na a :

« Iya kafëț kalow mboș mnuura,
kalow upoș wi bați.

⁴⁰ Ido kadeena kakej ki nu,
ido kalempar abuk șaaș

kë unuur wi ikpatațiin
ibuur ți ptal pi ațu'iin ți kațuț. »

P̄ti pi Jakob

⁴¹ Eṭawu adeebaṭēr Jakob maakan ṭi uko wi aṣin añehandēruluj Naṣibaṭi aṣē ji ṭi uṣal : « Wal wi Paapa akkeṭuj uñogi. Wal mēnt̄ dfin̄ Jakob aṭa'naan. »

⁴² Wi babiin̄ aṭup̄ Rebeka uṭup̄ wi Eṭawu abukul bajeen, kē aṣē do kē badu'a Jakob abukul nabaasha aji na a : « Naweeuku aṅal kafin̄u kalukanaan.

⁴³ Hēnkuṅ abuk naan, tiinkaan bnuura : ṭiin, iya du ubeeka wi Haran du Laban abuk paapa. ⁴⁴ Ṭoon da te udeeb wi ṭmaku udoo uba, ⁴⁵ wal wi udeeb wi nul ukbaan̄, aṭilma uko wi idoluj, dyil babiiradu da. Dwo i kawaan̄an an batēb̄ b̄ti unuur uloolan i? »

⁴⁶ Rebeka aya aji na Itaak : « Baat̄ bahitit biki banooranaan maakan. Woli Jakob akak aniiim ṭi baat̄ biki utaak wi, baat̄ batēnt̄ bahitit biki, kahokan kakeṭ. »

28

¹ Kē Itaak adu Jakob añehandēra Naṣibaṭi aṣē ji na a : « Kjej ñaaṭ ṭi babak Kanaan. ² Naṭiin iya utaak wi Padan-Aram du Betuwel aṣin naan, yaan idat ñaaṭ ṭi babak Laban naan ñiin̄ṭ. ³ Dñehan *El Ṣaday, Naṣibaṭi Anhiniin̄ iko b̄ti awulu bnuura, ado kabuk kajoobēt̄ na iwi ibuk kntaali ktum. ⁴ Awulu bnuura iwi na pntaali pankpēnnun̄ ṭi iwi, bnuura bi awuluj Abraham, ihilna ika utaak wi iwoon̄ nṭa hēnk nayaan̄ṭ, wi Naṣibaṭi awuluj Abraham. » ⁵ Itaak ado kē Jakob aya Padan-Aram du Laban abuk Betuwel naharameen̄ naweek Rebeka anin bi Jakob na Eṭawu.

⁶ Eṭawu awin kē Itaak añehandēr Jakob bnuura abot adola kē aya Padan-Aram pla ñaaṭ, akak ame kē wi aṣin akñehandēruluj bnuura aji na a awut

kaniim baat biki Kanaan, ⁷ kë Yakob atiink uko wi aşin na anin bajakulun. ⁸ Wal mënţ kë Etawu aşë yikrën kë İtaak aşin aanjal baat biki Kanaan. ⁹ Kë aşë naşa aya du İşmayel abuk Abraham, aniiim Mahalat abukul, aşa Nebayot, ahoşëlëş ʔi biki adoon abi niim.

Nşaafi ʔi Yakob

¹⁰ Yakob apën ʔi Beerşeba atool pya Haran. ¹¹ Aya aban ʔi dko dlon aşë naş da kafër ʔiki unuur udo bi jot jot. Ajej plaak plon apafna bkow aşë ʔoyënş. ¹² Wi akʔoyënşun aşë şaafi awin uko ji ʔdiir kë ʔatëf ʔi mboş te başi, ʔwanjut ʔi Naşibaşi kë ʔakpaya awala. ¹³ Kë *Yawe Nawat Kabuka aşë pën awinana aji : « Nji dwoon Yawe Nawat Kabuka, Naşibaşi i Abraham ateemu na İtaak bajaan badëman. Mboş mi ipiinşun mi dwulu ma iwi na pntaali pankpënnun ʔi iwi. ¹⁴ Pntaali mënş paşun ji pyiw pi mboş, paşun kaniink dko bti ʔi mboş, kntaali ki umundu bti kaşëpna ʔi iwi na pntaali pi nu kayeenkna bnuura bi Naşibaşi. ¹⁵ Tenan, dwo na iwi kayeşu du dko bti di ikyaan, dlun kakakanu kak ʔi utaak wi. Mënkwanu, ddo uko bti wi nhoşin. »

¹⁶ Yakob alënk aten aşë ji : « Na manjoonan Nawat Kabuka awo ʔi dko di, kë nşë wo mëmmee. » ¹⁷ Alënk aşë ji : « Dko di dayimani. Dawo dko di Naşibaşi, plëman pi başi pa. » ¹⁸ Anaşa na nfa kub ajej plaak pi apafnun bkow atëf pa aşë tul ukëra ʔi pa duuş. ¹⁹ Awul dko mënş katim ki Betel*, katim ki ubeeka mënş kabi wo Luş.

* **28:19** Betel : ʔi uhebërë dawoon katoh ki Naşibaşi.

²⁰ Kë Yakob ašë mehna aji na Yawe Nawat Kabuka : « Woli iwo na nji amëbanaan bnuura ti bayaas bi nji kayaan, awulën uko ude na uwohara, ²¹ woli dkak najeb du uko paapa, iwi, Yawe Nawat Kabuka, ikwoon i nji kadoon kadëman. ²² Kë plaak pi pakwoon katoh ki Našibați, kë iko bti yi ikwulunun ddo ya ifah iñeen kapënan kalon kawulu. »

29

Yakob ayit na Rakel

¹ Yakob akak ajej bgah apoş aya umban wi ntaak ni umayar unuur. ² Unuur ulon awin pliiik plon du uteeh, itani iwajanı yi nkaneeel na npi ipiinı aňog ti pa : ti pliiik mënı di di bajaan badaananaan itani yun ; kë plaak pi bajaan badëtna pa paşë wo pweek. ³ Woli itani bti ibi ayit, baji bakël plaak, kahaabëş pliiik kaşë danaan nntaam. Babale baji bakakan plaak kadët pa.

⁴ Yakob ahepar bayafan aji : « Bayıı naan, nawo biki tuı ba? »

Kë bateema aji : « Nwo biki Haran. »

⁵ Kë akak aji na baka : « Naamme Laban abab Nahor i? »

Kë baji : « Nme'a. »

⁶ Kë akak aji : « Uleef uwo ujoob na a? »

Kë bateem aji : « Uwo ujoob na a. Tenan, Rakel, poonu abukul adoon abi hënk na nntaam. »

⁷ Kë aji na bayafan : « Unuur uhoji, wal uundobi ban wi ptişan nntaam. Nadolan na nadaan naşë nakakan na pşaar. »

⁸ Kë bukuṅ başë teema aji : « Njēnhil kado haṅ, ṅji ṅyoonk itani bti iyit, kabaa kēl plaak pandētnuṅ pliik kadaanan ṅntaam. »

⁹ Bahum kaṭēlşēr kē Rakel aşë ban na batani bi aşin, awo nayafan. ¹⁰ Wi Yakob awinaṅ win Rakel, abuk Laban aninul ṅiintṅ, na batani bi aşin, aşë ya du pliik, akēl plaak pandētnuṅ pa adaanan ṅntaam ṅi Laban aninul ṅiintṅ. ¹¹ Abi amook Rakel aşë jun ṅwooni. ¹² Aṭupa kē awo ayiṭ aşin, awo abuk Rebeka, kē poonu ṅnaaṭ uṅ aşë ṭi aya aṭup aşin.

¹³ Wi Laban amehaṅ me kē Yakob, abuk aṭa'ul, i i Rakel akjakuṅ, aşë ṭi aya ayit na a, abaan amooka aşë ṭija katoḥul. Yakob akakalēşa uko unṭēpuṅ bti. ¹⁴ Kē Laban aşë ji : « Na manjoonan, pṅnaak pankṭiṅ ṭi intaañ yi naan pawoonṅ ṭi iwi. » Yakob aṭo du katoḥul aba pli.

Baaṭ biki Yakob

¹⁵ Laban aji na Yakob : « Pwo ayimi naan paṭu ido kalemparaan bē iinkdo kaluka i? Ṭupaan uko wi iṅaluṅ nluku. »

¹⁶ Kē Laban aşë ka bapoṭ baaṭ batēb : katim ki nateek kawo Leya kē ki nabaasha kawo Rakel. ¹⁷ Leya anuura kēş, kē uleef na kaara yi Rakel işë nuura. ¹⁸ Kē Yakob aşë ṅal Rakel, aji na Laban : « Dlemparu ṅşubal paaj na ulon işë wulēn Rakel nabaasha i nu nniim. »

¹⁹ Kē ateema aji : « Dhokan pwulu a kē di pwula ṅiintṅ alon, ṭoon ṭi katoḥ ki naan. »

²⁰ Kē ṅşubal paaj na ulon ṅi Yakob alempuṅ pyeenkna Rakel ṅaṭēp ji ṅnuur, ṭiki aṅala maakan.

²¹ Aji na Laban : « Wulaan ṅnaaṭ naan, ṭiki dlemp

ņšubal ņi nwoon i kalemp. Wulaana, nhilna nni-
ima. »

²² Laban adu bañaan biki utaak mēnt bti ado ufettu. ²³ Kē wi utejan ubanuņ, ajej Leya abukul awul Jakob, kē uņ awinar na a. ²⁴ Laban apēnan Tilpa nalemparul ņaať awul Leya kē aklempara.

²⁵ Wi nfa mambanuņ kē Jakob ašē win kē Leya i i afēraananuņ ašē ya aji na Laban : « we wi idolnuņ hēnk ba? Mēnt Raket akaan kē nleemparu i? We ukaan kē idaarēn ba? »

²⁶ Kē atees aji : « Ți utaakun, ņaan aaji ni-
imandēn nabaasha uteek. ²⁷ Baañēšan kanēm ki ņaan ajaan aťo na aharul, nšē wulu kak nabaasha ; ilemparaan kak ņšubal paaj na ulon pa a. »

²⁸ Jakob ado uko wi ajakuluņ, kē wi kanēm kabaan kē awula Raket kē aniimi. ²⁹ Laban apēnan Bila nalemparul ņaať awul Raket kē aklempara. ³⁰ Jakob awinar na Raket, ašē ņala apel Leya ; aťo kak ņšubal paaj na ulon alempar aninul ņiint.

Babuk Jakob

³¹ *Yawe Nawat Kabuka awin kē Leya aañalanaa, ašē do kē kabuk kajoobēť na a, kē Raket ašē wo aankbuk. ³² Leya amobana kayiņ ašē buk napoť ņiint i aťuuņ katim ki Ruben*, Țiki aji : « Nawat Kabuka awin pñagan pi naan, hēnkun ayin naan aňalēn. »

³³ Akak amobana kayiņ abuk napoť ņiint aji : « Nawat Kabuka atiink kē mēňalanaa, ašē kak awulēn i. » Aťu'a katim ki Timeoņ†.

* **29:32** Ruben : Ți uhebēre daťu kanaam katiinkare na awin.

† **29:33** Timeoņ: Ți uhebēre daťu kanaam katiinkare na atiink.

³⁴ Amobana kak kayiŋ abuk napoŋ ñiint̄ ašë ji : « Ți byaaş bi, ayin naan amëbanaan bnuura Țiki dbukara bapoŋ biint̄ bawajanŋ. » Awula katim ki Lewi†.

³⁵ Akak amobana kayiŋ abuk napoŋ ñiint̄, aji : « Ți byaaş bi ddëman Nawat Kabuka. » Ukaaŋ kē aȚu'a katim ki YudaŞ, ašë Țaŋan kabuk.

30

¹ Wi Rakel awinuŋ kē aanhil pbukar Jakob bapoŋ, ašë kak akuj Țmakul, aji na ayinul : « Woli iinwulën bapoŋ, kakeŋ. »

² Kē Jakob ašë deebaŋ aji : « Nji dwoonŋ Naşibaŋi anneenaniinŋ pka bapoŋ i? »

³ Kē aji : « Bila nalempar naan awi, winaran na a, abuk Ți inkant naan*, nşë woona Ți a nka bapoŋ nji kak. » ⁴ Awul ayinul Bila nalemparul kē adola ñaaŋul. Awinar na a, ⁵ kē Bila amobana kayiŋ abukar Jakob napoŋ ñiint̄. ⁶ Rakel aji : « Naşibaŋi awayëşaan, atiinkën, awulën napoŋ ñiint̄. » Ukaaŋ kē aȚu'a katim ki Dan†.

⁷ Bila nalempar Rakel akak amobana kayiŋ abukar Jakob napoŋ ñiint̄, uŋ mënŋan awoonŋ natëbantën i Bila. ⁸ Rakel aji : « Dgut na naweek naan ugut unŋëpuŋ uȚup kē nji dşaaŋ awat. » AȚu'a katim ki Neftali†.

† **29:34** Lewi : Ți uhebërë daȚu kanaam katiinkare na pmëban.

Ş **29:35** Yuda : Ți uhebërë daȚu kanaam katiinkare na ddëman.

* **30:3** Abuk Ți inkant naan : Napoŋ i Bila akbukunŋ awo i Rakel.

Uwo wo ji Rakel abukuluŋ. † **30:6** Dan : Ți uhebërë dawoonŋ

awayëşaan. † **30:8** Neftali : Ți uhebërë dawoonŋ ugut wi naan.

⁹ Wi Leya awinun̄ kē aṭañan kabuk, ajeḡ Filpa, nalemparul, awul Yakob kē ado ñaaṭul. ¹⁰ Filpa nalempar Leya abukar Yakob napoṭ ṅiint̄. ¹¹ Leya aji : « Ni nji nnuurēndani! » aṭu'a katim ki Gad[§].

¹² Filpa nalempar Leya, abukar Yakob napoṭ ṅiint̄, un̄ mēnt̄ awoon̄ natēbant̄en̄ i Filpa. ¹³ Leya aji : « Mnlilan mi naan mandēmi! Baat̄ bado kadolēn annuurandēnuḡ. » Kē waḡ ukaaḡ kē aṭu'a katim ki Ateer*.

¹⁴ Na pubēl, Ruben aya du ṅṭeeh aṣē win mnko mi kabuk. Aṭij ma Leya anin. Kē Rakel aṣē ji na a : « Dkooṭu kooṭ, ṭenaan ṭi mnko mi abuku aṭijiiḡ. »

¹⁵ Kē ateema aji : « Uunkēṣu wi itehuḡ ayin naan, ikak aḡal pjeḡ mnko mi abuk naan. »

Rakel akak aji : « Keeri iwulēn mnko mi abuku, ayin nja aṣē fēr ṅṭa du meet̄ di nu. »

¹⁶ Kē wi Yakob akpēnnun̄ uṭeeh na utaakal, kē Leya aṣē pēn akita aji na a : « Meet̄ di naan di di ikfēruḡ ṅṭa, ṭiki dwul wul mnko mi abuk naan ihilna ibi na nji. » Kē afēr na a utejan mēnt̄.

¹⁷ Naṣibaṭi atiink Leya, kē amobana kayiḡ abuk napoṭ ṅiint̄. Bapoṭ biint̄ biki abukaruḡ Yakob bawo kañeen. ¹⁸ Aji : « Naṣibaṭi alukēn, ṭiki dwul ayin naan nalempar naan. » Aṭu abukul katim ki Itaakar†.

¹⁹ Leya akak amobana kayiḡ, napoṭ ṅiint̄ i abukuḡ awoon̄ napaajant̄en̄ i abukaruḡ Yakob. ²⁰ Aji : « Naṣibaṭi aṭenēn̄ uko unuura, uyaas̄ wi ayin naan adēmanaan ṭiki dwula bapoṭ biint̄ paaj. »

§ **30:11** Gad : ṭi uhebērē Gad daṭu kanaam katiinkare na dnuurandēni. * **30:13** Ateer : ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na dlilani.

† **30:18** Itaakar : ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na baluk bi naan.

Awula katim ki Fabulon†. ²¹ Akak abuk napoŧ ñaaŧ i aŧuunŧ katim ki Dina.

²² Naŧibaŧi aleŧ Rakel abot atiinka, adola kë akak abuk. ²³ Amobana kayiŋ abuk napoŧ ñiiniŋŧ, aji : « Naŧibaŧi ahil apënanaan mnkow. » ²⁴ Aŧu'a katim ki Yoteŧŧ aŧë ji : «*Yawe Nawat Kabuka akaan ahoŧalëŧën napoŧ ñiiniŋŧ alonŧ kak. »

Batani bi Jakob

²⁵ Wi Rakel abukaanŋ buk Yoteŧ kë Jakob aŧë ji na Laban : « Wutanaan nŧiiŧ, nya du uŧaak wi naan. ²⁶ Wulaan babuk naan na bahar naan banŧuunŋ kë nlemparu, nŧë nya. Ime ulemp wi ndolonŋ pa iwi bnuura. »

²⁷ Kë Laban ateema aji : « Woli dwinana bnuura ŧi këŧ ki nu, kŧo ŧi na nji, ŧiki pŧoori paŧupën kë iwi iŧuunŧ kë *Yawe Nawat Kabuka awulën bnuura. »

²⁸ Akak aji : « ŧupaan uko wi iŋalunŋ uwo baluk bi nu, dluku wa. »

²⁹ Kë ateem aji : « Ime ŧi bkowu jibi nji nlem-pariinŋ na jibi batani bi nu bakakuŋ wi bawoonŋ ŧi iŋen yi naan. ³⁰ Bka bi nu babi wo btiŧu ji ndo kabi, hënkuŋ iwin jibi baŧumunŋ maakan na jibi Nawat Kabuka awuliinŋ bnuura wi mbiinunŋ ŧi katohu. Hënkuŋ, kë nji lum di di nji kalemparunŋ katoh ki naan ba? »

³¹ Laban ahepara aji : « Kë we wi nji kawuliinŋ? »

Kë ateem aji : « Iinkwulën nin uko ulonŋ. Woli idinan uko wi nji kajakiinŋ, kawohara nayafan kabot kayeŋ nŋntaam nji nu. ³² Dya nŧa batani bi nu, katen nŋntaam bti njanwoonŋ da, kapaŧëŧ nŋntaam bti

† **30:20** Fabulon : ŧi uhebëre daŧu kanaam katiinkare na adëman.

ŧ **30:24** Yoteŧ ŧi uhebëre dawoonŋ akaan ahoŧalëŧ.

ņanwoon na ņndampu kēme ņpiiṭ na ņnkaneel ņjēnal bti, ņul ņakwoon baluk bi naan*. ³³ Hēnk di ikhiluņ pten me nwo naṭool ṭi uko wi ņjakiin: iṭēnkle du ņji ņntaam ņanwoon ņaanwo na ņdampu kēme ņpiiṭ, na ņnkaneel ņanwoon ņaanwo ņjēnal kēme kē dkiij kiij ņa. »

³⁴ Laban ateema aji : « Uwo bnuura, uwoon jibi ijakuņ. »

³⁵ Unuur mēnt kē Laban aṣē ya du batani apēnan ņpi ņdow bti ņanwoon na ņdampu kēme ņpiiṭ, na ņnkaneel ņwaaṭ ņjēnal na ņanwoon na uko unaaki-irun na ufaatal, awul babukul. ³⁶ Kē baya na ņa uko unlowiirun ji ņnuur ņwajanṭ ņi poṣ na dko di Jakob akyafanaanuņ ņntaam ņandukiin ṭi batani bi Laban.

³⁷ Jakob aji ya ṭi ņnko ņwajanṭ ņanwoon ṭi uṭaak mēnt katib inah, kafejal dko dlon ṭi ya dadoo kak dfaatal. ³⁸ Aji jej inah infejaluņ yuņ kaṭu ya ṭi kadun ki ņntaam ṭi dko di ņajaan ņadaanna ; ņntaam ņaji ņawo ṭi pay woli ņabi udaan. ³⁹ Woli ņawo ṭi pay ņaji ņaten inah yi afejaluņ, kaṣē buk ņmpoṭi ņanwoon na ņdampu kēme ņpiiṭ. ⁴⁰ Apaṭēṣ ņkaneel aṭu ņa kē ņataaņ na ņntaam ņanwoon na ņdampu na ņjēnal. Hēnk di awoon ṭi pka batani, aannaakrēn ņntaam ņi nul na ņi Laban. ⁴¹ Akak aji yoonk woli ņntaam ņkēm ņnuura ņawo ṭi pay aṣē jej inah yi afejaluņ kaṭu ṭi kadun ki ņa. ⁴² Uṣale wo ņbon ņawoon ṭi pay aanji do haņ, hēnk di di ņntaam ņbon ņawoon ņi Laban kē ņkēm ņnuura ņawo ņi Jakob.

* **30:32** ņnkaneel ņjēnal na ņntaam ņanwoon na ņndampu kēme ņpiiṭ: ṭi uṭaak wi baka ņaantumi.

⁴³ Hënk, kë Yakob akak ayok maakan, aka n̄ntaam n̄tum, aka na balemp baat̄ na biint̄, na n̄ntaam n̄i pnkunkaali na n̄buuru.

31

P̄ti pi Yakob

¹ Wal mēnt̄ Yakob atiink kë babuk Laban bakt̄up aji : « Yakob ajej bka bi ašin n̄ja bti, bka bi ašin n̄ja bi bi ayoknuḡ hënk. » ² Akak win ṭi kaara ki Laban kë aankak wo jibi abiinḡ awo na a ṭi kateeku. ³ Kë *Yawe Nawat Kabuka ašë ji na a : « Kakan du uṭaak wi bašinu, du bayiṭu, n̄ji dwo na iwi. »

⁴ Yakob ado kë badu bi Rakel na Leya baya baṭënka du uṭeeh wi awoonḡ na batani bi nul. ⁵ Aji na baka : « Dwin ṭi kaara ki ašinan kë aankak awo na n̄ji jibi abiinḡ awo ṭi kateeku, kë Našibaṭi i paapa ajaanḡ adëman ašë wo na n̄ji. ⁶ An ṭi ikowan name kë dlempar ašinan jibi nhiniinḡ bti. ⁷ Ašinan, ul kë ašë guuraarën guur : aṭëlëš uko wi n̄tiinkaraanḡ aji uwo baluk bi naan n̄yaaš iñeen. Kë Našibaṭi ašë wo aandi adolën buṭaan. ⁸ N̄yaaš bti n̄i ajakuḡ: N̄ntaam n̄janwoonḡ na n̄ndampu n̄jakwoonḡ baluk bi naan, n̄ntaam n̄jaji n̄jabuk n̄mpoṭi n̄janwoonḡ na n̄ndampu. Kë akale ji : N̄janwoonḡ n̄piit̄ n̄jakwoonḡ baluk bi naan, n̄ntaam n̄jaji n̄jabuk n̄piit̄. ⁹ Hënk, kë Našibaṭi apënan n̄ntaam n̄i ašinan awulën.

¹⁰ « Ṭi wal wi n̄ntaam n̄jawoonḡ ṭi pay, dkat kēš kë kahaabëša na n̄ji, kë nwin kë n̄dow n̄janjaanḡ n̄papaya kë n̄jaji n̄awo na n̄ndampu, n̄piit̄ këme n̄jataprën. ¹¹ Kë uwanjuṭ wi Našibaṭi udu'ën aji : “Yakob,” kë nteem aji : “N̄ji wi.” ¹² Kë uji na n̄ji : “Katan kēš, iwin kë n̄ko bti n̄ankpayiinḡ n̄awo na n̄ndampu na n̄piit̄ këme

ataprën tiki dwin uko wi Laban akdoliinj. ¹³ Nji Naşibaţi ampënuj awinana ti kadunu du Betel a, di ituluŋ ukëra ti plaak pi itëfuŋ abot amehna aji iṭaşën. Hënkunj naŋiin ipën ti uṭaak wi, ikak du uṭaak wi kabuka ki nu.” »

¹⁴ Bi Rakel na Leya bateema aji : « Njuma nka kafah kalonj këme bka blonj ti iko yi aşinun i? ¹⁵ Ndo kak kak hënkunj bayaantj ti këş ki nul, wal wi ajejunj un, awaapu abot ade uko wi awaaparunj un. ¹⁶ Aa, bka bti bi Naşibaţi ajejunj ti aşinun bawo bi nun na babukun. Hënkunj doon uko bti wi Naşibaţi ajakiinj. »

¹⁷ Yakob anaṭa apayan babukul na baharul ti nṅntaam ni pnkunkaali. ¹⁸ Ajej nṅntaam ni nul, bka bi nul bti bi akaanj wi awoonj ti Padan-Aram, ajej ba pa pṭiiş du uko Itaak aşin du uṭaak wi Kanaan.

¹⁹ Laban aya wal mënṭ ppuunk njkaneel, kë Rakel aşë kiij itu yi aşin. ²⁰ Yakob aya amena mena, kë Laban naharameenj aammee. ²¹ Aṭi na bka bi nul bti aya amuur bdëk bi Eḡrat, aşë ya umbanj wi inkunj yi Galad.

Laban adookar na Yakob

²² Wi udolunj njnuur njwajanṭ, kë başë ṭup Laban kë Yakob aṭii. ²³ Ajej babuk aşin adookar na a ado njnuur paaj na ulonj abaa moba du inkunj yi Galad. ²⁴ Na utejan, Naşibaţi apën ti nṅtaafi awinana ti kadun ki Laban naharameenj, aji na a : « Ṭaafaraan, meen jibi ikyaanj kaṭiini na Yakob. »

²⁵ Laban aban du dko di Yakob atarunj kaloona ki nul du inkunj yi Galad, aşë tar kak kaloona ki nul da, ul na bañaanj biki nul. ²⁶ Aji na Yakob : « we umobiinj ba? We ukaanj kë iguurën ba? Adoo ya na babuk naan ji bawo bakalabuş biki

ikaanunɔ du ugut. ²⁷ We ukaanɔ kē imena mena aya ba? Iwo i lah kaɕupēn nšē nwutu iya na mnlilan, ññoŋtan na iyeeh na nntambēr na bntuni. ²⁸ Iindo wutēn mmook babab naan na babak naan. Na manjoonan ido do ji napēn. ²⁹ Dhilan lah kadolu buɕaan, kē Naɕibaɕi i ɕaaɕ ajaan adēman aɕē jakēn na utejan utakal : “ɕaafaraan, meen jibi kyayi kaɕiini na Yakob.” ³⁰ Kē woli iwo i pya ɕiki inuh katoh ki ɕaaɕ, we ukaanɔ kē ikiiɔ itu yi naan? »

³¹ Yakob ateema aji : « Iwinle kē nya amena mena, dɕal kē iteehēn babuku. ³² Kē du ñnaan i iɕaan aɕēnkna itu yi nu, an mēntan akeɕ. Neejan iten, bañaanɔ biki nja bawo bamaar, iwinle uko wi nu kjej wa. » Yakob aamme kē Rakel akiiɔun itu mēnt.

³³ Laban aya neej du kaloona ki Yakob, apēn aya du ki Leya, akak apēn aya du iloona yi balempar babakul batēb aanwin nin uko ulonɔ. Wi akpēnunɔ ɕi kaloona ki Leya, aɕē neej du ki Rakel. ³⁴ Kē Rakel anjeɔunɔ ktu kuɔ aɕē jej ka aɕu ɕi uko uɕoori wi bajaanɔ baɕu ɕi feɕ di unɕaam wi pnkunkaali aɕē ɕo ɕi wa duuɕ. Laban aten tenan ɕi kaloona bti aanwin nin uko ulonɔ. ³⁵ Kē Rakel aɕē ji na aɕin : « Ajug naan awutan kadeebaɕ woli mēnaɕa wi aneeɔunɔ, dwin pli. » Hēnk, kē Laban ala anoor aanwin nin uko ulonɔ.

³⁶ Wal mēnt kē Yakob aɕē deebaɕ aɕē noman na Laban aji : « Uko uwuɕaan uhoɔ wi ndoliɔ ba? We wi nɔubaniɔ ba? Kē ido bi duka duka ɕi kafēɕ naan. ³⁷ Iten ɕi iko yi naan bti bē iinwin win nin kako kalonɔ ki nu. Iwinle kalonɔ, kpēnan ka ɕi kadun ki bañaanɔ biki nu na biki naan, bawo bamaar. ³⁸ Nɕubal iñeen nɕtēb ni ni nwoonɔ ɕi katohu, nknaneel ni nu na npi ni nu njaambaanɔ kapara, kē mēnde

nin udow ʔi batani bi nu. ³⁹ Woli ʔnko ʔi ʔteeh ʔafinʔ untaam ulonʔ mənʔi kaʔiju wa, ʔji djaanʔ kaluk wa. Iji kʔu'ən pluk ʔnʔaam ʔi bakiijunʔ na pnak kəme na utejan. ⁴⁰ Bnuur baji batəren na pnak, ujonʔ kaneenanaan bnoy na utejan. ⁴¹ Nʔsubal iʔneen ʔtəb ʔi ʔi ʔji nwoonʔ du katohu : dlemparu ʔʔsubal iʔneen na ʔbaakər pa babuku, abot alemparu paaj pa batani bi nu, kə iwi iʔlələʔ uko wi ʔtiinkaruʔ aji uwo baluk bi naan ʔyaaʔ iʔneen. ⁴² Woli Naʔibaʔi, i Paapa na Abraham aʔin bajaanʔ badəman, Naʔibaʔi i Itaak akʔiin, aanwo lah na ʔji, kdolən nʔtiis iʔneen ijinʔ. Kə Naʔibaʔi aʔə win unoor wi naan na ulemp wi iʔneen yi naan, kə utejan unʔəpunʔ kə aʔə wayəʔ ʔja. »

Bhoʔar bi Yakob na Laban

⁴³ Laban ateema aji : « Baatʔ biki bawo babuk naan, kə bapoʔ biki bawo biki naan. Nʔnʔaam ʔi bti ʔawo ʔi naan. Uko wi ikwinunʔ hənʔk bti uwo wi naan. Kə ʔji we wi nhilanunʔ kado pa babuk naan na bapoʔ biki babukunʔ? ⁴⁴ Joh ʔdo bhoʔar ʔji na iwi. Nʔdo uko mənʔ uyuuʔ kə andoli ahonʔ atənʔul uko ulonʔ. »

⁴⁵ Kə Yakob aʔə təf plaak, ⁴⁶ akak aji na baʔaanʔ biki nul bajejənʔ mnlaak. Kə bajejənʔ mnlaak ado bnjunʔ, aʔə ʔo ade bukal bti ʔi mnlaak mənʔ.

⁴⁷ Laban adu dko mənʔ Yegar Fahaduta*, kə Yakob adu da Galeed†. ⁴⁸ Laban aji : « Bnjunʔ bi mnlaak bi bakyuunʔ kə ʔhoʔar nʔa ʔji na iwi. » Ukaanʔ kə badu da aji Galeed. ⁴⁹ Bakak adu da

* **31:47** Yegar Fahaduta : ʔi uʔup wi baharameenʔ dawoonʔ Bnjunʔ bi bamaar. † **31:47** Galeed : ʔi uhebərə danaam katiinkare na Bnjunʔ bi bamaar.

aji Mişpa†, ŧiki Laban aji : «*Yawe Nawat Kabuka akdoon kayeŋ nja, nja batëb bti, woli njenkak awinar. ⁵⁰ Woli inooran babak naan këme ajeŋ baat balon ahoŧalëş ŧi baka, mëntŋ ñaan akwayëşuŋ nja, lipariin, Naşibaŧi akwayëşuŋ nja. »

⁵¹ Akak aji na Yakob : « Iwin bnjuŋ bi mnlaak bi na plaak pantëfuŋ pi ŧi ptoof pi nja, ⁵² ikwoon uko unkyujuŋ uko wi ndoluŋ nŧa di. Mënwo i kaŧëp bnjuŋ bi na plaak pi kaya du umban wi nu na uşal uwuŧaan. Kë iwi kak iinwo i kaŧëp pa kabi di umban wi naan na uşal uwuŧaan. ⁵³ Naşibaŧi i Abraham, i Nahor na i bateem baka akwayëşuŋ nja. »

Yakob amehna ŧi katim ki Naşibaŧi i Itaak aşin akŧiin. ⁵⁴ Afiŋar Naşibaŧi untaam du pnkuŋ aşë du bayiŧul babi bade. Bade aşë fër du pnkuŋ.

32

¹ Laban anaŧa na nfa kub, aya amook bababul na babakul aňehandër baka bnuura aşë ŧiiş katohul. ² Yakob aya na bgahul, kë nwanjuŧ nji Naşibaŧi njaşë bi ayit na a. ³ Kë wi awinanŋ win ŋa aşë ji : « Pntuk pi baňaanŋ biki Naşibaŧi pii pi! » Adu dko mëntŋ Mahanayim*.

Yakob abomandër pyit na Etawu

⁴ Yakob ayil baňaanŋ du Etawu abuk aşin, bajota kadun, aya du a du inkunŋ yi Feyir du utaak wi Edom. ⁵ Aji na baka : « Uko wi, wi nakyaanŋ kaŧup Etawu ajug naan, najakana : “Uko wi, wi wi Yakob nalemparu ajakuŋ, aji : Dya du uko Laban aŧo da

† **31:49** Mişpa dawoonŋ dko dyenŋi ŧi uhebërë. * **32:3** Mahanayim : ŧi uhebërë dawoonŋ kntuk ktëb.

te hênkuŋ. ⁶ Dya ka da ŋngit, ŋbuuru, ŋpi, ŋnkaneel na balemp biinŋ na baat. Dŋal ajug naan ame wa nhilna nwinana bnuura ŋi kadunul.” »

⁷ Bayili bakak du Yakob aji na a : « Npënna du Etawu abuk şaaş. Ul ŋi uleeful abi pyit na iwi awo na biinŋ iñeen uweek ŋbaakër (400). » ⁸ Wal mënŋ kë Yakob aşë lënk maakan abot ahaajala. Afaaş bañaanŋ banwoonŋ na a, na ŋnkaneel na ŋpi na ŋngit na ŋntaam ŋi pnkunkaali, ado ifah itëb. ⁹ Aşal aji : « Woli Etawu aya jotna bañaanŋ biki kafah kalonŋ, bañaanŋ biki kandukiinŋ bahil kaŋi na iko yi bawoonaanuŋ. »

¹⁰ Añehan Naşibaŋi aji : « Naşibaŋi i Abraham ateem naan na i Itaak paapa bajaanŋ badëman, iwi *Yawe Nawat Kabuka ijakuŋ na ŋji : “Kakan du uŋaak wi başinu du bayiŋu ddolu bnuura.” ¹¹ Dpoŋët maakan pa uko na bnuura bti yi ikdolaanŋ do nalemparu. Wal wi mbiinŋ amuur bdëk bi Yordan bi, dwoha aloolan na pmul, kë hênkuŋ nşaanŋ awo na bañaanŋ ado hil afaaş baka ado kntuk ktëb. ¹² Dkooŋtu kooŋ buranaan ŋi Etawu abuk paapa. Dŋi abi ajotnaanŋ afinŋ baatŋ biki naan na babak baka. ¹³ Kë iwi işaanŋ ajakën iwulën iko inuura kaŋuman kabot kado pntaali pankpënnuŋ ŋi ŋji patum ji pyiw pi bdëk, pi nin ñaanŋ alonŋ awoonŋ aanhil pfën. »

¹⁴ Yakob afër ŋi dko mënŋ. Ajej uko wi ahilanuŋ kaŋen Etawu abuk aşin ŋi uko wi awoonaaŋuŋ. ¹⁵ Ajej ŋpi ŋwaaŋ iñeen uweek ŋtëb (200) na ŋdow iñeen ŋtëb, na ŋnkaneel ŋwaaŋ iñeen uweek ŋtëb (200) na ŋnkaş iñeen ŋtëb. ¹⁶ Ajej kak ŋntaam ŋi pnkunkaali iñeen ŋwajanŋ na ŋmpoŋi ŋankbootuŋ, ŋngit ŋwaaŋ iñeen ŋbaakër na ŋnkaş iñeen, ŋbuuru

ɲwaaʃ iñeen ɲtëb na ɲnkaʃ iñeen. ¹⁷ Apaʃëʃ ɲntaam ɲandoli aʃë wul ɲa balemparul aji na baka : « Najotan kadun, batani baʃë bado kaduk btënt uko unʃuun kalow. » ¹⁸ Uko wi aʃuun nalemparul nateek pdo wii wi, aji na a : « Woli iyit na Etawu abuk paapa, kë aheparu ñaaɲ iklemparuɲ, dko di ikyaan, na anwoon ajuɲ batani bi igakanuɲ, ¹⁹ kteema kaji : “Iwo yi Yakob nalemparu, aʃenu ʃen ya iwi Etawu ajuɲ naan, ul ʃi uleeful adoo bi, awo ʃi kafetun.” »

²⁰ Akak aʃu natëbantën na nawajantën na banwoon na itani bti baʃup uko wi ajakuɲ na nateek wi bakwinuɲ Etawu. ²¹ Akak aji na baka baji : « Yakob nalemparu abi ʃi kafetun. » Aʃal wal mënt aji : « Ddo udeeb uwala na a na iko yi nji kaʃenuluɲ, wal mënt mbaa nhil nwinana ʃi kadunul. Ahilan kamiirën. » ²² Ajotan iko bti yi awoon i kaʃen abuk aʃin kadun, aʃë duka du pntuk na bañaan biki nul.

Kampëtar ki Yakob na Naʃibaʃi

²³ Na utejan mëntan wuɲ, Yakob anaʃa ajej baʃ batëb biki nul, na balempar baka, Bila na Filpa, na babukul biint iñeen na aloolan, amuur na baka kabuul ki Yabok. ²⁴ Wi adoluɲ kë bamuuri, abot amuuran bka bi nul bti, ²⁵ aduka aloolan. Kë ñiint alon aʃë bi apëtar na a te mnjint. ²⁶ Wi un mënt awinuɲ kë aanhil pwata aʃë koba ʃi pnkuunt, kë pabuur na a. ²⁷ Aji na Yakob : « Wutanaan nya, mnjint mambani. »

Kë atëem aji : « Mënkwutanu bë iiññehandëraan bnuura. »

²⁸ Ahepara aji : « Katimu kawo hum? »

Kë atëem aji : « Yakob. »

29 Kë aşë ji na a : « Baankak kado kadu'u Yakob, iwo Itrayel†, †iki ipëtar na Naşiba†i abot apëtar na bañaan, kë iwi işaan awat. »

30 Yakob aji na a : « Dkoo†u koo† †upaan katimu. »

Kë atëem aji : « we ukaan kë ikheparaan katim naan? » Aşë ñehandëra bnuura †i dko mën†an du†.

31 Yakob a†u dko mën† katim ki Penuwel‡, †iki aji : « Dwin Naşiba†i na kës naan aşë wo mënke†i. » 32 Wi unuur ujintu†, a†ëp kabuul du Penuwel aşë jiink. 33 Uko mën† ukaan kë bañaan biki Itrayel baanji bade kantaañ ki pnkuunt †iki dul di Naşiba†i akobu† Yakob.

33

Pyit pi Yakob na Etawu

1 Yakob akat kës aşë win kë Etawu akbi, awo na biint iñeen uweek ñbaakër (400), kë Yakob aşë jej bapo† apa†ë†, awul baka banin baka, Leya, Rakel, na balemp biki baka Bila na Tilpa. 2 A†u baat balemp na babak baka †i kadun, kë Leya ayeenk na biki nul, Rakel kë abaañsaan na Yote†. 3 Ul kë aşë jot kadun, aya aşë ñup adoo do nyaa† paaj na ulon aşë a†og abuk a†in. 4 Etawu a†i aya ayit na a, alut amooka, kë başë wo †i ñwooni.

5 Etawu akat kës awin baat na bapo† aşë hepara aji : « Bañaan biki bawo bahon ba? »

Kë atëem aji : « Bapo† biki Naşiba†i †i pjoob bkw pi nul awulu† nalemparu. » 6 Balemp baat ba†og na babak baka, abi anup †i kadun ki Etawu. 7 Leya

† 32:29 Itrayel : †i uhebërë da†u kanaam na apëtar na Naşiba†i.

‡ 32:31 Penuwel : †i uhebërë dawoon kaara di Naşiba†i.

kë aňog na biki nul, abi aňup ƚi kadunul. Kë Yotef akak aňog na Rakel abi aňup.

⁸ Wal mēnt̄ kë Eƚawu ašë ji na Jakob : « Kë we uwoon̄ pnt̄uk pi baňaan̄ na ŋnt̄aam ŋi nyitanaan̄ ba? »

Kë ateem aji : « Dŋal ŋal pwinana bnuura ƚi kēš ki ajug naan ukaaŋ. »

⁹ Kë Eƚawu aji na a : « Abuk paap, iko yi nwoon-
aan̄ ŋ ikēši, dukiin na bka bi nu. »

¹⁰ Kë ateema aji : « A-a, woli dwinana bnuura ƚi kēš ki nu, kdinan kayeenk uko wi nwuliin̄. Hēnk di uwoon̄, dpēn awinana ƚi kadunu jibi ŋaaŋ ajaaŋ apēn kawinana ƚi kadun ki Našibaƚi, kë iyeenkēn na uhaaš ujint̄. ¹¹ Keeri idinan iyeenk uko wi nwuliin̄, wi nwinaniin̄ bnuura ƚi kēš ki Našibaƚi awo na uko bƚi wi nnumiin̄. » Aŋiini ŋiini haŋ te kë uŋ adoo dinan.

Bi Jakob na Eƚawu bawayēšeri

¹² Wi babanuŋ ƚuŋ, kë Eƚawu ašë ji na Jakob : « Joh ŋnaƚa ŋya, ddo kapoš ƚi kadun na baňaan̄ biki naan. »

¹³ Kë ateema aji : « Ajug naan ame kë bapoƚ baňeeňēƚi kë nkak awo i kaƚu ušal ƚi ŋnt̄aam ŋankbootuŋ. Woli dmint mintan ŋa unuur uloolan ŋnt̄aam bƚi kakeƚ. ¹⁴ Ajug naan akeeri jot nalemparul kadun, ŋji ddo kapoš btiišu na batani bi ŋgakanuŋ na bapoƚ te kadoo kaban du ajug naan du Feyir. »

¹⁵ Kë Eƚawu aji na a : « Ddukaru baňaan̄ baloŋ ƚi bangakandēruŋ na ŋji. »

Kë ateem aji : « Ndolna we? Uko unkaaŋ udooni uwo nwinana bnuura ƚi kēš ki ajug naan. »

16 Kë Etawu ajej unuur mēnt̄ bgah aya Feyir, 17 kë Jakob, ul ašë ya Fukot. Aniw da katoh abot ado impen pa n̄ntaam. Uko mēnt̄ ukaañ kë baṭu dko mēnt̄ katim ki Fukot*.

Yakob aban du Fikem

18 Wi Jakob apēnnuñ Padan-Aram, aban najoob du ubeeka wi Fikem du utaak wi Kanaan. Afēt̄ atañ na ubeeka. 19 Anug dko di atarnuñ kaloona ṭi babak Hamor ašin Fikem. Anugar da ktaka iñeen uweek ki baṭaknuñ untaam. 20 Aboman da *bliit bi mngur, ašë ṭu ba katim ki « El Elohe Itrayel†. »

34

Uko wi Dina

1 Dina napot̄ ñaaṭ i Leya abiiñ abukar Jakob apēn pya kawin baat̄ biki utaak wi bawoon. 2 Kë Fikem, abuk Hamor nahitit naših i utaak ašë wina. Amoba, aṭupana. 3 Kë uhaaš ušë wo ṭi Dina poonu abuk Jakob kë aṇala ala'a baniw. 4 Aya aji na Hamor ašin : « Yaan iñehandērēn poonu uñ nniima. »

5 Baṭup Jakob kë baṭopan Dina abukul, kë jibi babakul biint̄ bawoon du uṭeēh na batani aanji nin uko ulon kë bado pēnna uṭeēh.

6 Hamor, ašin Fikem, aya du uko Jakob kaya kaṭiini na a. 7 Uṭēnk wal mēnt̄ kë babak Jakob biint̄ bakamšii, bame uko unṭēpuñ. Uko mēnt̄ ude baka, kë badeebaṭ maakan ṭiki Fikem ado Itrayel uko unwuṭuñ maakan wi apiint̄uñ na abuk Jakob. Ñaan̄ aanwo kado hañ. 8 Kë Hamor ašë ji na

* 33:17 Fukot : ṭi uhebērē dawoon impen. † 33:20 El Elohe Itrayel : Dawoon Našibaṭi awo Našibaṭi i Itrayel.

baka : « Fikem abuk naan aɗal poonu abukan na manjoonan. Nawulana a aniiim. ⁹ Nawulan ɗiinkar ɗbot ɗmëbandër : nawulun babukan baatɗ ɗniim, un kak ɗwulan biki nun naniim. ¹⁰ Naɗoon ɗi na un, uɗaak wi uwo wi nan, nafët na un nado kaposɗ jibi naɗali. »

¹¹ Wal mëntɗ Fikem aji na aɗin poonu na baweeɗul : « Nawutan nwinana bnuura ɗi kadunan, dwulan uko bti wi nakheparaanɗ. ¹² Ddo uko bti wi naɗalɗ, uko uloolan ɗaɗ wi wi ɗɗalɗ, nawulaan abukan nniim. »

¹³ Babuk Yakob bateem Fikem na aɗin, bado mntit na baka ɗiki aɗopan abuk aɗin baka. ¹⁴ Baji na baka : « Njënhilan kawul abuk aɗinun ɗiintɗ anwoon aanwala katëmp aniiim. Uko mëntɗ uwo mnkow pa un. ¹⁵ Nɗinanana uko wi naheparɗ woli nado uko wi : nakakan ji un, nawalan biintɗ biki nan katëmp bti. ¹⁶ Wal mëntɗ ɗwulan babukun baatɗ, kabot kajej babukan baatɗ, ɗto na an kak, ɗwo pntaali ploolan. ¹⁷ Aɗë wo woli naandi ptiinkun, ɗjej abuk aɗinun kaya na bgahun. » ¹⁸ Uɗup wi baka ulil bi Hamor na Fikem abukul. ¹⁹ Fikem awoon anwinaniin bnuura ɗi katoh ki aɗin bti, aanwo na ɗɗal ɗtëb ɗi uko wi bajakulɗ, ɗiki aɗal poonu abuk Yakob maakan.

²⁰ Hamor na Fikem abukul baya du uneej ubeeka aɗiini na biintɗ biki wa aji : ²¹ « Baɗaaɗ biki bawo na uɗal unuura : Baɗoon ɗi uɗaak wi na nja, udëmi, bado kaposɗ jibi baɗali ɗdo kaniim baatɗ biki baka, bado kaniim biki nja. ²² Kë uko uloolan ukɗuun badi pto na nja bti, ɗwo pntaali ploolan. Uko mëntɗ wii wi : biintɗ biki nja bti bawo kawala katëmp jibi bukal bawaliin ka. ²³ Itani yi baka, bka bi baka na ɗntaam

ni baka bti iinkkak wal mēnt̄ yi nja i? Nawulan ᅇdinan baka uko wi bajakuᅇ, baᅇᅇ baduka na nja.
 » ²⁴ Baweek biki ubeeka batiink uko wi Hamor na Tikem abukul bajakuᅇ. Kē biint̄ biki ubeeka bti baya wala katēmp.

Plukan pi Fimeoᅇ na Lewi

²⁵ Unuur uwajant̄ᅇn wi ᅇleef ᅇakdeᅇᅇ banwaliinᅇ katēmp kē banoori, kē bi Fimeoᅇ na Lewi, babuk Yakob biint̄, baweek Dina, baᅇᅇ naᅇa ajeᅇ ikeᅇ yi baka apoᅇ aneeᅇ ᅇi ubeeka kē nin ᅇᅇaᅇ aankit baka, adēpa ᅇi biint̄ bti afiᅇ. ²⁶ Bafiᅇ kak bi Hamor na Tikem abukul ajeᅇ Dina apēnan ᅇi katoh ki Tikem aᅇᅇ ya.

²⁷ Babuk Yakob babi abaaᅇᅇᅇ banklaaᅇ pkeᅇ, ajeᅇ iko bti inwoᅇᅇ ᅇi ubeeka, ᅇiki bakowandēn aᅇa baka. ²⁸ Bajᅇᅇ ᅇpi na ᅇnkaneel na ᅇgit na ᅇbuuru ᅇi baka na iko inwoᅇᅇ du ubeeka na ᅇᅇeh. ²⁹ Bajᅇᅇ bka bi baka bti, babuk baka na bahar baka, na iko bti yi bakaᅇᅇ ᅇi itoh yi baka.

³⁰ Yakob aᅇi na bi Fimeoᅇ na Lewi : « Naᅇijaraan bᅇup. Naᅇu kē nkak ᅇᅇaᅇᅇ nawuᅇᅇaan maakan ᅇi kēᅇ ki baᅇᅇaᅇᅇ biki uᅇaak wi bakanaan na wi baperitit. Woli batiinkar abi agutan na nja bafiᅇᅇᅇn na biki katoh naan bti ᅇiki baᅇum apel nja maakan. »

³¹ Kē baᅇᅇᅇ teema aᅇi : « ᅇwo kawut bado aᅇa'un ᅇi awo naᅇuunk i? »

35

Yakob du Betel

¹ Naᅇibaᅇi aᅇi na Yakob : « Naᅇiin iya Betel iya iᅇo da. Yaan ido da *bliit bi mᅇgur pa ᅇji Naᅇibaᅇi, ᅇji mpēnuᅇᅇ awinana ᅇi kadunu wi iᅇᅇiinᅇ Eᅇawu abuk ᅇaaᅇ. »

² Yakob aji na bañaan biki katohul na bangakandëruŋ na a bti aji : « Napënaan itu yi najaan nadëman ti ptoofan, nadolan bañow nakakna najinŋ ti kës ki Naşibaŋi. Naŋëlşan kak imişa. ³ Najoh ŋya Betel ddo da bliit pa Naşibaŋi antiinknuŋ wi nwoonŋ ti mntëg, anŋenknuŋ ti bayaaş bi ndoluŋ. » ⁴ Bapënan itu yi bawoonaanunŋ na irinku yi baŋuunŋ ti ibaŋ* awul Yakob kë amoy ti bko bweek banwoonŋ ti kañog Fikem. ⁵ Wal mënŋ kë başë naŋa atool pya. Naşibaŋi aŋu palënk ti ŋbeeka ŋanfooyunŋ dko di babinŋ awo, kë bañaan banwoonŋ da baandookar na baka.

⁶ Yakob na bañaan biki awoonaanunŋ bti baban du Luŋ du utaak wi Kana. Dko mënŋ dawoon Betel.

⁷ Aboman da bliit bi mngur aşë du dko mënŋ El Betel†, ŋiki dul di di Naşibaŋi apënuŋ awinana ti kadunul wi akŋiinŋ abuk aşin.

⁸ Wi bawoonŋ da kë Debora, ñaaŋ ambiinŋ ayewi Rebeka aşë keŋ, kë bamoya du Betel du pteef bi bko bweek banwoonŋ da. Uko waŋ ukaanŋ kë Yakob adu bko mënŋ aji bko bweek bi ŋwooni.

⁹ Naşibaŋi akak apën awinana ti kadun ki Yakob wi apënuŋ Padan-Aram, awula bnuura. ¹⁰ Aji na a : « Katimu kawo Yakob, kë başë wo baankak ado kadu'u Yakob ; katimu kawo Itrayel‡. » Kë hënk di aŋu'u luŋ katim ki Itrayel.

¹¹ Naşibaŋi akak aji na a : « Nji dwoonŋ *El Şaday, Naşibaŋi Anhiniinŋ iko bti. Kabuk kajoobëŋ na iwi ibot ibuk ituman. Pntaali pankpënuŋ ti iwi

* **35:4** Irinku yi baŋuunŋ ti ibaŋ: Baji baŋu ya buŋaan bawutna kajotna baka. † **35:7** El Betel : ŋi uhebërë dawoonŋ Naşibaŋi i Betel.

‡ **35:10** Itrayel : ŋi uhebërë danaam na apëtar na Naşibaŋi.

pawo utaak, pado wo n̄taak n̄tum ; baŕih babot bap̄enna ʒi iwi. ¹² Utaak wi nwulun Abraham na Itaak dwulu wa, kabot kawul pntaali pankmbiin ʒi kafeʒu ap̄enna ʒi iwi utaak wi. » ¹³ K̄e Naŕibaʒi aŕe p̄en ʒi kadunul aya.

¹⁴ Jakob ajeʒ plaak at̄ef ʒi dko di Naŕibaʒi abiin aʒiiniyaan na a, aʒatan ʒi pa abot atul uk̄era ʒi pa. ¹⁵ Adu dko di Naŕibaʒi abiin aʒiini na a aji BetelŔ.

Kabuka ki Benyamin na pkeʒ pi Rakel

¹⁶ Jakob na bañaan biki nul bap̄en du Betel aya. Baankak alow Efrata, k̄e Rakel aŕe buk. Kabuk kanoorana maakan. ¹⁷ Wal wi akhajuŋ na pdo na kabuk k̄e ñaaʒ ankbuk bukanulun aŕe ʒi na a : « Wutan kal̄enk, ikak abuk napoʒ ñiinʒ. » ¹⁸ Anoor maakan ado ñogan pkeʒ, k̄e wi abanun ʒi pj̄emŕa aŕe wul napoʒ katim ki Ben-Oni*, k̄e Jakob aŕe wula katim ki Benyamin†. ¹⁹ Rakel akeʒi, k̄e bamoya du bgah bi Efrata, dko m̄enʒ dawoon Betleyem. ²⁰ Jakob at̄ef plaak ʒi bh̄er bi nul. Plaak pi bh̄er bi Rakel m̄enʒ pawoon da h̄enk te n̄a ayuuʒ dko di amoynaaniinʒ.

Pjuban pi Ruben

²¹ Jakob i bakakuŋ ado Itrayel anaʒa na bañaan biki nul aya aʒep Migdal-Eder aŕe tar kaloona ki nul. ²² Wi bawoon ʒi utaak wun k̄e Ruben aŕe ya apiinʒ na Bila, ñaaʒ i aŕin awoonaanun, k̄e baʒup aŕin uko m̄enʒ.

Ŕ **35:15** Betel : ʒi uheb̄er̄e dawoon katoh ki Naŕibaʒi. * **35:18**
 Ben-Oni : ʒi uheb̄er̄e dawoon napoʒ i unoor wi naan. † **35:18**
 Benyamin : ʒi uheb̄er̄e dawoon napoʒ i kañen naan kadeenu.

Babuk Yakob

Babuk Yakob biinṭ bawo iñeen na batëb. ²³ Biinṭ biki abukuṅ na Leya bawo : Ruben bajeenuḷ, Timeyoṅ, Lewi, Yuda, Itaakar, na Tabulon. ²⁴ Kë biki abukuṅ na Rakel bawo : Yotef na Benyamin. ²⁵ Kë biki Bila nalemp i Rakel bawo : Dan na Neftali. Kë biki Filpa nalemp i Leya bawo : Gad na Ater. ²⁶ Bapoṭ bukuṅ biki Yakob abukuṅ wi awoonṅ du Padan-Aram.

Pkeṭ pi Itaak

²⁷ Yakob aban du uko ašin du Mamre du Kiriyaṭ-Arba, dul dawoonṅ Hebronṅ. Dul di Abraham na Itaak babinṅ afëṭ. ²⁸ Itaak aka ṅṣubal iñeen-week na iñeen bakreṅ (180), ²⁹ ašë noorfën aya du bajugul. Wi akkeṭuṅ, aṭafi, kë ṅnuur ṅi nul ṅabot atum. Eṭawu na Yakob babukul kë bamoya.

36

Baaṭ na bapoṭ biki Eṭawu

¹ Pntaali pampënnuṅ ṭi Eṭawu pii pi, pul pawoonṅ Edom :

² Eṭawu aniim baaṭ biki Kanaan, baaṭ mënṭ biki biki : Ada na Oholibama na Baṭmat. Ada awo abuk Elon nahitit, kë Oholibama awo abuk abot awo abab Tibeyoṅ nahiwit. ³ Baṭmat awo abuk Işmayel. Nebayot awo abuk ašin. ⁴ Ada abukar Eṭawu Elifat, kë Baṭmat abuk Reuwel. ⁵ Oholibama abuk Yewuş, Yalam na Korah. Bukuṅ bawoonṅ biinṭ babak Eṭawu bambukiinṅ du utaak wi Kanaan.

⁶ Eṭawu ajej baharul, babakul na bañaanṅ biki katohul bti, itani yi nul na ṅntaam ṅi nul bti na iko bti yi akaanṅ wi awoonṅ ṭi utaak wi Kanaan aya utaak wi Feyir alow Yakob abuk ašin. ⁷ Itani yi baka

idēm wal mēnt maakan kē utaak wi bafētun uunhil pkēs baka ŋiki itani yi baka itum maakan. ⁸ Hēnk, kē Eṭawu aya afēt du dko di pnkuṅ du Feyir. Eṭawu dawoon Edom.

Babuk Eṭawu du Feyir

⁹ Pntaali pi Eṭawu ašin bahedomit anfētun du dko di pnkuṅ du Feyir pii pi : ¹⁰ Itim yi biint babak Eṭawu yii yi : Elifat awo abuk Ada ahar Eṭawu, kē Reuwel awo abuk Baṭmat ahar Eṭawu kak.

¹¹ Elifat abuk Teman, Omar, Şefo, Gatam, na Kenat. ¹² Elifat abuk Eṭawu akak awo na ŋaaṭ alon i awoon aanniimi, kē abukara Amalek. Bukunṅ bawoon babab Ada ahar Eṭawu.

¹³ Kē biki Reuwel bawo : Nahat, Ferah, Şama, na Miṭaa. Bukunṅ bawoon babab Baṭmat ahar Eṭawu. ¹⁴ Kē Eṭawu abuk na Oholibama aharul abuk Ana, poonu abuk Tibeyon, bi Yewuş, Yalem na Korah.

Baweek biki Edom

¹⁵ Bañaanṅ banwoonṅ baweek ṅi pntaali pampēnnunṅ ṅi Eṭawu biki biki :

Baweek bampēnnunṅ ṅi Elifat bajeenul bawo : Teman, Omar, Şefo, Kenat, Korah, ¹⁶ Gatam na Amalek. Bukunṅ bawoonṅ baweek bampēnnunṅ ṅi Elifat abuk Ada. ¹⁷ Kē bampēnnunṅ ṅi Reuwel abuk Eṭawu bawo : Nahat, Ferah, Şaama, Miṭaa. Bukunṅ bawoonṅ baweek bampēnnunṅ ṅi Reuwel abuk Baṭmat ahar Eṭawu du utaak wi Edom. ¹⁸ Kē baweek bampēnnunṅ ṅi Oholibama abuk Ana, ahar Eṭawu bawo : Yewuş, Yalam, na Korah. Bukunṅ bawoonṅ baweek biki Eṭawu abukunṅ na Oholibama abuk Ana.

19 Bukun̄ bawoon̄ babuk Etawu baweek biki Edom.

Babuk Feyir nahorit

20 Babuk Feyir nahorit bawoon̄ banfētun̄ uteek ti utaak wun̄, bawo : Lotan, Şobal, Tibeyon̄, Ana
 21 Dişon, Eşer, na Dişan bukun̄ bawoon̄ baweek biki bahorit, babuk Feyir du utaak wi Edom. 22 Babuk Lotan bawo : Hori, na Heman, kē abuk aşin Heman ñaaţ awo Timnah. 23 Babuk Şobal bawo : Alwan, Manahat, Ebal, Şefo na Onam. 24 Babuk Tibeyon̄ bawo : Aya na Ana. Ana mēnt̄ ayaan̄ awin du *pndiiş dko di meel mnyik wi akyafanun̄ ŋbuuru ŋi Tibeyon̄ aşin. 25 Babuk Ana bawo : Dişon, na Oholibama abukul ñaaţ. 26 Biki Dişon bawo : Hemdan, Eşban, Yitran na Keran. 27 Babuk Eşer bawo : Bilhan, Fawan na Akan. 28 Babuk Dişan bawo : Uş na Aran.

29 Baweek biki bahorit bawo : Lotan, Şobal, Tibeyon̄, Ana, 30 Dişon, Eşer, na Dişan. Bukun̄ bawoon̄ baweek bahorit du utaak wi Feyir.

Başih biki Edom

31 Bañaan̄ biki bawoon̄ banşihun̄ du utaak wi Edom ji naşih alon̄ ti biki İtrayel abi ado kaşih. 32 Bela abuk Bewor aşih du Edom, kē ubeeka wi nul uwo katim ki Dinhaba. 33 Bela akeţ, kē Yobab abuk Ferah i ubeeka wi Boţra ayeenk aşih. 34 Wi Yobab akeţun̄, kē Huşam i utaak wi batemanit ayeenk aşih. 35 Wi Huşam akeţun̄, kē Hadad, abuk Bedad ayeenk aşih. Ul agutun̄ na bamadiyanit abot akob baka du ŋţeeh ŋi Mowab, katim ki ubeeka wi nul kawo Awit. 36 Wi Hadad akeţun̄

kë Falma i Maşreka ayeenk ti a aşih. ³⁷ Wi Falma akeţun kë Şawul i Rehobot-ha-Nahar aşë yeenk aşih. ³⁸ Wi Şawul akeţun kë Baal-Hanan, abuk Akbor aşë yeenk ti a aşih. ³⁹ Wi Bal-Hanan abuk Akbor akeţun kë Hadar ayeenk aşih, ubeeka wi nul uwo Pawu ; aharul awo Mehetabel abuk Matred abuk Meh-Fahab.

Baweek biki Edom kak

⁴⁰ Itim yi baweek bampënnun ti Etawu yii yi ; baduuna baka andoli ti katoh ki apënnun na ti dko di afëţun: Timnah, Alwa, Yetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Piñon, ⁴² Kenat, Teman, Mibşar, ⁴³ na Magdiyel, na Iram. Bukun bawoon baweek bampënnun ti Etawu aşin bahedomit. Baduuna baka andoli ti utaak wi afëţun.

37

¹ Kë Yakob ul aşë duka du utaak wi Kanaan wi aşin abiiñ awo.

Yotef na babak aşin

² Uko wi katoh ki Yakob wii wi : Yotef aka nşubal iñeen na paaj na ulon aji yafan nkaneel na npi na babak aşin. Ado kpoţ ki nul na babak Bila na Filpa bahar aşin. Yotef abi ţup aşin baka aji baji bado iko iwuţaan.

³ Kë Yakob i bakakun ado Itrayel aşë nal Yotef apelan babakul bti ţiki abuka wi awoon naţaf, ado kë badola kamişa kanuura. ⁴ Kë babak aşin başë win kë aşin baka anjala apel baka, kë başë şoor Yotef adoo wo baanji baţiini na a bnuura.

⁵ Unuur ulon, Yotef aţaafi aşë ţup na babak aşin, kë bukal babaa şoor şoor maakan apel. ⁶ Yotef aji

na baka : « Natiinkan n̄taafi n̄i ndolon̄: ⁷ D̄taafi k̄e n̄wo wo ji n̄wo ʔi ptan intooliin du uʔeeh, k̄e bdaaj bi intooliin bi naan baʔe mara mara awo bnaʔ k̄e idaaj yi nan iʔe fooy ba aʔe wo wo ji iko inn̄upun̄ ʔi kadun ki bi naan. »

⁸ Babuk aʔin bateema aji : « Woon iʔal aji iwo naʔih i nun k̄e n̄wo i kado kado uko wi ijakuŋ? » N̄taafi n̄i nul na n̄ʔup n̄i nul n̄ado k̄e baʔoora kak maakan.

⁹ Yotef akak aʔaafi kak aʔup babak aʔin aji : « Natenan, dkak aʔaafi kak k̄e uwo wo ji bnuur, pli na n̄jah iʔeen na uloolan n̄aŋup ʔi kadun naan. »

¹⁰ Aʔup uko waŋ aʔin kak, k̄e uŋ aʔe n̄oman na a aji : « K̄e n̄taafi n̄uŋ n̄i idolon̄! N̄ji, naan na babak ʔaaʔ n̄bi kaŋup ʔi kadunu i? » ¹¹ Babuk aʔin bakuja maakan k̄e aʔin aʔe hank uko waŋ ʔi uʔal.

Yotef awaapanaa

¹² Unuur ulon̄, babak aʔin Yotef baya byafan bi batani bi aʔin baka du Fikem. ¹³ Yakob aʔin i bakakuŋ ado Itrayel aji na Yotef : « Babuk ʔaaʔ bawo du byafan du Fikem. Biin dyilu du baka. »

K̄e aʔeem aji : « N̄ji wi. »

¹⁴ Yakob akak aji na a : « Yaan iten jibi bawoori bukal na n̄ntaam iʔe ibi iʔup̄en. » Ayilna du dko danwoon̄ du uʔeeh wi inkun̄ du Hebron̄ k̄e Yotef aʔe ya aban Fikem. ¹⁵ N̄iin̄ʔ alon̄ ayit na a, k̄e ak̄naay na uʔeeh aʔe hepara aji : « We wi iklaan̄ ba? »

¹⁶ K̄e aʔeem aji : « Dla babak paapa. Dkooʔu kooʔ ʔupaan dko di bakyafanaanun̄ n̄ntaam n̄i baka. »

¹⁷ K̄e n̄iin̄ʔ aji na a : « Bap̄en ʔi, d̄tiink k̄e baji baya Dotan. » K̄e Yotef ap̄en ala babak aʔin aya ʔenk baka du Dotan.

18 Bawina kë akbi du kalowan aşë tiinkar ji abi ado kaban du baka aji bafiņa. 19 Baṭiini aji : « Natenan ajug ṅṭaafi akbiin hēnk. 20 Hēnkuṅ, najoh ṅfiņa ṅşë ṅfēla du bhēr bloṅ, nyale nya ji uko uloṅ ujoot wi uṭeeh udohuloṅ. Wal mēntṅ ṅten uko wi ṅṭaafi ṅi nul ṅakkakuṅ. »

21 Kē Ruben aşë tiink baka, aṅal pbuuran Yotef. Aji na baka : « ṅwut kafiņa. 22 Naktul pṅaak! Nafēlana du bhēr bloṅ du *pndiiş, nawutan kafiņa kēme kakoba. » Ruben ado do haṅ kahilna kabuurana kakakana du aşin.

23 Wi Yotef abanuṅ kē babak aşin başë wohēşa kamişa kanuura ki awohuṅ aşë 24 jeja awat du bhēr bloṅ. Bhēr mēntṅ baanwo na meel. 25 Baya wal mēntṅ aya aṭo ade. Wi bakatuṅ kēş aşë win pntuk pi bahişmayelit* kē pakpēna Gilaad. ṅṅtaam ṅi pnkunkaali ṅi baka ṅajij iko itum itaabanaani pde, ilil pṭēkēñ na ikuraaraani yi baṭijun kaya kawaap du Ejiptu. 26 Kē Yuda aşë ji na babak aşin : « We wi ṅkkaṅ şēm ṅfiṅ abuk aşin nja abot amen pkeṭ pi nul ba? 27 Nawulēn ṅwaapa bahişmayelit, ṅwut kafiņa. Awo abuk aşin nja, ṅwo biki pṅaak ploolan. » Kē batiinka.

28 Kē bawaap bahişmayelit başë ṭēp. Kē baweekul başë pēnana ṭi bhēr, awaapa baka itaka inliṅuṅ na baluk bi ṅşubal ṅṭēb na kli paaj bi nayafan, kē bukuṅ baṅooṭa Ejiptu.

29 Kē wi Ruben akakuṅ du bhēr, aanṭēnk da Yotef. Atow imişa yi nul, 30 aşë kak du babak aşin aji na baka : « Napoṭ aanwo du bhēr, hum di di ṅi kadoluṅ hēnkuṅ? »

* 37:25 Bahişmayelit : Bakak aji badu baka bamadiyanit.

³¹ Babuk aşin Yotef bajej wal mēnt̄ upi udow afiŋ, aşē jej kamişa ki Yotef ayek ʔi pñaak. ³² Bañooʔ kamişa kanuura kuŋ aşin baka aşē ji na a : « Paap, uko wi ŋyaan awin wii wi, tenan me kawo kamişa ki abuku. »

³³ Kē uŋ aten ka aşē ji : « Kamişa ki abuk naan ka. Uko uloŋ ujooʔ wi uʔeeh upitēs̄ Yotef adoha. »

³⁴ Yakob atow imişa yi nul wal mēnt̄ awohara iko yi puum†. Aʔēga pkeʔ pi abukul ajon. ³⁵ Babukul bti, biint̄ na baaʔ, babi pyompana, kē aşē pok aji : « A-a dʔēga ʔēga te kado kaluŋ kaya kaʔēnk abuk naan du mnkeʔ. » Yakob awooni'ara wooni abukul.

³⁶ Bahişmayelit baya waap Yotef ñiint̄ aloŋ i katim ki Potifar du Ejiptu. Ñiint̄ mēnt̄ awo ʔi baweek biki pşih pi Farawuna naşih i Ejiptu, ul awoon̄ naşih i bayeŋ biki nul.

38

Yuda na Tamar

¹ ʔi wal mēnt̄, Yuda aduk babuk aşin aya du ñiint̄ aloŋ i uʔaak wi Adulam i katim kawoon̄ Hira. ² Awin da poonu abuk ñiint̄ aloŋ i katim kawoon̄ Şuwa i uʔaak wi Kanaan. Ajeŋ poonu mēnt̄ aniiim. Awinar na a, ³ kē poonu awo na kayiŋ abuk napoʔ ñiint̄, Yuda kē aʔu'a katim ki Er. ⁴ Ñaaʔ akak amobana kayiŋ abuk napoʔ ñiint̄ kē aʔu'a katim ki Onan. ⁵ Akak amobana kayiŋ uyaaş uwajant̄ēn abuk napoʔ ñiint̄ aşē ʔu'a katim ki Şela. Wal wi Şela abukiŋ, Yuda awo du Ketib.

† **37:34** Atow imişa : Uko mēnt̄ uji udiiman kē ñaan̄ awo ʔi puum.

⁶ Yuda ajejar Er abukul bajeen, ñaaŋ i katim ki Tamar. ⁷ Kë Er bajeen i Yuda ašë wo nawuŋaan ɕi kës ki *Yawe Nawat Kabuka, kë aŋiŋa. ⁸ Kë Yuda ašë ji na Onan : « Ime uko wi iwoonj i kado wi iwoonj aŋa Er : yaan iwinar na aharul ibukar naweeku bapoŋ. » ⁹ Kë Onan ašë me kë bapoŋ biki akbukunj baankwo biki nul. Aji woli awinar na ahar naweekul, aji pënan bduun katoon du mboŋ kahilna kawo aankbukar naweekul bapoŋ. ¹⁰ Uko wi ajaanj ado uunlil Nawat Kabuka, kë aŋiŋa ul kak. ¹¹ Kë Yuda ašë ji na Tamar ababul : « ɕoon du uko ŋaaŋ iwo nayoŋ. Yoonkan ŋela adëm nšë nwulu a aniimu. » Aŋal aji : « Abuk naan i aanwo kak i kakeŋ ji baweekul. » Hënk, kë Tamar akak du uko aŋin.

¹² Baŋo ajon, kë ahar Yuda, anwoonj abuk ŋuwa, ašë keŋ. Wi Yuda aŋëgiŋ ayomp, aya na Hira nanohul i utaak wi Adulam du Timnah kaya du bankpuunkunj ŋkaneel ŋi nul. ¹³ Baŋup Tamar aji : « Tenan, ayootanu aya Timnah ppuunk ŋkaneel ŋi nul. » ¹⁴ Awin kë ŋela adëmi akak ñiintj kë bašë wo baanwula a kë aniima. Apënan imiŋa yi pyiman, ajej uleent agur bkow, agurada hënk ašë ɕo du uneeji wi Enayim du bgah bi Timnah.

¹⁵ Yuda aŋëp awina ašë nuŋ kë awo ñaaŋ ankwaa-punj uleeful, ɕiki agur kaara di nul na uleent. ¹⁶ Abi aŋoga ašë ji na a : « Wutan nya na iwi. » Aamme kë ababul a.

Kë Tamar ateema aji : « Woli dya na iwi we wi ikwulnuŋ? »

¹⁷ Kë ateema aji : « Dyilbanu upi umpoŋi du batani. »

Kë aşë kak aji na a : « Wulaan uko ulonj wi iwoonaanuj ți mmëban, ibile wulën upi kaşë kakanu wa. »

¹⁸ Kë ahepara aji : « we wi injalunj nwulu? »

Kë atem aji : « Paneel panwoonj na katimu na ptal pi pa, na pjuuți pi iwoonaanuj ți kañen. » Awula ya, kë baya awinar, kë aduk ñaaț na kayinj.

¹⁹ Tamar anața akak katohul, apënan uleent wi agurunj ți kaara, awoh imișa yi pyiman.

²⁰ Yuda ado Hira nanohul i Adulam aňooț upi umpoți wi ahoņunj, kahilna kayeenk iko yi adukarunj ñaaț, kë unj aşë wo aanwina. ²¹ Ahepar baňaaņ biki Enayim ñaaț nawaap uleef ambiin awo ți bgah ți, kë başë teema aji uumbaaņ kaka'aara ñaaț nawaap uleef ți dko mënt. ²² Kë akak du Yuda aji na a : « Mënya wina, baňaaņ biki Enayim bajakën uumbaaņ kaka'a nawaap uleef da. »

²³ Kë Yuda aji : « Adukiin na iko mënt, ņwut kado kalaar ikow yi nja mnkow, dbubara me kë dyilu na upi kë iya wo iinwina. »

²⁴ Uko mënt udo uko ji kli kwajanț kë başë bi aji na Yuda : « Tamar ababu aya awaap uleeful ado mobana kayinj ți buțaan bi adolonj. »

Kë Yuda aşë ji : « Nadoon bapënanana bdig batëra najeb. » ²⁵ Kë wi bakpënanulunj kaşë yil baya baji na ayootanul : « Ñiintj ajuğ iko yi, awulunj kayinj. Dkooțu kooț tenan bnuura paneel na ptal pi na pjuuți, ișal aji iwo yi in ba? »

²⁶ Yuda ayikrën ya aşë ji : « Ñaaț i awo natool apelën ; na manjoonan mëndi pwula Şela abuk naan aniima. » Wi wi Yuda așaaņ ado kë bawutana, awo aankak apiintj na a.

27 Kë wal wi Tamar abanuŋ ʒi kabuk, abuk kbet.
 28 Wi akbukunŋ alonŋ ʒi bapoŋ adun apënan kañen, kë ñaaŋ ankbuk bukanuluŋ atan ptal pjeenkal ʒi ka ašë ji : « I apënuŋ uteek. » 29 Kë napoŋ ašë bi kakan kañen kë natëbantën apën uteek. Kë ñaaŋ ankbuk bukanuluŋ kë ašë ji : « Ihaabëš bgah aŋpna! » Ukaanŋ kë Yuda aŋu'a katim ki Peret*. 30 Kë abuk ašin anwoonŋ na ptal pjeenkal abaa pën, kë baŋu'a katim ki Ferah.

39

Yotef du Ejiptu

1 Wi baišmayelit baŋiŋuŋ Yotef du utaak wi Ejiptu bawaapa ñiinŋ alonŋ i katim kawoonŋ Potifar. Awo ʒi baweek biki pših pi Farawuna naših i Ejiptu, ul awoonŋ naših i bayeŋ biki nul.

2 Kë *Yawe Nawat Kabuka ašë wo na Yotef, kë iko bti yi ajaanŋ aŋu kañeen iji iŋëp bnuura. Afëŋ du uko Potifar i utaak wi Ejiptu. 3 Kë jibi uŋ awinuŋ kë Nawat Kabuka awo na a, abot aji do uko bti wi aŋuunŋ iñeen yi nul kë uji uŋëp bnuura, 4 amëbana bnuura, aŋu'a kë aklempara ul ʒi bkowul. Adola kë awo namali i nul, aŋu bka bi nul bti ʒi iñen yi nul. 5 Yotef aŋu kë Nawat Kabuka awul katoh ki Potifar bnuura, wi adoluluŋ kë awo namali i nul. Awula bnuura ʒi iko bti yi akaanŋ ʒi katoh na du uŋëeh. 6 Hënk, kë Potifar ašë ʒu bka bi nul bti ʒi iñeen yi Yotef, uko ude wi nul ʒaň wi wi adukiinŋ akaanaan.

Yotef na ahar Potifar

* 38:29 Peret ʒi uhebëre dawoonŋ bgah bŋëpni.

Kë Yotef ašë wo ñaaŋ annuuriinŋ uleef abot anuura kaara. ⁷ Wi ŋwal ŋlonŋ ŋaṭëpuŋ, kë ahar ñiinṭ i aklemparuŋ ašë tu këš ṭi a. Aji na a : « Joh ŋpiinṭ, »

⁸ Kë Yotef apoki ašë ji na a : « Ayinu, ajuŋ naan aṭu bka bi tul bti ṭi iñen yi naan, aando ji hep-araan uko unṭëpuŋ ṭi katoh. ⁹ Ul ṭi uleeful aando pelanaan nin uko ulonŋ ṭi katoh ki. Anneenanaan nin uko ulonŋ ṭi katoh bë mënṭ iwi, ṭiki iwo aharul. Kë hum di di nhiniinŋ kado uko uwuṭaan wuŋ ka-juwan ṭi kadun ki Našibaṭi ba? » ¹⁰ Kë ñaaṭ ašë bi duka duka ṭi pṭiini na Yotef ŋnuur bti, kë unŋ apoka pok ppiinṭ na a, pwo na a.

¹¹ Unuur ulonŋ kë Yotef ašë neej ṭi katoh pya kado ulempul, nin ñaaŋ alonŋ aanwo da ṭi balemp bandukiinŋ. ¹² Ñaaṭ ahar Potifar amëbana ṭi kamiša ašë ji na a : « Joh ŋpiinṭ! » Kë Yotef ašë ṭi apën bdiŋ kë kamiša kaduka ṭi iñen yi ñaaṭ. ¹³ Wi ñaaṭ awinuŋ kë adukara kamiša, apën bdiŋ, ¹⁴ ahuuran wal mënṭ adu balemp biki nul aji na baka : « Nabiin naten, nahebërë i ayin naan aṭijuŋ nja abi pnoha na nja. Abi aji apiinṭ na nji kë nšë huuran maakan. ¹⁵ Wi atiinkuŋ kë nṅajari, kë ašë ṭi aduk kamiša ki nul ki, apën bdiŋ. »

¹⁶ Ajeŋ kamiša abëkan ayoonkna ayinul abi. ¹⁷ Wi abanuŋ kë ašë ṭupa uko wi aṭupuŋ balemp : « Nalemp nahebërë i iṭijuŋ un abi pnoha na nji. Abi ala ppiinṭ na nji, ¹⁸ wi nṅajaruŋ kë ašë ṭi apën bdiŋ aduk kamiša ki. » ¹⁹ Wi ajuŋ Yotef atiinkuŋ kë aharul aṭupa uko wi nalemparuŋ adoluluŋ, adeebaṭ maakan. ²⁰ Ado kë bamob Yotef awat ukalabuš du dko di bakalabuš biki naših bawoonŋ.

Yotef du ukalabuş

Kë hënk di Yotef awoonj du ukalabuş. ²¹ Kë *Yawe Nawat Kabuka aşë wo na a, awula bnuura abot adola kë awinana bnuura ti kës ki naweek i ukalabuş. ²² Naweek uñ aţu'a kë awo naweek i bakalabuş bti, uko bti unkdolaniin da uji uţëpna ti iñeen yi nul. ²³ Naweek i ukalabuş aankak aji do do nin uko ulonj wi baţu'u luñ pdo, ţiki Nawat Kabuka awo na Yotef, abot ado kë iko yi ajaanj ado bti iji iţëp bnuura.

40

Nţaafi ņi naboman poot na ņi najuñ i naşih

¹ Wal wi iko yañ iţëpuñ ajon, ubi ka unuur ulonj kë naweek i baboman poot na naweek i bajunj biki Farawuna naşih i utaak wi Ejiptu kë bajuban ajug baka. ² Farawuna adeebaţër baka, ³ adoo wat baka ukalabuş wi naşih i bayenj. Du ukalabuş mënţ di di Yotef awoonj. ⁴ Naşih i bayenj ado kë Yotef aklempar baka.

Bajon ntiinku du ukalabuş. ⁵ Uka utejan ulonj wi bukal batëb bti, naboman poot na najunj baţaafiin, ņtaafi ņi andolunj ņaka uko wi ņajaki. ⁶ Na nfa, wi Yotef abiinj du baka aşë win ti kaara di baka kë bahaajalaa. ⁷ Ahepar baka aji : « we ukaanj kë ikaara yi nan iţëla ţëlaa ba? »

⁸ Bateema aji : « Nţaafii, kë nin alonj ti aşë wo aanhil hil pţupun uko wi ņtaafi ņajakunj. »

Kë Yotef aşë aji na baka : « Naşibaţi ajaanj aţup uko wi ņtaafi ņajakunj, kë nşë kooţan, naţupaan ņa. »

⁹ Naweek i baboman poot aji na a : « Dţaafi kë bko banjaan badolna ubiñu kë banaţ ti kadun naan, ¹⁰ bawo na inah iwajanţ. Iţëñi abuk mnko,

kë manjeenki. ¹¹ Dmëban pnkalame pi Farawuna, amar mnko mun apooñ ti pa ašë jej pa awul Farawuna. »

¹² Yotef aji na a : « Uko wi ntaafi njakuñ wi : inah iwajanť iwo nnuur njawanť. ¹³ Ti na nnuur njawanť, Farawuna adeenju, kakakanu du ulemp wi nu. Ido kawula pnkalame pi uko udaan jibi ibiin aji kdo wi iwoon naweek i babomana poot. ¹⁴ Dkooťu kooť, ktilmi'aan wal wi iko bti ikkakuñ bnuura na iwi, ñagi'aan itiini na Farawuna uko wi naan, ado mpën ti ukalabuş wi. ¹⁵ Hënk di uťepuñ aji : bamëbën apënan du uťaak wi bahebërë, kë ti uťaak wi mëndo do nin uko ulon unhilanuñ kaťu bawatën ukalabuş. »

¹⁶ Naweek i bajuñ awin kë pwin ntaafi pi Yotef pawo pnuura ašë ji na a : « Nji kak dtaafii. Dmara mara akuña icah iwajanť inwoon na ipoom na iko ilon itënt ya. ¹⁷ Iko ilil impoti yi bajuñuñ Farawuna iwoon du kakah kanwoon du bko duuť, kë nkat njaşë ji nabi kade iko mënt ti kakah. »

¹⁸ Yotef ateema aji : « Uko wi ntaafi njakuñ wi : icah iwajanť yuñ iwo nnuur njawanť. ¹⁹ Ti kak na nnuur njawanť, Farawuna adeenju kafal bkow, kado bayoontu ti bko, nkat njaşë nabi nado katibu. »

²⁰ Wi aťupuñ ntaafi ado nnuur njawanť kë uşë wo unuur unjaan uleşan unuur wi kabuka ki Farawuna, kë adu balemparul baweek bti ufettu, awutan naweek i baboman poot, na naweek i bajuñ ado kë banať ti kadun ki bañaan. ²¹ Akakan naweek i baboman poot ti ulemp, kë awula pnkalame kë adaani, ²² kë naweek i bajuñ, ado kë bayoonta, jibi Yotef abiin aťup baka. ²³ Kë naweek i baboman poot ašë wo aanleş Yotef, aťilmi'a.

41

Nɔ̄taafi ɔ̄i Farawuna

¹ « Wi iko yaŋ iṭepuŋ udo ɔ̄subal ɔ̄tëb kē *Farawuna naɔ̄ih i Ejiptu aɔ̄šë ɔ̄taafi. Aɔ̄taafi amara mara anaṭ du kaŋog bdëk bi bajaan bado Nil, ² aɔ̄šë win uko ji ɔ̄ngit paaj na uloŋ ɔ̄nuura ɔ̄mag kē ɔ̄pëna du bdëk, abi afeer ɔ̄ti kabaŋ ki ba. ³ Akak awin kē ɔ̄ngit paaj na uloŋ kē ɔ̄pëna du bdëk abi ɔ̄ti kafet ki ɔ̄teek, ɔ̄awo ɔ̄wuɔ̄taan ɔ̄bon maakan. ɔ̄nabi anaṭ ɔ̄ti kaŋog ɔ̄teek du kabaŋ ki bdëk bi Nil, ⁴ aɔ̄šë doh ɔ̄ngit ɔ̄nuura ɔ̄mag paaj na uloŋ ɔ̄nu. Wal mënṭ kē Farawuna aɔ̄šë lënk aten.

⁵ « Aŋoyënt kak aɔ̄šë kak aɔ̄taafi. Aɔ̄taafi kē uko uwo wo ji ɔ̄deey ɔ̄nuura ɔ̄mag ɔ̄pën ɔ̄ti kantoliin kaloolan atag adoo do ɔ̄yaas paaj na uloŋ. ⁶ Uwo kak ji ɔ̄deey ɔ̄wuɔ̄taan ɔ̄i uyook wi umayar unuur utëruŋ ɔ̄pën ɔ̄ti kafet ki ɔ̄teek atag ado do ɔ̄yaas paaj na uloŋ. ⁷ ɔ̄deey ɔ̄wuɔ̄taan ɔ̄fiihlën ɔ̄deey ɔ̄nuura ɔ̄mag paaj na uloŋ ɔ̄nu. Wal mënṭ kē Farawuna aɔ̄šë lënk aten, awin kē aɔ̄taafi ɔ̄taafi.

⁸ Na nfa ahaajalaa, aɔ̄šë du baɔ̄ɔ̄nan na baɔ̄naan bakowɔ̄taan bti ɔ̄ti Ejiptu. Aɔ̄ɔ̄p baka ɔ̄taafi ɔ̄i adoluŋ kē nin aloŋ aanhil pɔ̄ɔ̄pa ɔ̄a.

⁹ Kē naweek i baboman Farawuna poot aɔ̄šë ji na a : Dbaan alesh uko wi mbiin awo i kado. ¹⁰ Farawuna abi deebaɔ̄tër balemparul, ɔ̄ni na naweek i bajun. Ajejun awat ukalabuɔ̄ du naɔ̄ih i bayen biki nul. ¹¹ Nɔ̄taafi un batëb bti ɔ̄ti utejan uloolan, kē uko wi ɔ̄taafi ɔ̄i nun ujakuŋ uɔ̄šë paɔ̄. ¹² Uka du ukalabuɔ̄ naɔ̄taɔ̄a aloŋ nahebërë, anwoon nalemp i naɔ̄ih i bayen. Nɔ̄kakalesh a ɔ̄taafi ɔ̄i nun, kaɔ̄šë ɔ̄ɔ̄pun uko wi ɔ̄ajaki. Aɔ̄ɔ̄p andoluŋ ɔ̄taafi ɔ̄i nul.

13 Kë jibi aţupun un, h nk di u  pun: bakakanaan du ulemp wi naan, k  undu ba   yoonta. »

14 K  Farawuna a   do k  badu Yotef, k  ba   taran ap nana du ukalabu . Bapuunka, a  l  a imi a a    ija  i kadun ki Farawuna. 15 Farawuna aji na a : « D aafi, k  nin alon a   wo aanhil p up n uko wi  ajakun. K  ba    up n aji iji kwin  aafi. »

16 K  Yotef a   teema aji : « M n  nji dhilun pdo uko m n ! Na iba i akt pun Farawuna uko wi  aafi  i nul  ajakun. »

17 K  a   ji na a : « D aafi k  uwo wo ji dna   i kaban ki bd k bi Nil, 18 a   win  ngit paaj na ulon  nuura  mag k   ap nna du bd k bi Nil abi afeer  i kaban. 19 Dkak awin kak k   ngit paaj na ulon  wu aan,  bon  kay maakan k   ap n  i kafet ki  teek, m mbaan kawina  ngit  anwu i ji  an  i Ejiptu bti. 20  ngit  wu aan  bon  adoh  ngit paaj na ulon  teek  anwoon  nuura. 21 K  wi  ayoorun  a, iindo ji kwin win me  ayoor  undu,  iki  abona bon awu  t  i kateeku. Wal m n  k  n   l nk aten. 22 Dkak anoy n  a    aafi kak, d aafi awin k  uwo wo ji  deey  nuura  mag  ap n  i kantoliin kaloolan atag ado do  yaa  paaj na ulon. 23 K   deey  wu aan  kay  i uyook wi umayar unuur ut run  akak ap n  i pntooliin m n  atag ado do  yaa  paaj na ulon. 24  deey  wu aan  afiikl n  deey  nuura paaj na ulon  un. D up  aafi  i ba enan, k  nin alon aanhil p up n uko wi nhilun katiink. »

25 Yotef aji na Farawuna : «  aafi  i Farawuna adolon  awo  loolan. Na iba i a upa uko wi ak-dolon. 26  ngit paaj na ulon  nuura  awo  subal paaj na ulon,  deey  nuura  amp nun  i pntooliin

aṭag te nyaas paaj na ulon ɲawo ɲʂubal paaj na ulon: ɲʂaafi ɲawo ɲloolan. ²⁷ Kë ɲngit ɲbon ɲwuʂaan paaj na ulon ɲankbiin ʂi kafet ki ɲteek na ɲdeey ɲwuʂaan ɲantagun ʂi kantoliin te nyaas paaj na ulon ɲi uyook wi umayar unuur utërun ɲakak awo ɲʂubal paaj na ulon. Uko mënt yuuuj kë uka ɲʂubal paaj na ulon ɲi ubon uweek.

²⁸ « Jibi nʂupun Farawuna, Naʂibaʂi ayuuja yuuuj uko wi akdolun. ²⁹ Udun aka ɲʂubal paaj na ulon, pyok pweek pawo ʂi utaak wi Ejiptu bti. ³⁰ Woli ɲʂubal mënt ɲaʂëpi, ɲʂubal paaj na ulon ɲi ubon uweek ɲaʂë bi. Bañaan bado ʂilma ʂilma pyok pambiiin awo ʂi utaak wi Ejiptu. Ubon mënt unooran, uhajan utaak maakan. ³¹ Bañaan bado ʂilma ʂilma pyok pambiiin awo ʂi utaak, ubon mënt uhajan wa maakan. ³² Woli iwin kë Farawuna aʂaafi nyaas ɲtëb uwo kë Naʂibaʂi ado uko mënt na manjoonan, adoo ʂaran ʂaran kado wa.

³³ « Hënkun Farawuna alaan ñaan natit anwoon na uʂal untunja aʂu'a ʂi bkow bi utaak wi Ejiptu bti. ³⁴ Farawuna anaʂiin, aʂuun balemp biki nul ʂi utaak, ʂi ɲʂubal paaj na ulon ɲi pyok, baʂuun bañaan badoki bafaʂ uko wi bakitun kado ifah kañeen kapënan kalon kaluku. ³⁵ Baʂonkan ɲdeey bti ʂi ɲʂubal ɲi pyok. Farawuna aʂuun baka pʂu ɲdeey du inkuti du ɲbeeka bahank ɲa da. ³⁶ ɲdeey ɲun bahank ɲa pa ɲʂubal paaj na ulon ɲi ubon ʂi utaak wi Ejiptu ; hënk bañaan biki utaak bawutna kaket wal wi ubon ukbiin kabi. »

Pdëm pi Yotef

³⁷ Nʂup ɲi Yotef ɲalil *Farawuna na banjaan baʂënka pʂih bti. ³⁸ Farawuna aji na baka : « ɲhilan

kawin ñaanj alonj atënt i i? Anwoonj na Uhaaş wi Naşibaţi? »

³⁹ Aji na Yotef : « Wi Naşibaţi adoliinj kë ime uko wi, uunka nin ñaanj antitunj, anwoonj na uşal untunja ji iwi. ⁴⁰ Iwi ikwoonj naweek i katoj ki naan, bañaanj biki utaak bti bado kado uko wi ijakunj, pţij pi pşih ţań pakţuunj mpelu. ⁴¹ Dţu'u ţi kadun ki utaak wi Ejiptu bti. »

⁴² Farawuna apënan wal mëntj paneel panwoonj ţi kañen ki nul awoh Yotef. Awoharana imişa yi patenda pdaanj abot aţu'a bkitrën bi wuuru ţi kaţuţ. ⁴³ Apayana ţi ukaaru wi nul utëbantën wi ņmpëlënt ņakpuluņ unwoonj wi nalemparul ańńognuluņ. Kë başë huuran ţi kadunul aji : « Naţëpaana! » Kë hënk di di Farawuna aţu'u luņ ţi kadun ki utaak wi Ejiptu bti.

⁴⁴ Aji na Yotef : « Nji dwoonj Farawuna, kë nin alonj ţi Ejiptu aşë wo aankdo uko wi iwoonj iindinani. » ⁴⁵ Wi wi aţu'uluņ katim ki Şafnat Paneya aşë wula Atenat abuk Potifera naţenjan i On kë aniimi. Kë Yotef aşë ñaay na utaak wi Ejiptu bti.

⁴⁶ Yotef aka ņşubal iñeen ņwajantj wi baţijuluņ ţi kadun ki Farawuna naşih i Ejiptu. Apën aduk Farawuna aşë ñaay na utaak wi Ejiptu bti. ⁴⁷ Ţi ņşubal paaj na ulonj ņi pyok, mboş manwul ņdeey ņţum maakan. ⁴⁸ Kë Yotef ado kë baţoonkan ņdeey ņi ņşubal paaj na ulonj ņuņ aţu ņa ţi ņbeeka. Aji ţu ţi ubeeka undoli ņdeey ņi ņţeeh ņanfooyuņ wa. ⁴⁹ Ahank ņdeey kë ņatum ji pyiw pi bdëk, ņatum pţum paņ kë badoo ţańan pniib ņa, ţiki ņatum pţum pweek maakan.

Babuk Yotef

⁵⁰ Ji uşubal wi ubon udo kabi, Atenat abuk Potifera naŋenan i On, abukar Yotef bapoŋ biinŋ batëb.

⁵¹ Yotef awul nateek katim ki Manate*, aji : « Naşibaŋi ado kë nŋilma unoor wi naan bti, abot ado kë nŋilma katoŋ ki paapa bti. » ⁵² Awul natëbantën katim ki Efrayim†, aji : « Naşibaŋi ado kë kabuk kajoobët na nji ŋi utaak wi pjuuk pi naan. »

⁵³ Wal mënŋan kë nşubal paaj na ulon ŋi pyok ŋi Ejiptu kë naşë ba, ⁵⁴ kë ŋi paaj na ulon ŋi ubon uweek naşë jun, jibi Yotef abiiŋ aŋup. Ubon uwo ŋi nŋtaak bti, kë uko ude uşë wo ŋi Ejiptu. ⁵⁵ Wi baŋaanaŋ biki Ejiptu bawoonŋ baankak aka uko ude, baya du *Farawuna ahuuran ahepara uko ude, kë aji na baka : « Nayaan du Yotef, nado uko wi akjakaanŋ. »

⁵⁶ Ubon uwo ŋi utaak bti. Kë Yotef ahaabëş inkuti yi bahankuŋ ŋdeey aşë waap ŋa baŋaanaŋ biki Ejiptu. Ubon ubaa kak adëma dëm du utaak. ⁵⁷ Baŋaanaŋ bapënnan nŋtaak bti abi Ejiptu pnug ŋdeey du Yotef ŋiki ubon udëm ŋi nŋtaak bti.

42

Pyit pi Yotef na babuk aşin

¹ Wi Yakob atiinkuŋ kë bawaap ŋdeey du Ejiptu, aji na babukul : « we wi naŋoonŋ atenaŋ ba? ² Dtiink kë baji bawaap ŋdeey du Ejiptu! Nayaan da nayan nanug ŋdeey ŋwutna kakeŋ ubon. »

³ Kë babuk aşin Yotef iŋeen baya Ejiptu pnug ŋdeey. ⁴ Kë Yakob aşë wo aando kë baya na

* **41:51** Manate : ŋi uhebëre danaam katiinkare na pŋilma.

† **41:52** Efrayim : ŋi uhebëre danaam katiinkare na kabuk kajoobët na nji.

Benyamin aṭa Yotef ṭiki aji buṭaan baanwo i ka-jotna. ⁵ Babuk *Itrayel baya wal mēntṭ pnug ṇdeey anaakiir na bañaanṭ bankyaanṭ kak pla ṇdeey, ṭiki ubon uwo kak du utaak wi *Kanaan.

⁶ Wal mēntṭ Yotef aṭijanunṭ utaak, ul ajaanṭ awaap biki utaak bti ṇdeey. Babuk aṣin babi anup ṭi kadunul afētṭ kaara ṭi mboṣ. ⁷ Wi Yotef awinanṭ win babuk aṣin aṣe yikrēn baka, ado ji ṇaanṭ anwoonṭ aambaanṭ kawinara baka. Aṭiini alēbar na baka aji : « Napēnna ṭunṭ? »

Kē bateem aji : « Npēnna utaak wi Kanaan, ṇbi bi pnug ṇdeey. »

⁸ Yotef ayikrēn babuk aṣin kē bukal baṣe wo baanyikrēna. ⁹ Wal mēntṭ aleṣ ṇṭaafi ṇi abiiṭṭ ado ṭi baka aṣe ji na baka : « An nawo bañaanṭ bam-meniinṭ abi pten umbanṭ wi nahilanunṭ kakobna utaak woli nabi ugut. »

¹⁰ Kē baṣe pok aji : « Naweeek, mēntṭ hēnk da, ṇbi bi pnug ṇdeey. ¹¹ Jibi ṇwoonṭ hēnk ṇiintṭ aloolan abukunṭ un, ṇwo bañaanṭ baṭool, un balemparu ṇenwo bañaanṭ biki ijakunṭ. »

¹² Kē ul aṣe ji na baka : « Aa, nabi pten dko di nahilnunṭ kakobna utaak, woli nabi ugut. »

¹³ Kē bateem aji : « Balemparu babi wo iṇeen na batēb, awo bti babuk ṇiintṭ aloolan du utaak wi Kanaan : nampoṭi aduka na aṣinunṭ kē alon aneemi. »

¹⁴ Yotef kē aji na baka : « Dṭijan ṭi uko wi njakunṭ. ¹⁵ Uko unktuunṭ ṇji naṭup manjoonan wi : dmehna ṭi bkow bi Farawuna kē naankpēn ṭi woli aṭa'an aambi ṭi. ¹⁶ Nahilan alonṭ ṭi an aya aṭija ; kē an naduka ṭi kawo ukalabuṣ te ndo ten me ṇṭup ṇi nan ṇajoonani, woli naandi wa kamehna kak ṭi

bkow bi Farawuna kaji nawo bañaan biki njakuñ aji nawoo. »

¹⁷ Ajej baka bti awat ukalabuş, kë bado nnuur n̄wajan̄. ¹⁸ Unuur uwajan̄t̄en Yotef aji na baka : « Nji dji kadēman Naşibaṭi na manjoonan, ukaan kë nji kaṭupan uko wi nakdolun̄ kahilna kawo naankkeṭ. ¹⁹ Woli naṭup manjoonan, alon̄ ṭi an kaduka ṭi, kawo ukalabuş, bandukiin̄ bayaan na n̄deey n̄i banumiin̄ pa itoh yi baka inwoon̄ na ubon. ²⁰ Naṭijan̄ aṭa'an n̄hilna nwin kë n̄ṭup n̄i nan n̄jajoonani. » Kë badinani.

²¹ Baṭeļşēr aji : « Na manjoonan, n̄wo ṭi pluk uko wi n̄dolun̄ abuk aşin n̄ja : n̄win m̄naga ṭi kēş ki nul wi akjakun̄ na n̄ja n̄miira, kë n̄şē wo n̄ēndi p̄tiinka. Ukaan̄ kë m̄naga mēn̄ṭ mamēb n̄ja. »

²² Ruben ateem baka aji : « Mēnjakan aji nawut kado napoṭ buṭaan i? Kë naşē wo naandii, hēnkun̄ n̄luk p̄keṭ pi nul. »

²³ Baamme kë Yotef ate uko wi bajakun̄, ṭiki ado ñaan̄ alon̄ kë aji ṭelēş na uṭup wi Ejiptu uko wi bajaan̄ baṭup na uhebērē. ²⁴ Yotef aya alow aşē wooni. Wi akakun̄, aṭiini na baka aşē do kë bamob Timeon̄ atan̄ ṭi kadun̄ ki baka. ²⁵ Yotef ado kë baṭuman n̄şaaku n̄i babiinaanun̄ n̄deey, abot ado kë bakakan̄ andolon̄ itaka yi aṭijun̄ ṭi uşaaku wi nul wi n̄deey. Awul baka uko uya kade na bgah. ²⁶ Kë bapaf n̄deey ṭi n̄buuru aşē ya.

Pkak du uṭaak wi Kanaan

²⁷ Kë wi başaan̄ aya naṭ du dko dlon̄ kafēr, alon̄ ṭi baka ahaabēş uşaaku wi n̄deey wi nul pa pwul ubuuru wi nul ude, aşē win itaka kë ipaf ṭi n̄deey duuṭ. ²⁸ Aji na babak aşin : « Bakakanaan̄ itaka yi

naan, dwin ya du uşaaku naan meet. » Wal mēnt̄
kē palēnk pweek paşē mob baka kē bakkat kat aşē
ji : « we wi Naşibaţi abaaŋ ado nja hēnk ba? »

²⁹ Wi babanuŋ du Yakob aşin baka du uţaak wi
*Kanaan, baţupa uko bti unţēpuŋ, aji : ³⁰ « Ńiint̄
anwoon̄ ajug uţaak wi ŋyaan̄, alēbar na un aji ŋwo
bañaan̄ bammeniin̄ abi pten uţaak wi baka kame
dko di ŋkkobnuŋ wa woli ŋbi ugut. ³¹ Nji na a kē
ŋwo bañaan̄ baţool, kē ŋēnwo bañaan̄ biki ajakuŋ.
³² Njaka aji ŋbi wo bañaan̄ iñeen na batēb biki
ñiint̄ aloolan. Kē alon̄ aşē neem, kē alon̄ aduka
du aşinun du uţaak wi Kanaan. ³³ Kē ñiint̄ ajug
uţaak aşē teemun aji uko unkkaan̄ ame kē ŋţup ŋi
nun ŋajoonani uwo ŋdukara alon̄ ŋi un, ŋjej ŋdeey ŋi
ŋnumiin̄ pa itoh yi nun ŋya. ³⁴ Kē ŋşē wo i kaţija
aţa'un, wal mēnt̄ ame kē ŋēnwo bañaan̄ biki ajakuŋ
aji ŋwoo, ŋwo bañaan̄ baţool. Wal mēnt̄ akakanun
abuk aşinun, ŋbot ŋhil kado kañaay na uţaak. »

³⁵ Kē jibi bakpēnanuŋ ŋdeey ŋi ŋşaaku ŋi baka,
kē andoluŋ aşē win itaka yi nul ŋi umbootu wi
atanuŋ ya, balēnk maakan bukal na aşin baka.
³⁶ Wal mēnt̄ kē Yakob aşē ji na baka : « Naŋal
pdo nwaan̄ babak naan : Dneemandēn Yotef, abot
aneemandēn Fimeon̄, kē naşē ŋal kak kaya na
Benjamin! ŋi nji i i iko yuŋ bti ikjotuŋ. »

³⁷ Kē Ruben aşē ji na aşin : « Ihilan kafin̄ babak
naan batēb woli mēnt̄iju a. ŋu'ana ŋi kañen ki naan,
dkakanu a! »

³⁸ Kē aji : « Abuk naan aankya na an, abuk anin
aneemi kē aduka aloolan. Woli buţaan daya jotna
du bgah, mnhaj kafin̄en, nji ndoon̄ abi ŋaf ŋaf. »

43

Benyamin na babak ašin baya du Ejiptu

¹ Ubon udëma dëm pya ƙi uƙaak. ² Wi Yakob na babakul babaan ɗeey ɗi baƙijnun Ejiptu, kɛ ašɛ ji na baka : « Nakakan naya nanug ɗeey ɗlon. »

³ Kɛ Yuda ašɛ teem aji : « Ńiint ƙi uƙaak wi Ejiptu aƙup na mntumul aji : “Nawutan kabi ƙi kadun naan kɛ naanwo na aƙa'an.” ⁴ Woli iwutun kɛ ɗya na aƙa'un, ɗya kaya nug ɗeey, ⁵ kɛ iɗale wo iinwuta, ɗɛnkya, ƙiki Ńiint aji : “Nawutan kabi ƙi kadun naan kɛ naanwo na aƙa'an.” »

⁶ Yakob i bakakun adu *Itrayel aji na baka : « we ukaan kɛ najaka naƙaa ba? Nji i i najubanun. »

⁷ Kɛ bateem aji : « Ńiint aheparaarun hepar iko itum ƙi biki katohun, aji na un : “Ašinan ahuma najeb i?” “Naka aƙa an alon i?” Hɛnk kɛ ɗƙupa, ɗɛnhilan kame kɛ abi kajakun ɗƙija aƙa'un. »

⁸ Kɛ Yuda ašɛ ji na ašin : « Wutan napoƙ abi na nji. Nya, ɗhilna ɗwo ɗɛnkkeƙ un na iwi na babakun. ⁹ Djeƙ uko wi napoƙ ƙi bkow naan, nji i i ikheparulun woli mɛnkak na a, aƙija ƙi kadunu. Uko mɛnt uwole kajubanu te unuur wi nji kakeƙun. ¹⁰ Woli ɗɛnjon lah hɛnk, ɗndoon abi ya kadobi kak utɛbantɛn. »

¹¹ Kɛ Itrayel ašin baka ašɛ ji : « Jibi uwoon han nadoon uko wi : naƙijan iko ilon ƙi inuurnaaniin ƙi uƙaak naƙij Ńiint mɛnt, iko itaabanaani pde, ilil pƙɛkɛn, na ikuraaraani, mnob na mbuk mnlon mndoh. ¹² Nakaan najej itaka nahoƙan ƙi yi nabiin aƙɛnk ƙi ɗšaaku ɗi nan, uhinan kawo baamme kɛ baƙu ya da. ¹³ Najajan aƙa'an nakak du Ńiint mɛnt. ¹⁴ Dɗɛhan *El Šaday, Našibaƙi Anhiniin iko bti ado

ñiinṭ mēnt ajoob bkow na an adoo wutan nakak na abuk aṣinan undu na Benyamin. Kē nji woli dwo kawaanṭ babak naan uwo haṅ. »

¹⁵ Kē bajej iko yi bawoonṭ i kaya kaṭen, ajej itaka yi banumiinṭ ado nyaaṣ ṅtēb aṣē ya na Benyamin. Baya wal mēnt Ejiptu aya du uko Yotef.

Du uko Yotef

¹⁶ Yotef awin Benyamin kē agakandēr na babak aṣin aṣē ji na naweek i balemp biki nul : « Ṇooṭan bañaanṭ biki du katoḥ, ifinṭ unṭaam iboman, bade nṭa blant na nji. » ¹⁷ Kē ñiinṭ ado jibi Yotef ajakuṅ aṅooṭ baka du katoḥul. ¹⁸ Balēnk wi baṅooṭuṅ baka du uko Yotef aṣē ji : « Itaka yi ṅṭenkuṅ du ṅṣaaku ṅi nja uyaaṣ uteek iṭuunṭ kē bakṅooṭ nja, bajotna nja, kamob kado kajuukṅṭenṭ ṭi ulemp. Bajej kak ṅbuuru ṅi nja. »

¹⁹ Baya aṅog naweek i balemp biki Yotef du plēman pi katoḥ aṣē ji na a : ²⁰ « Naweek, miirun! Nḃi uyaaṣ uteek pṅug ṅdeey. ²¹ Kē wi ṅṣaanṭ aban du dko di ṅnaṭuṅ kafēr, ṅhaabēṣ ṅṣaaku, aṣē win kē itaka yi andoluṅ ṭi un kē iwo du ṅa meetṭ, afēnana aliṅ na itaka yi ṅlukuṅ. Ṇṭij ya, yi yi. ²² Ṇkak aṭij itaka pa pṅug ṅdeey kak. Ṇēmme anṭuunṭ ya du ṅṣaaku ṅi nun. »

²³ Kē unṭ aṣē teem baka aji : « Natēṅṭenēn, nawut kalēnk! Naṣibaṭi, i an na aṣinan najaanṭ nadēman aṭuunṭ itaka mēntṭ ṭi ṅṣaaku ṅi nan. Nji ṭi uleef naan dyeenk itaka yi nan. » Wi wi aṣaanṭ aṭij baka Timeoṅ. ²⁴ Aneejan baka du katoḥ awul baka meel kē baṅow ihoṭ abot awul ṅbuuru ṅi baka ujaagal. ²⁵ Bapēnan iko yi bawoonṭ i pṭen Yotef abēkan ayoonka abi pde blant ṭiki baṭup baka kē badeena da.

²⁶ Wi Yotef aṭiışuṅ du katoḥ, bawula iko yi baṭiṅ aṣë ḡup afëṭ kaara ṭi mboṣ. ²⁷ Kë uṅ aṣë wul baka mboṣ aṣë hepar baka aji : « Hum di uleef uwoon na aṣinan naṭaf i nabiin ajakën ba, ahuma da i? »

²⁸ Bateema aji : « Aṣinun, nalemparu, awo da, uleef uwo bnuura na a. » Bakak aṅup afëṭ kaara ṭi mboṣ.

²⁹ Wi Yotef akatuṅ kës aṣë win Benyamin aṭa'ul, abuk anin, aṣë hepar aji : « I, awoon aṭa'an i najaknuṅ i? »

Aṭiini na a aji : « Abuk naan, dñehan Naṣibaṭi awulu bnuura. » ³⁰ Aṭaran apën ṭiki pñaak paṭi na a, kë mnkuul maṅogi. Aya aneej du meetḡ di nul aṣë jun ḡwooni. ³¹ Wi abaaṅ, aṅow kaara akaṅ mnkuul aṣë pën aji na balemparul baṭiṅ pde.

³² Bayiṣa mpaṭ, ayiṣ babuk aṣin mpaṭ abot ayiṣ bañaan biki Ejiptu ṭiki biki Ejiptu baanhil pde ṭi dko dloolan na biki Iṭrayel : bapok uko mēntḡ bnuura. ³³ Ado babuk aṣin kë baṭo aṭaan na a, andoluṅ na dko di awoon i kaṭo, ajunna du bajeen te du nabaasha, kë bukal baṣë ṅoṅar awo ṭi ptenar. ³⁴ Ul kë aṣë do kë bapēnan ṭi kayiṣ ki nul idaaṣ innuuriin awul baka. Dko di Benyamin dapel di bandukiin ḡyaaṣ kañeen. Badaan na a, alilan akuj.

44

Pnkalame pawinana ṭi uṣaaku wi Benyamin

¹ Yotef aji na naweek i balemp : « Tumaan ḡṣaaku ḡi bañaan biki ḡdeey, bajejan ḡdeey bṭi ḡi bahilanuṅ kayaanaan, ṭuun kak ṭi uṣaaku wi andoluṅ itaka yi nul. ² Jegan pnkalame pi naan, panṭaknuṅ untaam,

iŕu pa ŕi uŕaaku wi anwoonuŕ nampoŕi, na itaka yi aluknuŕ nŕdeey. » Kë uŕ ado jibi Yotef ajakuluŕ.

³ Wi nfa mambanuŕ, bado babuk aŕin Yotef kë badapa nŕbuuru ŕi baka atool pya. ⁴ Bapënaara pën ŕi ubeeka, kë Yotef aŕë ji na naweek i balemp : « Naŕiin, idookan biinŕ bukuŕ iŕë iji na baka : “we ukaaŕ kë nakakan bnuura bi badolanaŕ na buŕaan ba? ⁵ We ukaaŕ kë nakiiŕ pnkalame pi ajug naan ajaanŕ adaanna kabot kadolna pŕoori ba? Uko wi nadoluŕ uwuŕi.” »

⁶ Aya amob baka aŕë ŕup baka nŕŕup nŕaŕ. ⁷ Kë baŕë teema aji : « we ukaaŕ kë ajugun akŕiini hënŕ? Un balemparu nŕhil kado uko waŕ i? ⁸ Iwin kë itaka yi nŕbiinŕ aŕënŕ du nŕŕaaku ŕi nun meetŕ nŕŕiju ya wi nŕpënnuŕ uŕaak wi Kanaan, hum di di nŕhiluŕ kakiiŕ du katoŕ ki ajugun uwuuru këme iko yi unŕaam? ⁹ Tenan ŕi iko yi nun, ŕi nalemparu i baktënkuŕ kako kankiiŕjaniinŕ nafiŕana, un ŕi nŕleefun, nakakanun baŕnaaŕ biki bakjuuknŕŕënuŕ ŕi ulemp. »

¹⁰ Kë uŕ aji : « Uwoonŕ jibi najakuŕ: ñaaŕ i bakwinuŕ ŕi iko yi nul kako kankiiŕjaniinŕ djuuknŕŕëna ŕi ulemp, kë bandukiinŕ bahil kaya na bgah bi baka. »

¹¹ Kë baŕaran, andoluŕ kë awalan uŕaaku wi nul ahaabëŕ wa. ¹² Kë aten tenan nŕa ajunna du naweek aŕë baañŕaan du nampoŕi, kë pnkalame pawinana ŕi wi Benyamin. ¹³ Wi babuk aŕin Benyamin bawinuŕ uko mëntŕ, batow imiŕa yi baka aŕu nŕŕaaku ŕi nŕbuuru aŕë kak ubeeka.

Bŕup bi Yuda

¹⁴ Wal wi bi Yuda na babuk aŕin bakneejuŕ du uko Yotef, ahum da. Babi aŕup ŕi kadunul afëŕ

kaara ti mboş. ¹⁵ Ahepar baka aji : « we wi wi nabaan ado hënk ba? Naamme kë ñaan anwoon ji nji ahil pme iko immeniin i? »

¹⁶ Kë Yuda atëem aji : « Nawëek, we wi nşaan aji na iwi, we wi nbaan aţup kaji wul ukaan kë uko wi udolanaa, Naşibaţi ayuujun pjuban pi balemparu. Un biki biki, kakanun bajuuk ti ulemp un na i baţënkun na pnkalame pankiijaniin. »

¹⁷ Kë Yotef aji : « Mënhil kado uko wañ, ñaan i bawinun pnkalame ti a i i nji kajuukntënun ti ulemp. An, nakakan na itëb ijoob du aşinan. »

¹⁸ Kë Yuda aşë ya ańoga aji na a : « Nawëek, iwo ji *Farawuna, ţënaan dţupu uko ulon işë iwut kadeebaţër nalemparu! ¹⁹ Ajug naan abi heparun me aşinun ahuma najeb abot aheparun me nka abuk aşinun alon kak, ²⁰ kë nteema aji aşinun awo naţaf kë nbot aka aţa'un alon anwoon nabaasha i nul i abukun ti pţaf pi nul. Abuk anin an mënţan akeţ kë aduka aloolan ti kayin ki anin. Aşinun anjala bnuura. ²¹ Kë iji na balemparu baţiju a itap pkëş. ²² Kë nteemu aji napoţ aanhil pduk aşin, woli aya aduka, aşin kakeţ. ²³ Kë işë mëbanaara mëban aţup aji nwut kakak ti kadunu kë nënwo na a.

²⁴ « Kë wi nkakun du aşinun nalemparu nţupa uko wi ijakun. ²⁵ Wi nwal nlon năţëpun, kë aşinun ajakun na un nkak nja nşug nşëey. ²⁶ Nteema aji nşenkya kë nşëgakandër na aţa'un, ţiki ijakun aji woli nşëmbi na a nşënkil pbi ti kadunu. ²⁷ Wal mënţ kë paapa nalemparu aşë jakun : “Name kë ahar naan awulaarën bapoţ batëb. ²⁸ Alon aneemi, uko ulon wi uţëeh uka pfiņa ţiki aanwinana te nşa. ²⁹ Kë

woli naya na i, kë uko ulon uya dola, nado mnhaj manfiñen nji ndoon abi ɕaf ɕaf.”

³⁰ « Kë hênkuɗ woli dɓan du uko paapa nalem-
paru, awo mênwo na napoɕ i uhaaɕ wi nul uwoon,
³¹ wi akwinaruɗ win kë aanwo na un, akeɕ, un
balemparu ŋkdoluɗ mnhaj manfiɗ aɕinun andoon
abi ɕaf ɕaf. ³² Kë nji nalemparu nɕë ji na aɕinun
aɕu napoɕ ɕi kañen ki naan. Aji na a woli mênɕija
a, kajubana ŋnuur ŋi naan bti. ³³ Hênkuɗ, wutaan
nji nalemparu nyeenkar aɕa'naan, nwo i ikdoon
kajuuknɕën ɕi ulemp. Ul aɕë ya na babak paapa.
³⁴ Hum di di nhilanuɗ kaya du paapa kawo mênwo
na napoɕ? Mênɗal pwin pwuɕan pi nul. »

45

Ptiinkar pi Yotef na babak aɕin

¹ Wal mênɕ kë Yotef aɕë wo aanhil pmëban
mnkuul mi nul ɕi kadun ki bañaanɗ banwoon na a,
ahuuran aji na bañaanɗ biki Ejiptu bti bapën bdig.
Nin alon nampaɕi aanwo da, kë aɕë ɕup babak aɕin
aji awo Yotef. ² Awooni wal mênɕ ado pdiim kë
banwoonɗ bdig badoo tiink. Uko unɕepuɗ wuɗ uya
adoo ban du katoɗ ki *Farawuna.

³ Yotef aji na babak aɕin : « Nji Yotef a. Paapa
ahum najeb i? » Kë baanhil pteema ɕiki balënk
maakan.

⁴ Kë aɕë ji na baka : « Nabiin nañogën. »
Kë bañoga. Aji na baka : « Nji a, Yotef abuk
aɕinan i nawaapuɗ kë bañooɕ Ejiptu. ⁵ Nawutan
kahaajala nabot nawut kadeebaɕër ikowan ɕi uko
wi nawaapuɗ ɕi, ɕiki Naɕibaɕi adolnuɗ kë njotan
kadun ɕi, nawutna kakeɕ. ⁶ Natenan, hênk di
uwoon, ŋɕubal ŋɕëb ŋii ŋi, ŋi ubon uwoon ɕi utaak,

ukak aka kak nşubal kañeen ƚi nin ñaaƚ awoon aankjaar keme kakit. ⁷ Naşibaŋi ajotanaan kadun, pntaali pi nja pawutna kaba, batum ŋi an babot babuur. Uko mēŋ uwo mbuur mnweek. ⁸ Kē uwo hēnk, mēŋ an naŋijnun ŋi, Naşibaŋi a. Ul akaan adolēn kē nwo nalemp anwoon naweek ŋi biki Farawuna naşih, naweek i katoŋ ki nul bti, abot aŋu'ēn ŋi kadun ki utaak wi Ejiptu bti.

⁹ « Hēnkun, nataraan nakak du uko paapa naşē najaka, uko wi Yotef abuku ajakun wii wi : “Naşibaŋi aŋu'ēn kē nwo anwoonun naweek ŋi utaak wi Ejiptu bti. Faraan ibi ŋi nji. ¹⁰ Dwulu dko ifēŋ du utaak wi Goşen, ifēŋ iñogēn iwi na babuku, bababu, ƚntaam ƚi nu bti na bka bi tu bti. ¹¹ Dhil wal mēŋ kado kado kanuma ki nu, ihilna iwo iinkwaan bka bi nu, iwi na biki katoŋu ŋiki ubon ukak aŋo te nşubal kañeen kak.” »

¹² Akak aji na babuk aşin : « Nawin na kēş ki nan, kē Benyamin akak awin kē ƚji kaŋiiniin na mntum mi naan. ¹³ Nayaan du paapa naşupa mndēm bti mi nkaan ŋi Ejiptu na uko bti wi nawinun. Nataraan naya nakak na paapa ŋi. »

¹⁴ Yotef alut amook Benyamin, kē bakwooni bukal batēb bti. ¹⁵ Akak aya amook babuk aşin bti aşē wooni, wi ayompuŋ kē başē ŋelşēr na a.

Farawuna adu Yakob abi du utaakul

¹⁶ Uko unŋepun uban du uko *Farawuna. Başupa aji babuk aşin Yotef babii, kē ul na balemparul banjaan baŋenka pşih bawin kē uwo uko unuura. ¹⁷ Kē Farawuna aşē ji na Yotef : « ŋiiniin na babuk şaaş iji na baka : “Najijan ƚdeey ƚi nan ŋi ƚbuuru ƚi nan naya utaak wi Kanaan. ¹⁸ Najejan aşinan na

bañaan biki nan nabi ti nji. Dwulan mboş mannuurnaaniin ti utaak wi Ejiptu, nabot nado kade mnde mannuurnaaniin ti utaak.”¹⁹ Kaki iji na baka bajej nkaaru ni nmpëlënt nkpulun bañina şaaş, bapoş bampoşi na baaş.²⁰ Jakan na baka bawut kado katen iko yi badukun, şiki iko innuurnaaniin ti Ejiptu iwo yi baka. »

Pkak du Kanaan

²¹ Kë hënk di di babak Yakob i bakakun ado *Itrayel badolun uko mënt. Yotef ado jibi *Farawuna ajakulun awul baka nkaaru ni nmpëlënt nkpulun na uko wi bakyaan kade ti bgah.²² Awul baka andolun kamişa kahalı, aşë wul Benyamin itaka itum* na imişa kañeen ihalu.²³ Akak awul pa aşin nbuuru iñeen nanjijun iko innuurnaaniin ti Ejiptu na nbuuru nwaat iñeen nanjijun ndeey, na ipoom na iko ide pa bayaaş bi aşin.²⁴ Ado babak aşin kë bayaa, aşë ji na baka : « Nawutan kadeebaşer nleefan ti bgah. »

²⁵ Bapën du Ejiptu aya aban du utaak wi *Kanaan du Yakob aşin baka.²⁶ Baji na a : « Yotef awo najeb, ul adoon awo nantuşa i Ejiptu bti. » Kë uhaaş wi tul uşë woşa wo jibi uwoon şiki aanfiyaar baka.²⁷ Kë wi başaan akakalëşa uko bti wi Yotef ajakun, kë abot awin iko bti yi ayilbanun pa pijina kë uhaaş wi nul uşë jun plilan.²⁸ Kë aşë ji : « Ukëşi! Yotef abuk naan awo najeb. Dya kawina ji mbi ndo kakeş. »

* **45:22** Itaka itum : Itaka mënt iwo ktaka iñeen week nwanan (300) yi başaknun untaam.

46

Pya pi Yakob du ɔtaak wi Ejiptu

¹ Yakob i bakakuŋ adu *Itrayel anaɔa na iko yi akaaŋ bti pya Ejiptu. Wi abanuŋ du Berɔeba, ado btejan pa Naɔibaɔi i Itaak aɔin ajaan adɛman. ² Na utejan mɛntɔ, Naɔibaɔi aɔiini na Itrayel ti ntaafi aji na a : « Yakob, Yakob » kɛ ateem aji : « Nji wi. » ³ Naɔibaɔi kɛ aɔɛ ji na a : « Nji dwoon Naɔibaɔi, Naɔibaɔi i ɔaaɔ ajaan adɛman. Kkali pya Ejiptu, dluŋ kado pntaali pweek papɛnna da ti iwi. ⁴ Nji kak dwala na iwi du Ejiptu, nji kaluŋiiŋ kapɛnanu da. Yotef awo na iwi ul akluŋ kadɛtu kɛɔ woli ikeɔi. »

⁵ Yakob apɛnna Berɔeba kɛ babukul baɔɛ payana ul na bapoɔ bampoɔi na baatɔ ti nkaaru ni nmpɛlɛnt nkapuluŋ ni Farawuna adoluŋ kɛ nayaarada. ⁶ Baya na itani yi baka na iko bti yi bakaan ti ɔtaak wi *Kanaan. Yakob aya du Ejiptu na bampɛnnuŋ bti ti a : ⁷ babukul biintɔ na baatɔ, na bababul biintɔ na baatɔ. Aya na baka bti Ejiptu.

Katoh ki Yakob

⁸ Itim yi baɔnaaŋ biki Itrayel banyaan du Ejiptu yii yi :

Itim yi Yakob na babukul :

Ruben awoon bajeenul, ⁹ babukul bawo : Hanok, Palu, Hetron na Karmi.

¹⁰ Babuk Fimeon bawo : Yemuwel, Yamin, Ohad, Fohar, na ɔawul abuk nnaaɔi i ɔtaak wi Kanaan.

¹¹ Babuk Lewi bawo : Gerɔon, Kohat na Merari.

¹² Babuk Yuda bawo : Er, Onan, ɔɛla, Peret na Terah. Er na Onan bakaɔna du ɔtaak wi Kanaan.

Babuk Peret bawo : Hetron na Hamul.

13 Babuk Itaakar bawo : Tola, Puwa, Yaşub na Şimron.

14 Babuk Fabulon bawo : Fered, Elon na Yahleel.

15 Bukun bawoon biinţ biki Leya abukarun Jakob du Padan Aram, na bababul aţu na Dina abukul ņaaţ. Bawo iņeen ņwajanţ na bawajanţ.

16 Babuk Gad bawo : Tefon, Hagi, Şuni na Etbon na Eri na Arodi na Areli.

17 Babuk Aşer bawo : Yimna, Yişwa, Yişwi, Beriya na Terah poonu abuk aşin baka.

Babuk Beriya bawo : Heber na Malkiyel.

18 Bukun bawoon babuk Filpa, nalemp ņaaţ i Laban awulun Leya abukul. Bapoţ biki abukarun Jakob na bababul bawo iņeen na paaj.

19 Bapoţ biki Rakel ahar Jakob abukun bawo : Yotef na Benyamin.

20 Yotef abuk na Atenat abuk Poti-Fera naţenjan i On bi Manate na Efrayim du utaak wi Ejiptu.

21 Babuk Benyamin bawo : Bela, Beker na Aşbel na Gera na Naaman, na Ehi na Roş, na Mupim, na Hupim na Ard.

22 Bukun bawoon biinţ biki Rakel abukarun Jakob, na bababul, bawo bukal bti iņeen na babaakêr.

23 Abuk Dan awo : Huşim.

24 Babuk Neftali bawo : Yahtiyel, Guni, Yeter na Şilem.

25 Bukun bawoon babuk Bila nalemp ņaaţ i Laban awulun Rakel abukul. Bapoţ biki abukarun Jakob na bababul bawo paaj na alon. 26 Baņaaņ bti biki katoh ki Jakob bampennunţ ņi a aya na a du Ejiptu, woli bahar babukul baanfēnanaa, bawo iņeen paaj na paaj. 27 Babuk Yotef bambukiinţ da

bawo batëb. Bañaan biki katoh ki Yakob banyaan Ejiptu bawo iñeen paaj na ulon (70).

Yotef aya pkit ašin

²⁸ Yakob i bakakuñ ado *Itrayel ayil Yuda kë ajota kadun aya du Yotef aji na a baya bayit du Gošen. Wi Yakob na biki katohul babanuñ ði Gošen, ²⁹ kë Yotef ašë tan ukaaru wi umpëlënt ujaan upul, apaya ði wa ašë ya pyit na Itrayel ašin. Wi awinaaruluñ win, alut amooka ašë wooni ajon. ³⁰ Itrayel aji na a wal mënt: « Hënkun dhilan kakeñ wi nwiniin kë iwo najeb. »

³¹⁻³² Wal mënt kë Yotef ašë ji na babak ašin na bañaan biki katoh ki ašin : « Dya kañup *Farawuna kë nabani kabot kaji na a babak paapa na bañaan biki katohul bawo bayafan, baji balemp du itani. Babi na nntaam ñi baka bti na iko bti yi bakaan. ³³ Hënk, woli Farawuna adu'an aheparan uko unwoon ulemp wi nan, ³⁴ najaka : “Balemparu bawo bayafan du kpoñ ki baka te hënkun, kë bašinun kak babi wo bayafan.” Hënk nahil kafëñ ði mboş mi Gošen, ðiki bañaan biki Ejiptu baanji banaakiir na bayafan. »

47

Yakob du uko Farawuna

¹ Yotef aya du *Farawuna aji na a : « Paapa na babak paapa bapënna uñak wi *Kanaan aban ði na nntaam ñi baka bti na iko bti yi bakaan, bawo du Gošen. » ² Ajeñ kañeen ði babak ašin biki añiñun aya yuuj Farawuna. ³ Kë un ahepar baka : « we uwoon ulemp wi nan? »

Kë bateem aji : « Balemparu bawo bayafan ji başın baka. »

⁴Bakak aji na Farawuna : « Nbi bi pyaanŋ ƚi uƚaak wi, ƚiki ubon uweek uwo du Kanaan, kë pjaagal paankak awo pa itani yi balemparu. ƚenun hënkun ŋya ŋfëƚ du Gošen. »

⁵Farawuna aji na Yotef : « Şaaş na babak şaaş babi ƚi iwi. ⁶Hënkun uƚaak wi Ejiptu wu wun, tenan dko dannuurnaaniin iwul da baka bafëƚ. Bafëƚan du Gošen. Ikaale win ƚi baka banhiniin, kƚu itani yi naan ƚi iñen yi baka. »

⁷Wal mëñƚ kë Yotef aşë ƚij Yakob aşın du Farawuna ayuuja a, kë Yakob awula mboş bnuura.

⁸Farawuna kë aşë hepara aji : « Ika ŋşubal hum ba? »

⁹Kë ateem aji : « Nşubal ŋi nji kayaanƚun ƚi mboş ŋawo iñeen-week na iñeen ŋwajanƚ (130). Nşubal ŋi naan ŋatiinkƚi abot awo ŋi unoor, mënbanan ŋşubal ŋi başın naan wi bakyaanƚun. »

¹⁰Yakob awul kak Farawuna mboş bnuura aşë pën aya.

¹¹Kë hënk di Yotef adoluƚ kë aşın na babak aşın bafëƚ du uƚaak wi Ejiptu, awul baka dko dannuurnaaniin ƚi uƚaak du umban wi Ramtet di bakaan aji bado Gošen jibi Farawuna ajakuluƚ. ¹²Awul aşın na babak aşın na bañaan bƚi biki bawoonaanun ŋdeey ŋankëşun baka bƚi.

Udo wi Yotef ƚi wal wi ubon

¹³Ubon udëm maakan ƚi Ejiptu na *Kanaan, nin uko ude uunwo ƚi uƚaak bƚi, kë bañaan banoor baamme jibi bakdoli. ¹⁴Yotef awaap bañaan biki Ejiptu na biki Kanaan ŋdeey, hënk ajeƚ itaka yi baka

bti awul *Farawuna. ¹⁵ Wal wi itaka yi biki Ejiptu na yi biki Kanaan ibaan, bañaan biki Ejiptu bti babi du Yotef aji na a : « Wulun ndeey! Nwo i kakeṭ ṭi kadunu wi nwoon nĕnkak awo na itaka yi? »

¹⁶ Kĕ aṣĕ ji na baka : « Jibi nawoon naankak aka itaka, nawulan nntaam ni nan, nṣĕ nwulan ndeey. »

¹⁷ Kĕ baṭij na Yotef kĕ awul baka ndeey. Balon bawul nmpĕlĕnt ayeenk ndeey, kĕ balon babi na nkaneel, npi, ngit, nbuuru ayeenk ndeey. Uṣubal mĕnt bañaan bawula nntaam ni baka ahilna ade.

¹⁸ Wi uṣubal wun uṭĕpun, kĕ bakak du a uṣubal utĕbantĕn aji na a : « İwi, naweek, ime kĕ nĕnkak aka itaka, kĕ nntaam ni nun bti nakak ni nu. Nĕnkak aka nin uko ulon uṭiju wonṭi mĕnt nleefun na kĕme nṭeehun. ¹⁹ Nwo i kakeṭ ṭi kadunu i? Nṭeehun nabot natoka i? Nugun na nṭeeh ni nun na ndeey ni iwoon-aanun, nṣĕ nkak balempar Farawuna. Wulun kak btepi nhilna nwo bajeb nwut kakeṭ ubon, nṭeeh ni nun nawut kadiiṣ. »

²⁰ Hĕnk, kĕ Yotef anug pa Farawuna mboṣ mi Ejiptu bti, ṭiki ubon udo kĕ bañaan biki utaak bti bawaap nṭeeh ni baka. Utaak ukak wal mĕntan bti wi Farawuna. ²¹ Ado bañaan kĕ bakak alempar naṣih* ṭi utaak bti. ²² Nṭeeh ni baṭenān ṭaā ni ni awoon aannugi, ṭiki Farawuna apiit ṭi bgah bi utaak aji ul akdoon kawul baka uko ude. Kĕ baji bayeenkna uko ude ṭi a, ukaan kĕ baanwaap nṭeeh ni baka. ²³ Yotef aji na balemp biki utaak : « Natenan, dnugan, an na nṭeeh ni nan, kĕ nakak biki Farawuna. Hĕnkuṅ nanje btepi, ²⁴ woli nakiti,

* **47:21** Ado bañaan kĕ bakak alempar naṣih : Balon baji : ado baka kĕ bakak du nbeeka.

nado kafaas ɲdeey kado ifah kañeen, kajej kalon kawul ka Farawuna, ibaakër indukiin iwo yi nan. Najej ɲi ya uko ɲtepi, uko ude wi nan na wi bañaan biki katohan bti. »

²⁵ Bateema aji : « Ibuuranun pkeɲ. Jibi idolon un bnuura, ɲkak balemp biki Farawuna. »

²⁶ Yotef kë ašë do kë bado ɲi bgah bi baka uko wi bajaan baɲas, bado ɲas wa te hënkun. Baji bawul Farawuna kafah kañeenanɲën ɲi iko yi bakiɲun. ɲɲeeh ɲi baɲenjan ɲaɲ ɲawoon ɲaankak ɲi Farawuna.

ɲɲup ɲbaañsaani ɲi Yakob

²⁷ Hënk, kë bañaan biki *Itrayel bafëɲ du ɲtaak wi Ejiptu du Gošen. Baka da ɲɲeeh, kë kabuk kajoobëɲ na baka kë bakak pntaali pweek. ²⁸ Yakob awo du Ejiptu ado da ɲɲubal iñeen na paaj na ulon (17). ɲnuur ɲi nul bti ɲi mboš ɲawo iñeen-week na iñeen-ɲbaakër na paaj-na-ulon (147). ²⁹ Wal wi pkeɲ pañogun ado kë badu'a Yotef abukul, kë ašë ji na a : « Woli injalën, kyuuɲën kë iɲu'ën ɲi uhaas abot aji ktiink ɲɲup ɲi naan wi ikɲuun kañen ɲi pnkant naan† kamehna kahonën kë iinkmoyën ɲi ɲtaak wi Ejiptu. ³⁰ Woli dkak du bajug naan, kjeɲën ɲi Ejiptu kaya moy du ihër yi baka. »

Kë ateen aji : « Ddo jibi ijakuɲ. »

³¹ Kë ašë jaka : « Mehniin keeri. » Kë amehnaa, wal mëɲɲ kë Itrayel ašë ɲup ɲi kališa ki nul.

48

Manate na Efrayim

† 47:29 Wi ikɲuun kañen ɲi pnkant naan : ɲi udolade wi baka ñaan aji do han woli amehna uko uweek.

¹ Wi iko yaŋ iṭēpuŋ ajon, kē bašē bi aji na Yotef : « Šaaš amaaki. » Kē anaṭa aya da agakandēr na babukul biinṭ batēb, Manate na Efrayim. ² Baji na Yakob kē Yotef abukul abani. Kē Yakob i bakakuŋ adu *Itrayel, adoonaan anaṭa aṭo ṭi kališa. ³ Aji na Yotef : «*El Šaday, Našibaṭi Anhiniin iko bti apēn awinana ṭi kadun naan du Luṭ du utaak wi Kanaan, awulēn bnuura, ⁴ ašē jakēn : “Ddo kabuk kajoobēt na iwi, ibuk iṭuman maakan. Ddo pntaali pankpēnnuŋ ṭi iwi pawo ṇṭaak ṇṭum. Dwulu mboš mi, iwi na pntaali pankpēnnuŋ ṭi iwi te mnṭo.”

⁵ « Hēnkuŋ bapoṭ batēb biki ibukuŋ ṭi Ejiptu ji mbi ndo kabi, bawo biki naan. Efrayim na Manate bakak babuk naan ji bi Ruben na Fimeon bawoon baka. ⁶ Kē bapoṭ biki ikaaŋ abi kabuk, bawo biki nu, bayeenkna ṭi baweek baka uko wi bawoon i pyeenk*.

⁷ « Ddo uko mēnṭ ṭiki wi nji kapēnnuŋ Padan Aram, naan Rakel akeṭ du utaak wi Kanaan ṭi bgah ji ṇdo kaban Efrata. Dmoya da ṭi bgah bi Efrata, dko mēnṭ dawoon Betleyem. »

⁸ Wal mēnṭ Itrayel awin bapoṭ biki Yotef ašē hepar aji : « Biki bawo bahon? »

⁹ Kē Yotef ateem ašin aji : « Bapoṭ biki Našibaṭi awulnuŋ ṭi baka. »

Kē aji na a : « Ṭijaan baka nñehandēr baka Našibaṭi. »

* **48:6** Bayeenkna ṭi baweek baka uko wi bawoon i pyeenk : Efrayim na Manate bawo baweek biki knṭaali ki Itrayel ji Ruben na Fimeyon, kē pntaali ploŋ pašē wo paankka katim ki Yotef. Ukaaŋ kē baṭa Efrayim na Manate bakneej du knṭaali ki baweek baka.

¹⁰ Wal mēnt ptaf pado kē kēš ki Itrayel kanoorani, kē aankak awin bnuura. Yotef ado baka kē bañog ašin, kē aboot baka abot amook baka. ¹¹ Aji na Yotef : « Mēnşal tfa aji dkak awin kaara di nu, kē Naşibaţi aşē do kē nwin babuku. »

¹² Yotef awalan baka wal mēnt bukal batēb bti ti ijuhel yi Yakob aşē nup ti kadunul afēt kaara ti mboş. ¹³ Amēban Efrayim ti kañenul kadeenu ahilna awo ti kamayu ki Itrayel ašin, aşē mēban Manate ti kamayu ahilna awo ti kadeenu ki Itrayel. ¹⁴ Kē ašin aşē tar iñen yi nul kē iyitiiri, apaf kadeenu ti bkow bi Efrayim anwoon nabaaşa aşē tu kamayu ti bkow bi Manate, anwoon naweek.

¹⁵⁻¹⁶ Hēnk di di añehandēruŋ Yotef Naşibaţi aji : « Dñehana Naşibaţi i bi Abraham na Itaak başin naan babiin ataş awul bapoţ biki bnuura ; dñehana, ul, anyafanaanuŋ wi mbuknaaniin te hēnkun, awul baka bnuura. Dñehana, ul, Uwanjut umbuurananuŋ ti buţaan bti, awul baka bnuura. Katim ki naan na yi bi Abraham na Itaak bateem naan iţēpna ti baka ido kameetana meetana pya. Kabuk kajoobēt na baka, babak bapoţ batum maakan. »

¹⁷ Kē Yotef aşē win ašin kē aţu kañen kadeenu ki nul ti bkow bi Efrayim, aşē wo aanlilani. Ajej kañen kadeenu ki ašin aya ppēnan ka ti bkow bi Efrayim kaţu ti bi Manate. ¹⁸ Aji na ašin : « Paap, kdo hēnk, i awoonuŋ naweek ; ţuun kañen kadeenu ki nu ti bkow bi nul. »

¹⁹ Kē ašin aşē pok aşē ji : « Abuk naan, dme bnuura : ul kak pntaali pankpēnnuŋ ti a pabi kadēm, aluŋ kawo naweek. Kē aţa'ul aşē dēm kapela, pntaali pi nul pabot patum pakak ntaak nţum. »

²⁰ Unuur mēnt̄ añehandër baka Naşibaţi aji :
« Bañaan̄ biki Itrayel bado kadu itiman woli
bañehandër ñaan̄ Naşibaţi, bado kaji : “Naşibaţi
adolu inaam na bi Efrayim na Manate.” » Hēnk
kē aţu Efrayim ʔi kadun ki Manate.

²¹ Itrayel akak aji na Yotef : « Nji wi, dban ʔi pkeţ,
kē Naşibaţi aşē wo na an, aluŋ kakakanan du utaak
wi başinan. ²² Kē nji nşē dukaru Tikem dawo dko
di ikpelanuŋ babuk şaaş. Ddukaru dko du Tikem di
ntehuŋ du Bahamorit na kakej na işuuri yi naan. »

49

Uţup wi Yakob ʔi uko unkm̄biin̄ kaţēp pa babukul

¹ Yakob adu babukul aji na baka :

« Nabiin̄ nayit, nţupan uko unkn̄ţēpuŋ ʔi ŋwal
ŋankm̄biin̄.

² Nabiini, natiinkan, an babuk Yakob,
natiinkan *Itrayel aşinan.

³ « Ruben, iwi iwoon̄ bajeen i naan,
nateek i pwiin̄ţ pi naan,
dbuku wi nhumuŋ nhinaa,
iwo ñaan̄ antaŋuŋ maakan
abot ahina maakan.

⁴ Aşē wo ji bdēk ban̄ţuunkuŋ,
iinkak awo andēmnuŋ ʔi babuk şaaş,
ʔiki ikowandēnēn wi ipayin̄ ʔi kalişa ki naan,
apiin̄ţ na aloŋ ʔi bahar naan.

⁵ « Fimeon̄ na Lewi, an nawo na ŋşal ŋloolan,
natiinkar aţij ugut.

⁶ Kē nji nşē wo mēnkneej ʔi iko yi nan,
mēnknaakiir na an ʔi uko wi natiinkaruŋ,

ṭiki ṭi udeeb wi nan nafiṇ bañaan,
 aṭakman ṅgit ṅkaṣ ṭiki ulilan.

⁷ Dfëp udeeb wi baka uwuṭaan,
 na uko utam wi badoluṇ.

Ddo baka bawayëṣar ṭi itoh yi babuk Jakob,
 kafaṣ baka ṭi ikub yi Iṭrayel.

⁸ « Kë iwi Yuda, babuk ṣaaṣ baluṇ kadëmanu,
 kañen ki nu kawo ṭi imbuṇ yi baṣooradu,
 babuk ṣaaṣ babot baṇup ṭi kadunu.

⁹ Yuda abuk naan, iwo ji uliihu,
 umpënnuṇ pjan ade uko wi umobuṇ,
 aya jot apiinṭ,

iwi uliihu umpiinṭuṇ in akñoomuṇ kabi kanaṭanu?

¹⁰ Pṣih paankpën ṭi iwi,
 kë pjuuṭi pi pṣih pakak aduka ṭi pntaali
 pankpënnuṇ ṭi iwi

te wal wi ajug pa na manjoonan akbiinṇ,
 ñaan i bañaan biki ṅtaak bti bakdoon kado uko
 wi ajakuṇ.

¹¹ Atan ubuuru wi nul ṭi bko bdolni ubiñu
 aṣë tan umpoṭi wi wa ṭi kanah kanuurnaaniinṇ.

Anaj kamiṣa ki nul na ubiñu,
 bayeti bi nul ṭi meel mi mnko manjaan man-
 dolna ubiñu.

¹² Ubiñu ujeenkan këṣul
 kë mntow manfaatan iñiiṇul.

¹³ « Kë Fabulon ul, afëṭ kakab bdëk
 du pkëṇ pi ṅlantu,
 ufëṭ wi nul udëm te kaban Tidonṇ.

¹⁴ « Itaakar awo ji ubuuru ukëm

- umpiintuŋ ʒi kampen ptoof.
 15 Awin kē dko dalil ppiintʒ
 kē uʒaak ubot alil,
 ajiŋ akuŋa bdaaj
 kē bakak ajuukntʒēna ʒi ulemp.
- 16 « Dan aʒih pntaali pi nul,
 jibi babak aʒin bakʒihun ki baka.
 17 Awo upula ʒi bgah,
 umagēntʒ ʒi plēl,
 atib umpēlēntʒ ʒi kahoʒ,
 ampayiin ʒi wa ajotna feʒ.
- 18 « Dhaʒ kē iwi *Yawe Nawat Kabuka ikbuu-
 ranaanun.
- 19 « Kē iwi Gad, bañaan bajotnu
 iʒē ilukan ibot idookar na baka.
- 20 « Aʒer ul, uʒaak wi nul utum iko ide,
 iko ide yi baʒih.
- 21 « Neftali awo ji ubaʒa untaruŋ,
 unkdoon kabuk ŋmpoʒi ŋnuura.
- 22 « Yotef awo ji bko banjaan babak maakan
 banwoon ʒi kakab dko di meel.
 Inah yi ba iji idēm kalawʒa kabiig.
 23 Bañaan biki iʒuuri bala'a ugut,
 awata iʒuuri ajotna.
 24 Kē kaŋaanan ki nul kaʒē liint
 kē iñen yi nul ihil kawiiŋtu,
 Naʒibaʒi anhiniin, i Yakob ajaan adēman adolon iko
 mēntʒ bti.

Naşibaţi mēnt awoon nayafan i Itrayel, plaak pi danaŋnuŋ aliint.

25 Naşibaţi i şaaş ajaan adēman abi kaţēnku pdo iko mēnt bti

*El Şaday, Naşibaţi Anhiniin iko bti

awulu bnuura banwoonun baţi

awulu bnuura na meel mi ŋkumpēş

awulu bnuura kado ibuk bapoŋ baŋum

ŋntaam ŋi nu ŋabot ŋabuk ŋatuman.

26 Bnuura bi şaaş akñehandēriin

badēm kapel bnuura bi inkun iweek injonun

nwoo,

kapel iko inuura inwoon ŋi inkun inkwoon te mnto.

Bnuura bun bti bawaliin ŋi bkow bi Yotef,

ŋi pjuk pi i badatun ŋi ptoof pi babuk aşin.

27 « Benyamin awo ji uko ujooŋ wi uŋeeh,

na nfa uji ufiŋ kade,

na utaakal ufaaşēr uko wi uyaan aka. »

28 Bukun bawoon bajug itoh inwoon ŋi Itrayel, bawo iñeen na batēb. Uko waŋ wi wi aşin baka ajakun na baka, añehandēr andolun Naşibaţi uko wi awoon i kañehandēra.

Pkeŋ pi Yakob

29 Yakob akak abi aji na babukul : « Dya hēnkun du bajug naan. Namoyaan du kakab bateem naan du bhēr banwoon du uŋeeh wi Efron nahitit, ³⁰ du Makpela dantaanun na Mamre du utaak wi Kanaan, du uŋeeh wi Abraham abiiŋ anug du Efron nahitit ado dko dmoyni bañaan biki nul.

31 Dul di Abraham na Faara aharul bamoynaaniin

; kë dul di İtaak na Rebeka aharul bakaan amoy-naana ; kë dul di mmoynuŋ Leya. ³² Uteeh na bhër banwoonŋ ƚi wa inuganaana ƚi bahitit. »

³³ Wi Yakob abaan pƚup babukul uko wi bawoonŋ i kado, apul ihoƚ akakan ƚi kaliŋa, aŋe jëmŋa aya du bajugul.

50

Umoy wi Yakob

¹ Kë Yotef aŋe mook aŋin, awooni aŋowana na mnkuul aboot bootana. ² Aji na bapiinŋan banwoonŋ da baboman puum jibi bajaanŋ baboman muum mi baweek biki baka. Kë bukuŋ bado Yakob i bakakuŋ adu İtrayel uko wi Yotef ajakuŋ. ³ Bado ŋnuur iŋeen ŋbaakër ji udolade wi baka, awo ƚi pboman puum. Baŋaanŋ biki Ejıptu bawooni puum ŋnuur iŋeen paaj na ulonŋ (70).

⁴ Wi ŋnuur ŋi ŋwooni ŋabaanŋ, Yotef aji na baweek banjaanŋ baƚenk *Farawuna pŋih : « Woli dwinana bnuura ƚi kës ki nan, naya kaji na Farawuna, ⁵ Paapa aji na ŋji aŋogan pkeƚ aŋe dolën kë mehnaa aji dlunŋ kamoya du bhër bi ajipanunŋ du Kanaan. Farawuna aŋenaan keeri nya moy paapa, nŋe kak. »

⁶ Farawuna aji na a : « Yaan imoy ŋaaŋ ido uko wi aƚu'iinŋ kë imehnaa. »

⁷ Yotef kë ayaa, kaya kamoy aŋin, kë baweek bti banjaanŋ baƚenk Farawuna naŋih, baweek biki katoh ki Farawuna, na baweek bti biki uŋaak baŋooŋana. ⁸ Baya na biki katoh ki Yotef bti na babuk aŋin, na biki katoh ki aŋin bti. Bapoƚ na ŋntaam ƚaŋ badukiinŋ du Goŋen. ⁹ Ŋkaaru ŋi ŋmpëlënt

ɲakpulun ɲanwoon na bañaan ɲakak aya na baka. Bawo pntuk pweek maakan.

¹⁰ Baban du plut pi Yordan du dko di bajaan bado Gored-Ha-Atad. Banaɗ da awooni aɗëga maakan, kë Yotef awo da ɲnuur paaj na ulon awooni ašin. ¹¹ Bañaan biki Kanaan bawin kë bañaan bakwooni maakan du Gored-Ha-Atad ašë ji : « Puum pi biki Ejiptu pi pawo pi ñaan naweek. » Ukaan kë bakak ado dko mënɗ danwoon du plut pi Yordan aji Abel Mitrayim*.

¹² Babuk Yakob bado uko wi abiin aji na baka. ¹³ Baya na a du ɗtaak wi Kanaan, aya amoya du bhër banwoon du ɗteeh wi Makpela untaanun na Mamre, wi Abraham abiin anug du Efron nahitit kado kamoyna bañaan biki nul. ¹⁴ Yotef akak du Ejiptu na babak ašin na bañaan bti bayaan na a wi akyaan pmoy ašin.

Phaajala pi babak ašin Yotef

¹⁵ Babuk ašin Yotef bawin kë ašin baka akeɗi ašë ɗiini aji : « In ameen ba? Yotef ahilan kakak kašoor nja, kakakan nja buɗaan bti bi ɲdolulun. » ¹⁶ Wal mënɗ kë bašë yil kë baya ji na a : « Ji šaaš abi ado kakeɗ aji na un ¹⁷ “Najakan na Yotef amiir babak ašin pjuban na pekadu di baka, amiir baka buɗaan bti bi badolun.” Kë hënkuɗ, miirun ipekadu yi nun, un balempar Našibaɗi i šaaš ajaan adëman. »

Ŋɗup ɲi baɗupun Yotef ɲaɗu'a kë awooni.

¹⁸ Babuk ašin babi bukal ɗi ɲleef ɲi baka agëntla ɗi ihoɗul ašë ji : « Un biki biki ɗi kadunu, kakanun balemparu. »

* **50:11** ɗi uhebërë Abel Mitrayim dawoon: puum pi biki Ejiptu.

¹⁹ Kë Yotef ašë teem baka aji : « Naklënk, dwo Našibați i? ²⁰ Buțaan bi națuuj pdolën Našibați akakan ba kë bawo bnuura, uko unwoonj nța wi uhilna udolana : uko mënț uwo mbuur mi bañaan batum. ²¹ Hënkuuj naklënk, nji kadoonj kawulan uko wi nanumiin, an na babukan. » Ațiini na baka bnuura ațooran baka ițëb.

Pkeț pi Yotef

²² Yotef na biki katoh ki așin kë bawo du Ejiptu. Nșubal nji Yotef adolonj țî mboș Țawo iñeen-week na iñeen (110). ²³ Awin babak bababul, biki Efrayim abukul, abot ahup biki Manakir ababul i Manate abukul.

²⁴ Unuur ulonj, Yotef aji na babak așin : « Dñogan pkeț, kë Našibați așë bi țî an kapënanan țî uțaak wi, kañooțan du uțaak wi abiin amehna ahonj bi Abraham, Itaak na Yakob. »

²⁵ Yotef ado babak Itrayel kë bamehnaa, aji na baka : « Wal wi Našibați aklonj kabi țî an, najejan imoh yi naan, napënan ya țî uțaak wi. »

²⁶ Yotef akeț wi akaan nșubal iñeen-week na iñeen (110). Baboman puum pi nul jibi bajaan baboman muum mi baweeek biki Ejiptu, ațu'a țî btuur așë moya țî Ejiptu.

**Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c